Kitap-tjonto-soerat-soerat Melajoe
Maleisch
Brievenboek en Woordenlijst

bevattende modellen en voorbeelden van handels-correspondentie en brieven van anderen aard in Latijnsch schrift, benevens een Nederlandsch-Maleische woordenlijst en handels-advertentiën.

DOOR

Dr. A. A. FOKKER,
leeraar in de Maleische taal a/d. Openbare Handelsschool.

VIERDE DRUK.
(Vermeerderd en verbeterd).

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
V/H. E. J. BRILL, LEIDEN.

Kitap-tjonto-soerat-soerat Melajoe
Maleisch
Brievenboek en Woordenlijst

bevattende modellen en voorbeelden van handels-correspondentie en brieven van anderen aard in Latijnsch schrift, benevens een Nederlandsch-Maleische woordenlijst en handels-advertentiën.

DOOR

Dr. A. A. FOKKER,

leeraar in de Maleische taal a/d. Openbare Handelsschool.

VIERDE DRUK.
(Vermeerderd en verbeterd).

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
V/H. E. J. BRILL, LEIDEN
1919.

VOORBERICHT VOOR DE EERSTE DRUK.

Aan een verzameling als deze bestond behoefte bij mijn onderwijs aan de Openbare Handelsschool en aan de Opleiding voor aspt. administrateurs bij de Zeemacht alhier. Er bestond niets van dien aard tot nu toe, en de aanstaande kooplieden en officieren van de administratie bij de Marine moeten natuurlijkerwijze op de hoogte gebracht worden van de eigenaardige briefstijl in 't Maleisch.

't Is bekend, dat de meeste „handelsbrieven" door Chineezen en Europeanen geschreven worden; Maleische handelaren van eenige beteekenis zijn zeer schaarsch. Geen wonder dus, dat het Maleisch in die brieven gebezigd vaak verre van zuiver is. Doch, om met de eischen van 't werkelijke leven rekening te houden, moeten de leerlingen ook met deze slechte brief-stijl vertrouwd gemaakt worden. Naast brieven in goed Maleisch, die ter navolging worden opgegeven, dienen dus ook in 't slechte Chineezen-Maleisch gestelde brieven in een praktisch brievenboek voor te komen.

Wat de typisch Maleische brief-stijl betreft, deze wordt schier uitsluitend in acht genomen in brieven geschreven met Arabisch schrift. Een enkel voorbeeld zal daarom in dit boekje voldoende zijn.

De spelling is verschillend. In de model-brieven volgden wij onze met de uitspraak verband houdende schrijfwijze, in de brieven in Chineezen-Maleisch werd de slordige spelling daarbij gebruikelijk trouw weergegeven.

De noodige aanteekeningen zijn onder elke brief gesteld.

AMSTERDAM, 11 Juli 1900.

DR. A. A. FOKKER.

BIJ DE TWEEDE DRUK.

Aan deze tweede uitgave zijn geen veranderingen aangebracht, behoudens een enkele verbetering en toevoeging.

Ook de spelling is op verzoek van de uitgever zo gelaten als in de vorige uitgave.

AMSTERDAM, 10 Oct. 1906.

DR. A. A. FOKKER.

BIJ DE DERDE DRUK.

Aan de brieven zijn enkele nieuwe toegevoegd.

Ook zijn enige a d v e r t e n t i e s *op handelsgebied opgenomen.*

Eindelik heeft de woordenlijst enige verbetering en uitbreiding ondergaan. Spelling als tevoren, behoudens kleinigheden in 't Maleis.

AMSTERDAM, zomer 1912.

DR. A. A. FOKKER.

BIJ DE VIERDE DRUK.

Geen veranderingen van betekenis zijn aangebracht, dan alleen in de spelling der modelbrieven. Deze is nu dezelfde geworden als die gevolgd in mijn klein Maleis woordenboek (uitg. G. B. van Goor en Zonen, Gouda).

AMSTERDAM, zomer 1919.

DR. A. A. FOKKER.

I. Brieven zooals men ze ziet.

I.

Kepada jang terhormat
Toean *J. van Dorèn*,
di Amsterdam.

Batavia, 19 April 1899.

Toean!

Saja kasi tahoe kapada Toean jang saya soedah trima Toean poenja soerat jang tertanggal hari 18 boelan jang soedah ini, mangka barang² jang Toean kirim itoe soedah saja trima dengen baik, ia-itoe jang ada terseboet di-bawah ini:

kédjoe blanda jang boelat . .	12	bidji,
mentéga kaleng	48	kalèng,
soesoe kaleng	144	kalèng,
boeah² dalam kaleng. . . .	24	kalèng,
koeèh Deventer.	12	kalèng.

Saja bilang banjak trima kassi.

Adapoen bajarannja soedah saja kirim dengen postwissel banjaknja *f* 155.— (saratoes lima poeloeh lima roepiah). Saja minta kabar.

Lain dari itoe saja harap Toean soeka kirim lagi 144 kalèng boeah² itoe, sebab lakoe sekali di-sini, saboléh²nja Toean kirim dengan lekas.

Lain tiada melainken tabik dan hormat.

Tjeng Kie Tong.

Aanteekeningen. — *Jang terhormat*, zooveel als Weledele Heer; *kasi tahoe* voor *memberi taoe*, kennis geven, mededeelen; *trima dengen baik*, behoorlijk ontvangen; *terseboet di-bawah ini,* hieronder vermeld; *kédjóe,* kaas; *boelat*, rond;

mentéga, boter; *kaleng* v. *kalèng,* blik; *soesoe* v. *air soesoe,* melk; *boeah*², vruchten; *koeèh* voor *koeih*, koek *jang* als voegwoord „dat" in goed Maleisch onbekend; *Toean poenja soerat* beter *soerat Toean; kasi* voor *kasih,* dit een minder mooi woord dan *beri,* geven; *tertanggal* van *tanggal,* datum van de maand, uit 't Jav., in goed Mal. (*soerat jang*) *berari-boelan; mangka* voor *maka,* en nu; *dengen* voor *dengan; blanda,* spreektaal voor *Olanda* Hollandsch; *bilang*, Batav. voor *kata,* zeggen; *kassi,* slordige spelling voor *kasih; kabar* (*chrbar*), bericht; *lain dari itoe*, deftiger; *lain âeripada itoe,* behalve dat (eig. anders dan dat); *lakoe,* gewild; *lekas.* snel, spoedig; *hormat*, gewone spelling in pl. v. *hoermat,* wat meer met de juiste uitspraak overeenkomt; *melainken* voor *melainkan.*

II.

Balasan (antwoord).

Kapada *Tjeng Kie Tong*,

jang terhormat di *Batawi.*

Amsterdam, 17 Mei 1899.

Saja soeda trima sobat poenja soerat jang tertoelis hari 19 April jang soedah ini maka saja beri tahoe boleh djoega saja kirim boeah² kalèng jang sobat pesan itoe, tetapi tidak ada lagi matjam jang sobat trima doeloe, sebab soedah habis didjoeal semoeanja, melainkan ada djoega matjam blanda jang baik sekali, tetapi lebih mahal sedikit, selisihnja *f* 0.10 (sapoeloeh cent) satoe. Djadi saja kirim sadja. Kalau² sobat tidak soeka lagi, nanti boleh kirim matjam doeloe itoe djoega, krana dalam doea tiga minggoe boleh sampei disini pesanan saja dari Amerika. Mangka sebab sobat minta sedikit sadja, djadi saja brani kirim djoega matjam ini. Barangkali lebih lakoe lagi jang ini. Lain tidak melainken tabik.

J. van Doren.

Aanteekeningen. — *Tidak* voor *tiada,* spreektaal; *sobat,* veel gezegd naast *sahabat; pesan,* bestellen; *matjam*, soort,

merk; *habis* voor *abis,* op; *blanda,* spreektaal voor *Olanda,* Hollandsch; *mahal,* duur; *selisih,* verschil (vaak verward met *selesai,* afgedaan, afbetaald); *djadi,* worden, hier: dus; *sadja,* maar, slechts, toch maar; *soeka,* gelieven; *krana* voor *kerana* of *karena,* want; *tiga minggoe,* drie weken; *sampei* voor *sampai,* aankomen; *pĕsanan,* bestelling; *mangka* voor *maka,* en, en nu; *sedikit,* weinig, een kleine hoeveelheid of partij; *brani* voor *berani,* durven; *lakoe,* gewild; *jang ini,* deze; *melainken* voor *melainkan,* dan alleen, behalve.

III.

Kepada jang terhormat
Toean Hadji *Mohammad* bin *Jahja* al *Haddad;*
Soedagar di *Tandjoeng-Pandan.*

Batawi, 2 Djoeli 1899.

Saja membri tahoe kapada sobat jang saja soedah dapat kabar dari sobat poenja kakak di-sini, sobat soedah boeka kedei besar di Tandjoeng-Pandan. Mangka saja kasi slamet, saja harep boleh madjoe sobat poenja perdagangan, lama² bolehlah dapet banjak oentoeng, djadi kaja. Mangka sebab saja soedah lama berkenal²an dengan kakak, soedah lama berdagang²an, djadi saja harap sobat maoe djoega berpesan² barang kepada saja. Sabetoelnja boleh dapat moerah, temtoe lebih moerah di-sini dari di Tandjoeng-Pandan. Lagi gampang skali kirim itoe barang, sebab tidak djaoeh dari Batawi, dan ada kapal-api jang pigi-dateng saben minggo skali.

Bersama² dengan soerat ini saja ada kirim katrangan barang² dengan terseboet segala harganja.

Lain tidak melainken tabik,

Sobat baik,

P. van Ipscheuten.

Aanteekeningen. — *Membri* voor *memberi,* geven, *sobat* = *sahabat,* vriend; *kabar* voor *chabar,* bericht; *boeka kedai,* een winkel beginnen (lett. openen); *kakak* oudere broeder of zus-

ter; *kasi slamet* voor *kasih selamat* of *beri selamat*, gelukwenschen (lett. heil geven), *harep* voor *arap*, hopen: *madjoe* Jav. voor Mal. *mara,* vooruitgaan; *sobat poenja perdagangan,* voor *perdangangan sahabat*, uw (vriend's) handel; *dapet* voor *dapat*: *djadi kaja,* rijk worden; *berkenal²an,* elkaar kennen; *lama,* lang; *berdagangan,* met elkaar handeldrijven; *maoe,* willen; *berpesan²*, bestellingen doen; *sabetoelnja*, inderdaad, werkelijk; *moerah,* goedkoop; *gampang skali* voor *gampang sekali*, en dit voor *moedah sekali,* zeer gemakkelijk; *itoe barang* voor *barang itoe; djaoeh*, ver; *kapal-api*, stoomboot; *pigi-datang,* voor *pergi-datang*, heen en weer gaan; *saben minggo* voor *tiap² minggoe*, iedere week; *skali* voor *sa kali,* eens; *katrangan* voor *katerangan,* opgave, lijst; *terseboet,* vermeld; *harga* (voor *arga*), prijs.

IV.

Balasan (antwoord).

Kepada Toean *P. van Ipscheuten*,
soedagar jang terhormat di *Batawi*.

Tandjoeng-Pandan, 10 Djoeli 1899.

Hormat!

Membales soerat jang tertoelis hari 2 boelan Djoeli ini maka adalah saja membri maäloem kapada Toean bahoea telah soedah saja boeat perdjandjian dengan sa orang soedagar bangsa Inggris di Singapoera, hendak berpesan barang² kepadanja, djadi tiada boleh saja kaboelkan permintaän Toean itoe. Sajang djoega, krana djikalau sekiranja Toean kirim soeratnja itoe sapoeloeh hari lebih dehoeloe, nistjaja saja soeka berdagang dengan Toean djoega. Sasoenggoehnja saja tahoe Toean poenja barang² baik semoeanja lagi tiada mahal.

Lain tiada melainkan tabik hormat adanja,

Hadji *Mohammad bin Jahja al Haddad.*

Aanteekeningen. — Deze brief is van een Arabier of Maleier van Arabische afkomst (halfbloed), in goed Maleisch

geschreven; *membales*, voor *membalas*, beantwoordende, in antwoord op *membri maäloem* (voor *ma'loem*), kennis geven; *bahoea* of *bahwa*, dat (als voegw.); *perdjandjian*, overeenkomst, afspraak; *berpesan*, bestellen; *djadi*, hier: dus; *kaboelkan*, toestaan, inwilligen; *sajang*, jammer; *permintaän*, verzoek; *krana* = *karena*, want; *djikalau sekiranja*, gesteld eens; *hari* (*ari*) dag; *dehoeloe* voor *doeloe* (uit *di-oeloe*), eerst, vroeg; *soeka*, genegen zijn, gelieven; *berdagang*, handeldrijven; *djoega*, toch, ook, wel; *mahal*, duur; *tabik hormat*, eerbiedige groeten; *adanja*, verkort van *demikian lah adanja*, zoo is 't wezen ervan, zoo is de inhoud ervan: *hadji*, bedevaartganger, wordt door inlanders als een eeretitel beschouwd, daar niet ieder de middelen of de gelegenheid heeft om naar *Mekka* te gaan; *bin*, Arab. zoon.

V.

Kepada jang terhormat
Baba *Ko Le*,
di *Rembang*.

Samarang, 5 September 1900.

Kita kassi bertahoe nanti hari 15 ini boelan bakal ada lèlang disini. Mangka sebab ada banjak barang aloes² dan barang-makanan dan minoeman roepa², barangkali Baba soeka datang boeat tawar. Kalau tidak boleh datang kendiri, boleh djoega kita tawar boeat Baba, tidak berapa ongkosnja; nanti bole kita kirim itoe barang sama Baba dengen kréta-tram. Kita harap Baba kassi kabar dengen lekas, soepaja kita tahoe apa barang Baba soeka beli dan lagi brapa Baba tawarken satoe² atawa borong.

Lain tidak ada, melainken tabik.

Sobat baik,

P. van Buitenzorg.

Aanteekeningen. — *Ko Le* verkorte Chin. naam, waarvan de eerste lettergreep is weggelaten; *kita* door een Europeaan zonder rang tot een Chinees is minder aan te bevelen: 't klinkt

uit de hoogte; ***kassi bertahoe,*** foutief voor ***kasih tahoe***; ***bakal,*** Javansch, om de toekomst uit te drukken (zullen), Mal. ***endak; aloes,*** fijn; ***lélang,*** openbare verkooping; ***roepa²,*** allerlei; ***barangkali,*** misschien; ***Baba,*** woord om in de kolonie geboren Chineezen (*peranakan*) aan te spreken, niet zeer vriendelijk of beleefd in een brief, beter ***sobat,*** wat op Java algemeen gebruikelijk is; ***kendiri,*** op Java gezegd voor ***sendiri,*** zelf; ***tawar,*** bieden; ***boeat,*** in de beteekenis van ***voor,*** mag alleen vóór een werkw. gebruikt worden, en is dan verkort uit ***diboeat;*** of in de beteekenis van: ***bij wijze van, dienende voor; itoe barang*** voor ***barang itoe,*** zeer gebruikelijk op Java; ***kassi*** voor ***kasih,*** beter ***beri,*** geven; ***apa barang*** beter ***barang apa,*** wat voor goederen; ***kréta-tram,*** tramweg; ***tawarken*** voor ***tawarkan,*** een prijs stellen, een bod doen; ***satoe²*** voor elk (artikel) afzonderlijk; ***sobat baik,*** goede vriend, ***atawa = atau,*** of; ***borong,*** in eens, voor een heele partij tegelijk.

VI.

Teroendjoek kapada
Toean *P. van Buitenzorg,*
yang terhormat di *Samarang.*

Rembang, 6 September 1900.

Membales Toean poenja soerat jang tertanggal 5 September ini saja kassi bertahoe kepada Toean saja soeka djoega tawar di lelang jang Toean kabarken dalem soeratnja itoe. Tetapi saja tidak sempat datang di Samarang sendiri, sebab ada alangan sedikit, djadi saja minta soepaja Toean tawar boeat saja sadja.

Kalau boleh saja minta tawarken barang² jang ada terseboet dibawah ini.

a. barang katja

1. glas anggoer. . . .	5	losin
2. „ air	10	„
3. „ sopi	5	„
4. botol plès.	2	„

b. barang makanan

kalèng isi mentéga . .	4	losin
„ „ sajoer[2] . . .	10	„
„ „ boeah . . .	5	„
manisan (gelei)	5	„
kalèng isi soesoe . . .	5	„

c. barang-minoeman

brèndi (tjap *tiga bintang*)	48	botol
sopi (matjam baik) . .	24	„
sopi manis	12	„
air bianda	144	„

Samoea barang jang terseboet itoe saja tawarken borong *f* 500 (lima ratoes roepia). Kalau Toean boleh dapat harga sabagitoe, saja soeka trima. Saja bajar oepah koemisi saperti biasa sadja.

Lain tiada melainken tabik dan hormat.

Lim Ko Lee.

Aanteekeningen. — (Zie ook vorige blz.) *Teroendjoek,* half Jav., aangeboden, voor Mal. *tersembakhan; membales* voor *membalas,* beantwoordende; *Toean poenja soerat,* slordige spreekt. voor *soerat Toean; kabarken,* berichten; *tidak sempat,* geen tijd hebben; *alangan,* Jav., verhindering. Mal. *terhal; djadi,* dus; *minta soepaja*, verzoek *opdat,* niet zuiver, beter *minta endak lah; barang-katja,* glaswerk; *glas-anggoer*, wijnglazen; *losin,* dozijn; *glas-àir,* waterglazen; *glas-sopi,* jenever- d. i. likeurglazen; *botol-plès*, stopflesschen; *kalèng isi mentéga,* blikken houdende boter; *sajoer*[2], groeten; *boeah,* vruchten; *manisan,* confituren, gelei, zoetigheid; *soesoe,* voor *air-soesoe,* melk; *barang-makanan,* eetwaren; *barang-minoeman,* dranken; *brèndi*, Ind. naam voor *cognac,* van de Engelschen overgenomen; *tjap*, merk, stempel; *tiga bintang*, drie sterren; *sopi,* jenever; *sopi-manis*, lett. zoete jenever, d.w.z. likeuren; *air Blanda,* mineraalwater (b.v. Victoriawater), meestal in fleschjes; *tawarken borong*, bieden voor alles te zamen; *roepia,* gulden; *harga sebagitoe* voor *arga sabegitoe,* prijs zooveel, voor die prijs; *oepah-koemisi,* commissie-loon; *saperti biasa*, zooals gewoonlijk.

VII.

Kapada Toean *C. Bote*,
jang poenja fabrik-roko
di Kampen.

Batawi, hari 1 Mei 1919.

Dengan segala hormat! Saja kassi tahoe kapada Toean jang kiriman roko jang saja trima dahoeloe itoe samoeanja soedah saja djoeal habis. Sabetoelnja lakoe sekali disini. Djadi sekarang saja ambil kebranian, minta kirim lagi, tetapi saja harap Toean bisa kirim semoea roko itoe dalam kalèng sadja, sebab dahoeloe ada djoega doewa tiga peti ketjil jang koerang baik isinja sebab berlapoek sedikit. Soenggoeh poen tidak djadi apa, krana lakoe djoega dengen harga jang koerang sedikit, tetapi saja harap djoega Toean djangan kirim dalam peti kajoe lagi.

jang	matjem	10	cent . .	10	kalèng
sedeng,	„	5	„ . .	20	„
tidak lemboet	„	3	„ . .	30	„
tidak keras	„	2½	„ . .	40	„

Djadi 100 kalèng sama sakali, harga *f* 185. Kalau boleh saja minta masoekken 50 bidji dalam satoe kalèng sebab disini itoe kalèng ketjil lebih lakoe.

Dan lagi saja minta Toean tempelkan gambar djendral[2] Prantjis dan Inggris diloewarnja, sebab orang soeka liat; ia itoe gambar Djéndral Foch dan Joffre, dan Wilson dan lain[2].

Bajarannja saperti dahoeloe, boleh Toean tarik wissel kapada Kantor Kompeni Ketjil disini.

Lain tidak melinken tabik hormat dari sobat baik

Tjeng Kie Tong.

Aanteekeningen. — *Jang poenja* staat voor *jang ampoe-nja* die de eigenaar is van; *roko,* beter *rokok,* sigaar; *kassi* voor *kasih,* geven; *jang* voor 't voegw. *dat* is foutief, wordt

echter op Java veel gebruikt; *dahoeloe* voor *doeloe* vroeger; *habis* (*abis*), op, alle zonder uitzondering; *lakoe*, gewild; *djadi*, dus; *ambil kebranian,* zich verstouten, wordt op Java in brieven gebezigd, is echter minder zuiver, Mal.: *beranikan dirinja;* *harap* voor *arap*, hopen; *bisa*, Jav. of Soend. voor *kunnen*, Mal. *boléh* of *dapat; kalèng,* blik, blikken doos; *doewa* voor *doea; koerang baik,* minder goed; *berlapoek,* beschimmeld; *soenggoeh poen*, ofschoon, Riauwsch Mal., staat hier vrij komisch tusschen het andere slechte Mal. in; *tidak djadi apa*, Javanisme voor *tidak mengapa,* 't doet er niet toe; *krana* voor *kerana* of *karena*, want; *harga* (*arga*), prijs; *peti kajoe,* houten kistjes; *matjam*, soort, merk; *sedeng* voor *sedang*, middelmatig, redelijk, tamelijk, hier voor *middelsoort; lemboet,* licht; *keras*, sterk, zwaar; *samasakali* voor *sama sekali,* bij elkaar, in 't geheel: *masoekkan*, ergens indoen, inpakken; *bidji*, stuks, voor sigaren beter *batang; itoe kalèng ketjil* voor *kalèng ketjil itoe; tèmpèlkan* plakken; *gambar*, afbeelding, plaatje, portret; *djèndral*², generaals: onze Chinees noemt ook Wilson „generaal"; *Pantjis,* Fransch, *Inggris,* Engelsch; *loewas* voor *loear*, buiten; *soeka liat*, gaarne zien; *tarik wissel,* een wissel trekken; *kantor kompeni ketjil,* het kantoor der Ned. Hand. Mij; *melinken* voor *melainkan*, behalve, dan alleen; *sobat baik*, goede vriend.

VIII.

Kepada sobat baik

Tjeng Kie Tong,

jang terhormat di Batavia.

Kampen, 29 Juni 1919.

Saja soeda trima sobat poenja soerat dari hari i boelan ini, mangka segala boenjinja soedah saja mengarti semoeanja. Djadi saja kirim bersama² dengen soerat ini roko jang sobat pesen itoe, 100 peti kalèng jang 50 bidji roko satoe²nja. Saja harap sobat trima dengen slamet dan saja minta kabar dengan lekas.

Adapoen gambar² jang saja tèmpèlkan diloear itoe ada djoega saja tambah dengen gambarnja Toean Toean Djéndral Kitchener, biar lebih lakoe sama orang Ingris di Batavia.

Mangka saja soeda tarik wissel menoeroet permintaän sobat, banjaknja *f* 205 (doea ratoes lima roepia, termasoek harga kalèng).

Lain tidak, melainkan tabik dari

Sobat baik

C. Bote.

Aanteekeningen. (Zie ook die bij vorige brief). — *Soeda* voor *soeda; dari*, hier foutief als vertaling van 't Hollandsche *van*; *mangka* voor *maka; segala boenjinja,* de heele inhoud; afzonderlijk; *dengan slamet* voor *dangan selamat*, in welstand; *mengarti*, begrijpen, beter *arti*; *pesen* voor *pesan*; *satoe₂nja*, elk *dengan lekas*, snel, spoedig; *tambah,* vermeerderen; *biar*, familiaar voor *soepaja,* in brieven beter dit laatste; *Ingris* voor *Inggris* Engelsch, Engelschen; *menoeroet permintaän sobat*, volgens (mijn) vriends verzoek; *termasoek*, inbegrepen.

IX.

Tidore 6 Mei 1912.

Kapada

Toean jang terhormat

Dr. van Brüns'sche Verbandwatten

Koninklijke Fabriek van Verbandstoffen

N. V. v. h. Onderdendam & Co.

Amsterdam.

Dengan pertama kapal ka Ternate saja minta toewan kirim Saja barang² sepertij jang terseboet dibawah ini tetapi minta kirim pospakket onder remburs.

Nanti saja baja harap akan kirim dengan lekas^2 itoe sadja:

50 dos kapas deri 100 gram.
50 „ „ „ 50 „
50 „ „ „ 25 „
25 „ „ „ 250 „

Tetapi saja harap toewan djangan reken mahal. Soepaja saja boléh dapat oentoeng sedikit dan selaloe saja pesan sama toewan en minta toewan kirim 1 prijscourant deri harga barang$_2$ roepa$_2$ itoe sadja saja menoenggoe kabar deri Toewan

Banjak hormat
en tabik
deri Saja:
p. o. *Ong Kie Bie.*
w. g. *Oei Ki Sam.*

Aanteekeningen: *Tidore*, Holl. schrijfwijze voor *Tidori; pertama kapal* voor *kapal pertama*, eerste schip; *sepertij* voor *saperti,* zooals; *remburs* voor *rembourse; baja*, schrijffout voor *banjak,* veel, hier: zeer; *dos* voor doos; *kapas*, hier „watten", anders katoen; *oentoeng*, winst; *selaloe*, steeds; *pesan*, bestellen; *roepa$_2$*, allerlei; *menoenggoe kabar* voor *menantikan kabar*, bericht wachten.

II. Model-Brieven.

I.

Kepada jang terhoermat
Toean *S. A. Petersen*
Soedagar
di Amsterdam.

Padang, ari 12 September 1899.

Membalas soerat toean jang berari boelan 10 Agoestoes jang soedah ini, maka ada lah saja memberi taoe derihal barang-barang jang toean kirim itoe telah saja terima dangan selamat. Maka sangat lah saja menerima kasih, sebap toean kirim barang itoe dengan lekas, lagipoela baik semoeanja, tiada koerang soeatoe-apa.

Ada poen bajarannja saperti biasa djoega, endak lah toean menarik soerat-toekaran kepada kantor Koempeni-Ketjil di-sini.

Maka sekarang saja arap endak lah toean mengirim lagi barang-makanan jang terseboet di-bawah ini:

kalèng isi mentéga . . . . 3 peti
(jang 50 boetir satoe, saperti doeloe);
kalèng isi sajoer-sajoeran . . . . . . 1 peti
jang 60 boetir satoe
(*Tieleman* en *Dros* saperti doeloe)
tepoeng aloes . . . . 6 tong
(matjam jang biasa)
daging-salai (*of* daging-asap) kira-kira . . 10 KG.
kédjoe jang boelat . . . . 24 boeah
" " " pèpèh . . . . 10 boeah

Saboléh-boléhnja saja minta kirim dengan sigra.
Lain tiada melainkan tabik dan hoermat

Lim Kin Tèng.

Aanteekeningen. — *Tarik soerat-toekaran*, een wissel trekken; voor wissel gebruiken Chineezen meestal 't Hollandsche woord; *Koempeni-Ketjil* heet de factorij der Nederl. Handelmaatschappij te Batavia; *matjam*, soort, merk; *daging-salai*, rookvleesch, *pèpèh*, plat, hier van *kazen*.

II.

Balasan.

Kepada jang terhoermat
Lim Kin Teng,
soedagar di Padang.

Amsterdam, ari 25 Oktober 1899.

Membalas soerat sahabat jang tertoelis ari 12 boelan Septèmbèr jang telah soedah ini, saja memberi ma'loem derihal barang-barang jang sobat pesan itoe semoeanja saja kirim dengan kapal-api *Soembing*, soedah berangkat deri Rotterdam ari 15 jang baroe laloe ini, maka soerat-fakturnja ada lah terlipat dalam soerat ini.

Akan tetapi tiada boléh saja kirim mentéga jang sobat pesan itoe tiga peti genap, anja doea peti (100 kalèng) sadja, sebap pada waktoe soerat sahabat itoe sampai di tangan saja tiada lah lagi dalam goedang. Maka oléh kerana sahabat minta kirim dengan lekas, djadi tiada saja berani menantikan kiriman baroe lagi. Baroe² ini soedah saja pesan banjak-banjak. Nanti dalam sedikit ari boléh sampai di-sini.

Djikalau sahabat soeka, boléh saja kirim dengan kapal-api jang lain, tetapi saja minta kabar doeloe.
Lain tiada melainkan tabik dan hoermat.

S. A. Patersen.

Aanteekeningen. — *Memberi ma'loem* = *memberi taoe*, 't eerste alleen wat deftiger; *terlipat*, lett. gevouwen, d. w. z. ingesloten; *anja*, alleen maar, niet meer dan; *djadi*, hier: zoo is 't dat; daardoor komt 't dat; *oléh kerana* = *oléh sebap*, wegens, *djikalau*, schrijftaal voor *kalau*, indien, als.

III.

Kepada *Tan Tjoen Gwan*,
soedagar
jang terhoermat di *Soerabaja*.

Soerabaja, 10 Mei 1899.

Saja memberi taoe kepada sahabat hal barang jang sahabat kirim itoe soedah saja trima dengan baik. Maka sekarang saja minta kirim lagi barang-makanan jang terseboet di-bawah ini:

kahwa, matjam jang baik, . . .	1	pikul,
beras, matjam doeloe, ...	3	„
goela-pasir, ...	25	kati,
goela-batoe, ...	4	„
mentéga, ...	3	tong kecil,
(saperti jang dipesan doeloe itoe)		
tèh Tjina.	24	boengkoes.

Saja arap boléh dikirim dengan lekas, saboléh-boléhnja sabelom ari 15 di moeka ini.
Ada poen beras jang saja pesan sekarang itoe saja

arap boléh dipriksa baik-baik doeloe; karena beras jang sahabat kirim boelan jang soedah ini koerang baik, sebap ada tjampoeran beras mérah sedikit.

De Officier van Administratie,
F. A. Bijlsma.

Aanteekeningen. — 1 *pikoel* = 125 oude ponden of 61,75 KG.; 1 *kati* = $^{1}/_{100}$ *pikoel; priksa*, onderzoeken; *goela-pasir*, lett. zand-suiker, de gewone suiker, die in Indië gebruikt wordt, d. i. zoogenaamde „basterd"; *goela-batoe*, kandij of klontjes-suiker; *boengkoes*, pakje; *tjampoeran*, mengsel, wat ergens door gemengd is.

IV.

Kepada Baba *Sin Ko An*,
jang terhoermat di Poentianak. [1]

Poentianak, 1 Januari 1891.

Bersama-sama dengan soerat ini ada lah saja kirim kembali sagenap barang-barang makanan jang Baba kirim pada ari 29 boelan Disèmber taoen jang soedah ini, karena sabetoelnja tiada soeatoe poen jang baik, djadi tiada boléh sekali-kali saja terima barang itoe. Terlaloe lah héran saja meliat Baba koerang fadoeli begitoe, sebap barang pesanan saja itoe banjak, djikalau baik sekali poen, boléh djoega Baba beroentoeng banjak mendjoealnja.

Saboléh-boléhnja saja minta ganti barang-barang itoe dengan lain jang tiada koerang apa-apa, laloe endak lah dikirim ka kapal-api ini dengan sigra-sigra, sebap loesa endak berangkat ka Sambas. Djikalau ésoek-ari pagi poekoel 10 belom sampai di kapal, tiada boléh tiada saja endak berpesan kepada lain orang.

---

1) Op de kaarten steeds *Pontianak.*

Ada poen katerangan barang-barang jang ditolak itoe ada lah terseboet di-bawah ini.

1.	ikan-sardintjis dalam kalèng	. .	24	boetir,
2.	sajoer-sajoeran „ „	. .	100	„
3.	mentéga „ „	. .	24	„
4.	air-soesoe „ „	. .	24	„
5.	kédjoe (jang boelat) „	. .	4	„

Lain tiada melainkan tabik.

De officier van administratie,
F. A. Bijlsma.

Aanteekeningen. — *Sagenap*, alle zonder uitzondering (met volledigheid); *djadi*, dus, derhalve; *koerang-fadoeli*, onverschillig ('t laatste wel tot *perdoeli* verbasterd); *djakalau baik sekali poen*, al waren ze ook goed; *ganti*, vervangen, ruilen, verwisselen; *tolak*, afkeuren; *boetir*, stuks; *air-soesoe dalam kalèng*, bij verkorting *soesoe-kalèng*, „blikkemelk", d. w. z. verduurzaamde melk in blikken.

V.

Kepada Padoeka Toean
Officier van Administratie [1])
di kapal-api *Timoer*
jang sekarang ini ada berlaboeh
di Poentianak.

Poentianak, ari 1 Djanoeari 1900.

Saja memberi taoe kepada Padoeka Toean derihal barang-barang jang Toean tolak itoe soedah saja trima kembali dengan slamat. Maka saja minta beriboe-riboe ampoen kepada Padoeka Toean, sebap Toean tiada berkenan akan barang itoe, kata Padoeka Toean tiada baik

1) In de wandeling vaak *oepsir toekang-wang* genoemd.

sekali. Akan tetapi héran djoega saja, karena saja tiada taoe akan barang itoe tiada boléh dipakai sebap koerang baik. Masa berani saja mendjoeal barang-makanan jang djahat dengan sahadja. Sabetoelnja saja kira baik semoeanja, soenggoeh mati, Toean, saja priksa sendiri.

Maka sekarang soedah saja ganti, saja kirim kepada Toean bersama-sama soerat ini, ada lah keterangannja, terlipat dalam ini. Saja arap sekarang ini tiada kan koerang soeatoe apa; soepaja saja boléh mendapat nama baik dengan Koempeni. Lain kali saja arap Padoeka Toean endak lah membeli barang-barang kepada saja djoega.

Lain tiada melainkan banjak tabik dan hoermat

deripada saja yang rendah

Sin Ko An.

Aanteekeningen. — *berlaboeh*, voor anker liggen; *dengan selamat*, in welstand; *tiada berkenan akan*, geen behagen hebben aan, d. w. z. afkeuren; *masa berani*, hoe zou ik durven? *soenggoeh mati*, zoo waar als ik leef; *priksa*, onderzoeken; *dengan sehadja*, opzettelijk (te Batavia *sengadja*); *djoega*, toch, ook wel; *rendah*, laag, nederig.

VI.

Kepada Toean *P. Derksen*,
jang terhoermat di Amsterdam,
negri Olanda.

Makasar, ari 1 Septèmbèr 1899.

Dengan hoermat saja memberi ma'loem kepada Toean, bahwa telah saja trima soerat-katerangan barang-barang jang Toean djoeal itoe dengan terseboet segala arga.

Sabenarnja lah kata Toean dalam soeratnja jang bersama-sama katerangan itoe, djikalau kepada Toean lah tempat saja berpesan, nistjaja lebih moerah arganja

segala barang² daripada arganja di Batawi, djadi saja berkaendak sangat berpesan-pesan kepada Toean lah. Sebap itoe maka sekarang ini saja minta kirim jang terseboet di-bawah ini, soepaja mendjadi soeatoe pertjobaän doeloe:

kain-tjita (boeat alas-bangkoe) . . .	100	élo,
kain bloedoe	20	„
kain-setra (soetra)	20	„
kain-médja	12	lay,

ia-itoe dengan arga jang terseboet dalam soerat-katerangan.

Saja arap saboléh-boléh-nja dikirim dengan sigra, soepaja saja trima sabeloṃ peabisan taoen ini, karena kabetoelan ari-raja orang Islam pada ari 28 boelan Disèmber, ia-itoe abis-poeasa.

Ada poen bajarannja boléh lah Toean menarik wisel kepada kantor Koempeni Ketjil di Betawi.

Lain tiada melainkan tabik dan hoermat.

Tan Lim Sèng.

Aanteekeningen. — *Soerat-katerangan*, lett. inlichtingsbrief, hier, opgave, prijs-koerant; *sabenarnja*, naar waarheid, volkomen juist; *berkaendak*, verlangend; *berpesan-pesan*, bestellingen doen; *pertjobaän*, proef, proefneming; *peabisan taoen*, einde van 't jaar; *kabetoelan*, juist, 't treft juist; *ari-raja*, feestdag, *abis-poeasa*, einde der (groote) vasten.

VII.

Balasan.

Kepada Baba *Tan Lim Sèng*,
jang terhoermat soedagar
di Makasar.

Amsterdam, ari 15 Oktober 1899.

Membalas soerat sahabat jang tertoelis ari 1 boelan jang baroe laloe ini, saja memberi taoe hal barang-pesanan

sahabat itoe telah saja kirim ka Makasar dengan kapal-api Nederland, telah berangkat dari-sini ari 10 boelan ini, ia-itoe saperti jang terseboet dalam soerat-faktoer, jang meïringi soerat ini.

Ada poen arga barang-barang itoe sabetoelnja menoeroet katerangan jang telah saja kirim kepada sahabat itoe, akan tetapi tiada boléh bersamaän semoeanja, kerana pertama ada lah tambahan sedikit dari sebap béa, ia-itoe 6 atas 100; kedoea ada djoega barang jang tiada tetap arganja, kadang-kadang naik, kadang-kadang toeroen sedikit; mendjadi djoemlahnja arga poen berselisih sedikit dengan jang sahabat seboet dalam soerat-nja (liat lah katerangan jang sahabat kirim bersama-sama soerat itoe). Tetapi saja kira hal jang demikian itoe nestjaja tiada lah mendjadi kaberatan satoe-apa.

Tentang soerat-toekaran telah saja tarik menoeroet permintaän sahabat.

Maka saja minta kabar.

Lain tiada melainkan tabik.

P. Derksen.

Aanteekeningen. — *Pesanan*, bestelling; *meïringi*, vergezellen, begeleiden; *menoeroet*, volgens, is volgens; *bersamaän*, overeenstemmen (daartegenover *berselisihan*, van elkaar afwijken); *béa*, inkomend recht; *pertama* .. *kedoea*, ten eerste — ten tweede; *tetap*, vast; *djoemlah*, totaal; *hal jang demikian itoe*, die omstandigheid; *kaberatan*, bezwaar; *tentang*, tegenover, wat aangaat; *soerat-toekaran*, wissel.

VIII.

Kepada *Lim A Po,*
soedagar jang terhoermat
di Tandjoeng-Pinang.

Di kapal-perang *Friesland,*
jang pada masa ini ada berlaboeh
di laboehan Tandjoeng-Pinang, Riau,
ari 13 April, taoen 1900.

Mengedjar soerat jang saja toelis semalam saja memberi taoe sekarang bahwa kapal-api ini telah mendapat peréntah dari Batawi disoeroeh berangkat lebih sigra dari-pada jang soedah ditetapkan doeloe, ia-itoe pada ari saptoe di moeka ini. Maka sebap itoe barang-makanan jang telah saja pesan kepada sahabat dengan soerat jang berari boelan 9 April itoe endak lah sahabat kirim dengan sigra, djangan lambat sampai di kapal. Dan lagi saja minta tambah dengan barang jang terseboet di-bawah ini:

beras, lagi	1	pikoel,
kentang, lagi	$^1/_2$	pikoel,
air-blanda, lagi	48	botoel,

Saboléh-boléh-nja sekalian barang jang terseboet itoe endak lah dikirim ka kapal ini *sabelom* ari 16 boelan April ini, soepaja sampai di kapal kira-kira poekoel 8 malam, ia-itoe malam Djoemaät jang akan datang ini.

Lain tiada melainkan tabik.

De officier van Administratie,
pada kapal *Friesland,*
P. J. van Onderwater.

Aanteekeningen. — *Kapal-perang,* oorlogschip; *mengedjar* van *kedjar,* inhalen, achternagaan; *sigra,* spoedig; *jang ditetapkan,* wat vastgesteld was; *lambat,* laat, te laat; *tam-*

bah, erbij doen, toevoegen; *air blanda*, mineraalwater, spuitwater; *malam-djoemaät*, de *voor*avond van Vrijdag, d. i. Donderdagavond.

IX.

Kepada Padoeka Toean Anoe-Anoe,
Kepala Persekoetoean besar
bernama *Maatschappij* van *Uitvoer-* en *Commissiehandel*
jang terhoermat di Rotterdam.

Padang, ari 2 Maart 1898.

Ini lah soerat dengan beberapa hoermat daripada saja sa orang ina bernama Sin Kim Fat, soedagar beroemah di Padang, membranikan dirinja meminta kabar kepada Padoeka Toean darihal *kapoer-masak* bernama *Portland Cement*, djikalau boléh Toean djoeal kepada saja; kerana saja ini bermaksoet endak masoek melawan dengan lain-lain soedagar, baik orang poetih baik Tjina, dalam perkara memborongkan pendjoealan kapoer jang terseboet itoe oléh Pemaréntahan, sebap maoe dipakai boeat djalan-kréta-api di Soematra. Maka saja mendapat kabar tentang perkara itoe endak diperlakoekan pada moelanja boelan Djoeni di moeka ini. Saboléh-boléhnja jang endak saja pesan banjaknja 10000 (sa poeloeh riboe) tong. Djikalau boléh Toean kirim dengan sigra, lagi poen dengan arga jang patoet, saja minta kabar-kawat. Sebap itoe maka ada lah saja kirim wang *f* 25 (doea-poeloeh-lima roepiah), mendjadi blandja kabar-kawat itoe.

Ada poen nama saja, sebap belom Padoeka Toean kenal, saja arap boléh lah pertjaja oléh krana saja iringkan sa poetjoek soerat-pertandaän daripada kantor Koempeni Ketjil di-sini, menjatakan hal saja soedah masoekkan wang banjaknja *f* 10.000 (sa poeloeh riboe roepiah) akan mendjadi bajaran pesanan saja itoe.

Maka pada kantor itoe joega endak lah Padoeka Toean menarik wisel.

Lain tiada melainkan tabik dan hoermat.

Sin Kim Fat.

Aanteekeningen. — *Pesekoetoean*, vereeniging, compagnie, maatschappij, *membranikan dirinja*, zich verstouten, *kapoer masak*, lett. gekookte, gare, kalk, d. w. z. pleister, cement; *bermaksoet*, voornemens (zijn); *masoek melawan*, mee konkurreeren, mede inschrijven (voor een leverantie); *baik . . . baik*, zoowel . . . als . . .; *borongkan pendjoealan*, de verkoop (levering) uitbesteden; *pemrèntahan*, bestuur, gouvernement, vulgair ook *goepermèn; boeat*, gemaakt, hier zooveel als: voor; *tentang*, wat aangaat, betreffende; *diperlakoekan*, wordt uitgevoerd, geschiedt; *moela*, begin; *patoet*, behoorlijk, passend, billijk; *kabar-kawat*, telegram (*kawat*, ijzerdraad, telegraafdraad); *hal nama saja*, ter zake van mijn naam, mijn persoonlijkheid; *pertjaja*, vertrouwen, gelooven; *olèh krana*, om reden, doordat; *iringkan*, doen meegaan, erbij voegen; *soerat-pertandaän*, bewijsje, geteekend bewijs; *Koempeni Ketjil*, Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij; *menjatakan*, verklarende; *masoekkan wang*, geld storten; *bajaran*, betaling, *pesanan*, bestelling.

X.

Kepada Padoeka Toean Anoe-Anoe
jang mendjadi
Kepala Persekoetoean Besar
akan memperniagakan barang-barang
ia-itoe jang bernama
Maatschappij van Uitvoer en Commissiehandel
jang terhoermat di Rotterdam.

Padang, ari 9 boelan Agoestoes taoen 1900.

Bersamboetan dengan soerat saja jang berari boelan 8 Djoeli jang baroe soedah ini, maka ada lah saja memberi taoe kepada Padoeka Toean bahwa sekarang

telah soedah saja dapat koelit-kerbau jang saja seboet dalam soerat saja itoe. Maka banjaknja soedah tjoekoep boeat dikirim kepada Padoeka Toean, ia-itoe ada lah tiga-ratoes keping, semoeanja baik dengan keringnja, dan tiada koerang satoeapa hal samaknja. Mendjadi saja kira patoet sekali dipakai boeat sepatoe dan setiwal. Maka impoenan ini boléh lah djadi soeatoe pertjobaän doeloe; djikalau Padoeka Toean berkenan kan dia, nanti boléh saja impoenkan banjak lagi. Kerana sasoenggoehnja selaloe lah djoea boléh saja beli koelit-kerbau itoe kepada orang Melajoe di Padang-Oeloe. Ada poen wakil saja di Pajakoembå dan di Tanah Datar, dan lagi di Boekit-Tinggi itoe soedah saja soeroeh meliat-liat: tiap-tiap ada orang menaroh kalit-kerbau jang baik, sabentar dibeli oléh wakil saja itoe, dikirimnja kepada saja ka Padang ini.

Maka sekarang saja minta kabar deripada Padoeka Toean, saboléh-boléhnja dengan sigra, djikalau boléh saja kirim koelit jang telah saja tawari kepada Padoeka Toean itoe. Ada poen arganja soenggoeh moerah lah, lagi poela barangnja baik. Boléh Padoeka Toean priksa sendiri: kalau-kalau tiada diperkenankan, tiada lah oesah Padoeka Toean beli.

Lain tiada anja lah banjak tabik-hoermat deripada saja jang rendah

Sin Kim Fat.

Aanteekeningen. — ***Persekoetoean***, maatschappij; ***perniagakan***, verhandelen; ***bersamboetan dengan***, in overeenstemming met, aansluitend bij; ***seboetkan***, vermelden; ***tjoekoep***, voldoende; ***keping***, stuks; ***kering***, droog; ***samak***, looien; ***patoet***, geschikt, gepast; ***pertjobaän***, proef; ***impoenan***, verzameling, partij; ***impoenkan***, verzamelen, bijeenbrengen; ***selaloe djoea***, voortdurend maar, steeds maar door; ***koelit-kerbau***, buffelhuiden; ***Tanah Datar***, Fort v. d. Capellen; ***Boekit-Tinggi*** of ***Kota Gedang***, Fort de Kock; ***meliat-liat***, uitzien, op de uitkijk zijn; ***tiap-tiap***, telkens; ***tawari***, te koop bieden tegen bepaalde prijs, aanbieden; ***lagi poela***, bovendien; ***tiada lah oesah***, 't hoeft niet; ***anja lah***, alleen maar, dan alleen, hier = ***melainkan***.

XI.

Balasan.

Kepada jạng terhoermat
Sin Kim Fat, soedagar di Padang.

Rotterdam, 4 Septèmber 1900.

Membalas kedoea poetjoek soerat sahabat jang berari boelan 8 Djoeli dan 9 Agoestoes saja memberi taoe perkara koelit-kerbau itoe telah saja timbang baik-baik, akan tetapi saja kira lebih baik tiada saja beli kepada sahabat, melainkan saja ambil djadi samboetan-dagangan sadja.

Djikalau demikian, endak saja djoeal dengan arga jang patoet kepada orang berdagang koelit di negri ini, laloe peroléhannja saja kirim kepada sahabat, ia-itoe dengan memotong oepah-koemisi. Djikalau sahabat soeka, boléh kirim impoenan jang 300 keping itoe doeloe, nanti saja tjoba djoeal; kemoedian-ari, apabila saja telah meliat koelit j. t. i. lakoe di-sini, nestjaja endak saja pesan lagi.

Lain tiada melainkan tabik.

Anu-Anu.

Aanteekeningen. — *Kedoea poetjoek*, beide; *saja timbang baik-baik*, ik heb goed overwogen; *samboetan dagangan*, goederen in consignatie; *peroléhannja*, de opbrengst; *potong*, snijden, hier: inhouden, afhouden; *oepah*, loon [1]); *tjoba*, probeeren; *kemoedian-ari*, later; *lakoe*, aftrek hebben, goed verkoopbaar zijn; *j. t. i.* = jang terseboet itoe; *nestjaja,* stellig, zeker.

---

1) Men zou voor *commissieloon* kunnen zeggen *oepah-wakilan*, en op die wijze een nieuw woord smeden.

XII.

Kepada Toean *J. Van Einde*,
soedagar jang terhoermat
di *Betawi*.

Bengkoeloe 12 April 1900.

Dengan hoermat!

Saja memberi taoe kepada Toean saja endak berpesan barang-minoeman boeat didjoeal di-sini. Maka sampai sekarang saja beli kepada Toean Roos jang bertoko di-sini, tetapi saja kira lebih moerah, djika berpesan kepada Toean, karena saja telah mendapat kabar Toean Roos j. t. t. selaloe berpesan kepada Toean djoega. Maka oléh sebap soedah lama Toean berkenal-kenalan dengan saja, lagi selaloe berpesan$_2$, djadi saja arap maoe lah Toean berdjoeal kepada saja djoega.

Ada poen minoeman jang saja minta kirim ini lah:

anggoer-mérah (matjam-baik) . .	144	botol.
„ „ („ sedang) .	144	„
„ „ („ moerah).	288	„
	576	„
anggoer-asam matjam baik . . .	144	botol.
„ „ sedang . .	144	„
	288	„ .

anggoer Champagne (anggoer-poef)
matjam moerah, ia-ita kira-kira *f* 3 sa botol, 72 botol,
air-blanda . . . . 6 peti,
jang berisi 48 botol.

Lain daripada itoe saja minta katerangan kepada Toean hal soeatoe pekakas memboeat air-blanda, saja liat kabarnja dan gambarnja dalam soerat-kabar Melajoe. Djikalau sabetoelnja baik, boléh dipakai akan memboeat air-blanda jang baik rasanja lagi dengan moerah blandjanja, maka saja minta kirim satoe doeloe. Djikalau lakoe di-sini, temtoe endak saja pesan lagi.

Lain tiada melainkan tabik dan hoermat.

Tjin Tjoen Ho.

Aanteekeningen. — *Bengkoeloe*, Benkoelen; *barang-minoeman*, dranken; *berpesan*, bestellen; *bertoko*, een winkel hebben; *saja kira*, ik veronderstel; *djika*, indien, als; j. t. t. *yang terseboet tadi; selaloe*, steeds; *berkenal-kenalan*, elkaar kennen; *ber-pesan*$_2$, bestellingen doen; *anggoer-mérah*, roode wijn; *anggoer-asam*, rinsche wijn, Rijn-wijn; *air-blanda*, mineraal-water, spuitwater; *katerangan*, inlichtingen, ophelderingen; *pekakas*, werktuig, machine; *gambar*, afbeelding, teekening; *soerat-kabar*, dagblad, koerant; *rasa*, smaak; *lakoe*, gewild, goed verkoopbaar; *temtoe*, zeker, vast.

XIII.

Kepada Toean Adelstein jang terhoermat soedagar di Amsterdam.

Betawi, 3 Oktober 1900.

Meïngatkan soerat saja jang tertoelis ari 4 boelan Oktober taoen jang soedah ini, saja memberi ma'loem kepada Toean bahwa sekarang poela saja endak berpesan barang-mainan dan manis-manisan, koeih-koeih d. s. b. boeat didjoeal pada ari 5 boelan Disèmber di moeka ini, ia-itoe, kata orang sini, malam Sinjo-Kolas. Maka saja arap endak lah Toean kirim dengan sigra dan lagi terboengkoes baik-baik, jang barang-makanan itoe poen dalam peti kalèng, saperti taoen jang soedah ini. Akan tetapi toean djangan marah, koeih-hoeroef (dengan basa Blanda „boterletter") itoe tiada oesah toean kirim lagi, sebap Toean terlebih ma'loem tiada tahan dikirim ka negri panas roepanja. Mendjadi jang saja pesan sekarang sama-djoega banjaknja dengan taoen jang soedah, melainkan koeih jang terseboet itoe, boléh lah Toean ganti koeih „speculaas" sadja: Ada poen arganja demikian djoega saja tanggoengkan lah kepada Toean, nestjaja patoet djoega.

Sabentar saja trima pesanan itoe saja endak mé-

ngirim wangnja dengan soerat-toekaran-pos, banjaknja menoeroet soerat-faktoer jang-saja nantikan sekarang ini.

Lain tiada melainkan beberapa tabik dan hoermat,

Bong Ki Sam.

Aanteekeningen. — *Meïngatkan*, in herinnering brengend, refereerend, van *ingat; beri ma'loem*, kennis geven; *bahwa*, dat; *barang-mainan*, speelgoed; *manis-manisan*, zoetigheden, lekkernijen; *d. s. b.* = *dan sebagainja*, enz; *terboengkoes*, ingepakt; *peti kalèng*, blikken kist; *Toean djangan marah*, u neme het niet kwalijk; *tiada oesah* (Batav. *troesah*) 't hoeft niet; *terlebih ma'loem*, weet heel goed; *tahan*, uithouden, goedblijven; *sama-djoega*, 't zelfde; *jang lain-lain*, 't overige; *tanggoengkan*, aan iemands verantwoording overlaten; *demikian djoega*, evenzoo; *sabentar*, dadelijk; *soerat-toekaran-pos*, postwissel; *menoeroet*, volgens.

XIV.

Kepada Padoeka Sahabat
Toean *A. P. van Senden*
jang terhoermat di *Leiden*
negri *Blanda*.

Bahoea ini soerat toeloes-ichlas jang terbit deripada ati jang soetji lagi ening djerenih jang tiada berobah selama ada peridaran boemi dan tjakrawala, melainkan menaroh setia selama-lamanja, ia-itoe daripada kita Pangéran *Djaja Koesoema Adiningrat* jang doedoek di negri Sambas, datang meadap Padoeka Sahabat.

Maka ada lah kita endak meïngatkan kasih-sajang antara Padoeka sahabat dan kita; kerana telah lama saja tiada mendapat kabar deripada Padoeka Sahabat soeata-apa kalau-kalau telah loepa akan kita ini. Sabenarnja lah kita poen berasa salah, sebap soedah beberapa lamanja kita tiada mengirim soerat kepada Padoeka Sahabat. Maka kita arap dengan sapenoeh-penoeh pearapan endak lah Padoeka Sahabat meampoeni kita,

kerana ada djoega sebapnja sedikit, ia-itoe kita dilintangi banjak pekerdjaän. Ada poen menantoe kita laki-laki jang bernama *Radin Idris* itoe soedah moelaï memboeka kebon-kahwa di oeloe Sambas ini, ia-itoe di *Soengai-boeroeng*, maka kita poen kerapkali lah moedik meliat-liat lagi memriksa segala perkerdjaän koeli kesana; kerana Padoeka Sahabat terlebih ma'loem hal orang moeda itoe, sasoenggoehnla lah perloe diadjar dan ditoeloeng oléh toea-toeanja dalam pekerdjaän jang besar; djikalau tiada, barangkali karoegian lah ia atau tiada lah djadi sekali pekerdjaännja itoe. Boekan kah demikian?

Ada poen kebon-kahwa di Soengai-boeroeng itoe sekarang ampir abis lah pekerdjaän pemboekaännja, maka dengan berkat Allah arap lah kita boléh memberi hasil-oentoengnja kepada kedoea anak kita itoe.

Pada waktoe ini kami orang di-sini semoeanja séhat tiada koerang soeatoe-apa poen, kita minta do'a kepada Allah, soebhanahoe wa taäla soepaja Padoeka Sahabat poen dengan Padoeka Istri dan anaknja demikian djoega adanja.

Lain tiada anja lah kita arap mendapat kabarwarta deripada Padoeka Sahabat, lagipoela kita mengirim tabik banjak-banjak, demikian djoega kepada Padoeka Istri dan kepada anak-anak semoeanja.

Tertoelis di Sambas, pada ari 3 boelan April taoen 1900.

Aanteekeningen. — *Padoeka*, lett. schoeisel, wordt gebruikt bij wijze van ons Weledgestr. of Hoogedelgestr.; *bahoea* voorwaar; *toeloes-ichlas*, oprechtheid en openheid, dus eigenl. twee maal 't zelfde ('t laatste woord Arabisch); *terbit*, voortkomen, opkomen; *ati*, hart; *soetji*, rein; *ening-djerenih*, helder (beide meest van water gezegd); *berobah*, veranderen; *peridaran*, omwenteling; *tjakrawala*, firmament, heelal; *menaroh*, van *taroh*, hier bezitten; *setia*, trouw; *Pangéran*, hooge titel van Jav. oorsprong, ook door Maleiers gebruikt; *doedoek*, hier, wonen; *meïngatkan*, herinneren, in herinnering brengen, van *ingat*, aan iets denken, zich herinneren; *kasih-sajang*, liefde en medelijden, bij elkaar toegenegenheid; *kalau-kalau*, wellicht: 't zou wel eens kunnen, dat; *loepa*, vergeten; *sabenarnja*, inderdaad, naar waarheid; *berasa salah*, schuld voelen; *beberapa*

lama, een heele tijd, geruime tijd; *dangan sapenoehpenoeh pearapan*, ('t laatste woord van *arap*, hopen), „met de volheid der hope"; *meampoeni*, vergeven van *ampoen*, vergiffenis; *terhal*, opgehouden (*terlintang olèh*, verhinderd door); *menantoe laki-laki*, schoonzoon; *moelaï memboeka*, is begonnen aan te leggen, te ontginnen; *kebon-kahwa*, koffietuin; *oeloe*, bovenland, binnenland; *kerap-kali*, dikwijls; *moedik*, de rivier opvaren; *meliat-liat*, nu en dan een kijkje nemen; *memriksa*, gaan onderzoeken, van *priksa; terlebih ma'loem*, weet heel goed; *hal orang moeda itoe*, hoe 't met jonge lieden gaat; *sasoenggoehnja*, werkelijk, waarlijk; *diadjar dan ditoeloeng*, onderricht en geholpen; *toeatoeanja*, hun ouderen; *karoegian*, schade lijden, van *roegi*, schade; *djadi*, slagen, lukken; *boekan kah demikian?* is het niet zoo? *pemboekaän*, aanleg, ontginning; *berkat*, zegen; *hasil-oentoeng*, opbrengst en winst, bij elkaar: voordeel; *waktoe*, tijd; *séhat*, gezond(heid); *minta do'a*, bidden; *poen*, hier: ook; *istri*, gade, echtgenoote; *anja*, alleen, maar; *kabar-warta*, lett. bericht en tijding; *lagi-poela*, en ook nog; *tabik*, groeten.

XV.

Tersembahkan kepada
Seri Padoeka sahabat Toean Soeltan Anoe-Anoe
jang bertachta-keradjaän di negri Anoe-Anoe
dangan sejahteranja.

den Haag, ari 2 boelan Fébroeari taoen 1891.

Bahoea ini soerat toeloes deripada Padoeka Toean *K. A. Van Ingen*, jang pada masa-doeloe berpangkat asistent-resident di negri Anoe di-dalam bilangan Seri Padoeka Sahabat Toean Soeltan, datang meadap mendjadi gantinja sendiri, maka ada lah kita memberi taoe kepada Seri Padoeka Sahabat Toean Soeltan bahoea anak-menantoe kita Toean *P. Indestad* endak berangkat ka India-Olanda, ia-itoe dangan kapal-asap *Wilhelmina*, nanti boléh tiba di laboehan *Tandjung-Perioek* ari 1 atau ari 2 boelan Maret di moeka ini; kemoedian deripada itoe

menantoe kita itoe poen endak belajar poela teroes ka negri Anoe, maka boléh sampai di-sana kira-kira ari 20 boelan Maret. Ada poen toean jang terseboet itoe maksoetnja endak mentjari barang-tambang dan batoe-batoean dalam bilangan daïrah Seri Padoeka Toean Soeltan, maka sekarang saja arap dangan sapenoeh-penoeh pearapan endak lah Seri Padoeka Sahabat memberi pertoeloengan kepada anak-menantoe kita itoe, soepaja boléh slamat perdjalanannja, saïngga boléh lah sampai maksoetnja itoe. Djikalau demi-kian, nistjaja menerima kasih dan soekatjita kelak kita adanja.

Lain tiada melainkan tabik hoermat-banjak-banjak.

K. A. Van Ingen.

Aanteekeningen. — *Tersembahkăn,* eerbiedig aangeboden van *sembah* eerbiedige groet met een bidgebaar; *Seri Padoeka,* Zijne Hoogheid; *sahabat,* vriend; *Anoe-Anoe,* Die en Die, N. N.; *bertachta keradjaän,* een vorstelijke troon hebben, als vorst resideeren; *dangan sedjahtera-nja,* in voorspoed, in welstand; *bahoea,* voegwoord: dat; *toeloes,* oprechtheid; *pada masa-doeloe,* in vroeger tijd, vroeger; *berpangkat,* een rang bekleeden, van *pangkat,* rang; *bilangan,* gebied, van *bilang,* tellen, tot iets rekenen; *mendjadi gantinja sendiri,* lett. wordende de vervanger van hemzelf, d.w.z. in de plaats van hem persoonlijk; *anak-menantoe,* hier schoonzoon, anders ook schoondochter; *berangkat,* vertrekken; *India Olanda,* Nederlandsch Indië; *kapal-asap* = *kapal-api,* stoomschip; *tiba,* binnenvallen, aankomen, van een schip; *laboehan,* haven, ankerplaats, van *laboeh; Tandjoeng-Prioek,* de haven van Batavia door een spoorlijn met de hoofdstad verbonden; *belajar,* onder zeil gaan, vertrekken van een schip (ook stoomschip); *teroes,* door, rechtstreeks; *sampai,* aankomen; *jang terseboet,* die vermeld is, bovengenoemde; *maksoet,* voornemen; *mentjari barang-tambang dan batoe-batoean,* delftstoffen en edelgesteenten te zoeken; *daïrah,* ongeveer = *bilangan,* er staat hier dus „gebied en onderhoorigheid"; *arap,* hopen; *dangan sapenoeh-penoeh pearapan,* lett. met de volheid en volheid der hoop, d. w. z. ten zeerste; *pertoeloengan,* hulp van *toeloeng,* helpen, hulp; *slamat,* voorspoedig; *perdjalanan,* reis; *sampai* bij *maksoet,* doel, oogmerk: bereikt; *nistjaja,* gewis, zeker; *menerima kasih,* erken-

telijk zijn, van *terima* (*trima*) aanvaarden, aannemen, ontvangen *kasih*, liefde, gunstbewijs, daad van liefde of vriendschap: *djikalau*, indien; *demikian*, zoo; *soekatjita*, verheugd, *kelak*, later, mettertijd, *melaïnkan tabik-hoermat*, dan alleen hoffelijke groeten.

XVI.

Kepada jang terhoermat
Hadji *Ibrahim bin Oemar Alahmar*
di *Kampoeng Kwitang*,
Betawi.

Ellecom, 13 April 1900.

Membalas soerat sahabat jang berari 9 boelan jang baroe laloe ini, saja memberi taoe, bahoea soerat itoe telah dikirim kepada saja dari Amsterdam, kerana saja soedah berpindah kemari.

Ada poen sebapna saja berpindah, ia-itoe hawa di Amsterdam koerang baik, djadi badan saja berasa koerang njaman di-sana. Maka kata toean doktor: baik lah toean beripindah ka sabelah Timoer negri Olanda, jang lebih tinggi tanahnja. Itoe lah sebap saja sekarang beroemah di-sini dangan anak-istri. Sasoenggoehnja lah terlaloe soenji tempat ini, djikalau dibanding dangan kota besar koerang ramai sekali di-sini, tetapi hal séhat itoe perkara jang terlebih besar, boekan kah demikian? Apa kah goenanja segala ni'mat dan kasoekaän doenia ini, djikalau orang tiada berasa njaman badan dan selaloe lah sakit djoea? Boekan kah pajah hal itoe? Boekan kah séhat itoe soeatoe keroenia Toehan Alah jang tiada ternilai arganja?

Itoe lah maka saja memberi soekoer kepada Alah, sebap sekarang badan saja bertambah-tambah berasa baik: makin lama saja ada di-sini, makin bertambah séhat djoea, maka dangan pertoeloengan Alah arap lah saja lama-kelamaän boléh lah semboeh sekali; dalam antara sa taoen lamanja barangkali boléh saja balik ka

Tanah India-Olanda. Djikalau demikian, maka arap lah saja nanti bertemoe dangan sahabat poela, soepaja landjoet persobatan dan pengasihan kita kedoea kelak.

Ada poen kiriman sahabat seroetoe Bogor doea-belas boengkoes itoe saja trima, maka sangat mendatangkan soeka-ati saja. Saboléh-boléhnja endak lah sahabat kirim doea-belas boengkoes lagi.

Bersama-sama soerat ini ada lah saja mengirim rokok Olanda sa boeah peti ketjil, saja arap boléh lah Sahabat minoem dangan selamat.

Tiada lah lain anja tabik djoea banjak-banjak daripada

Sahabat

A. F. Van Somfeld.

Aanteekeningen. — *Hadji* voor *hadjdji*, is iemand, die naar Mekka geweest is; *sahabat*, vriend, in de wandeling veelal *sobat; bahoea*, dat; *berpindah*, verhuizen; *kemari*, hierheen; *sebap*, reden, omdat; *hawa*, lucht, klimaat; *djadi*, zoodat, dus; *kata*, zeggen; *sabelah Timoer*, Oostkant, 't Oosten; *tanah*, grond, land; *beroemah,* wonen, van *roemah*, huis; *anak-istri,* vrouw en kinderen, gezin; *sasoenggoehnja*, inderdaad, weliswaar; *soenji*, eenzaam, verlaten; *ditbanding*, vergeleken; *roemai*, druk; *hal séhat*, de gezondheid; *terlebih besar*, allergewichtigst; *goena*, nut; *ni'mat*, genieting; *kasoekaän*, genoegen, vermaak; *doenia*, wereld; *njaman*, wel, aangenaam ('t lichamelijk gevoel); *selaloe*, voortdurend, steeds; *keroenia*, gave, genadegift; *tiada ternilai*, onschatbaar, onwaardeerbaar; *arga*, prijs; *soekoer*, dank; *bertambah-tambah*, hoe langer hoe meer; *barasa baik*, zich goed voelen; *makin . . . makin*, hoe . . . dès te . . .; *pertoeloengan*, hulp; *lama-kelamaän*, te langen laatste; *semboeh*, hersteld; *antara*, tijdsverloop; *balik*, terugkeeren; *bertemoe*, ontmoeten; *landjoet*, langdurig; *persobatan*, vriendschap, van *sobat*, vriend; *pengasihan*, liefde; *kiriman*, geschenkje, zending; *seroetoe*, sigaret; *Bagor*, Buitenzorg; *boengkoes*, pakje; *sangat mendatangkan soeka-ati*, doet (me) ten zeerste genoegen; *saboléh-boléhnja*, zoo mogelijk; *rokok*, sigaren; *minoem*, rooken; *anja*, dan alleen; *djoega*, slechts, maar.

III. Brieven zóoals ze voorkomen in zuiver of vrij zuiver Maleisch.

I.

Siak, 29 October 18...

Terhormat datang kahadapan medjelis padoeka Sahabat kita Toewan Anoe, Controleur dengan selamatnja dalam

Poelau Karimoen.

Kita menjatakan dari padoeka sahabat poenja soerat, mintak tolong trimakan pijoetang oepas benama *Hasan* pada orang bernama Si Mamat maka itoe orang soedah kita soeroeh tjari di Tebing Tinggi, itoe orang tidak ada lagi soedah pergi di Poentianak, sepandjang perchabaran wakil kita di Tebing Tinggi.

Dan lagi kata banjak trima-kasih jang padoeka sahabat soedah tolong *Tengkoe Entol* wang doewa kali, satoe kali *f* 10.— sapoeloeh roepiah dan satoe kali $ 4 ampat ringgit boeroeng, maka dari ini wang ada kita kirimkan bersama-sama soerat ini dalam wisil Goevernemin banjaknja *f* 15.50. Lima belas roepiah satengah sabab jang lima roepiah satengah boewat bajar jang ampat ringgit boeroeng itoe toekaran 88 cent lebihnja pada satoe ringgit belanda, kita hârap padoeka sahabat boleh trima dangan selamatnja dan soeka hati.

Tabek dari kita Sri padoeka Sulthan *Siak*, dan lagi kita beloem djadi pergi di Singapore, sebab ada oezoer adanja.

Tamat,

Handteekening van de Sultan.

Aanteekeningen. — *Medjelis*, tegenwoordigheid (zitting); *kahadapan*, vóór; *tolong* voor *toeloeng*, welke laatste schrijfwijze vrij algemeen, maar minder juist is, hulp; *trimakan*, innen; *pijoetang* voor *pioetang*, vordering, inschuld; *sepandjang*, volgens; *perchabaran*, mededeeling, beter *pekabaran*; *wakil*, gemachtigde, plaatsvervanger; *jang p. s.....* dat UEdGestr....; *wang doewa kali*, twee maal met geld; *ringgit-boeroeng*, Mexikaansche dollar; *bersama-sama soerat ini* bij, gelijk met deze brief; *boewat bajar*, om te betalen; *toekaran*, bij inwisseling (lett. inwisseling); *lebihnja*, 't meerdere; *ringgit belanda*, Nederlandsche rijksdaalder; *beloem djadi pergi* er nog niet toe gekomen om te gaan; *oezoer*, verhindering; *tama*, voor *tammat*, het is uit, afgeloopen.

II.

Mengadap jang terhormat
padoeka toean Anoe controleur
di Karimon.

Dengan hormat sahia maaloemkan bahwa pada hari Ahad 16 Juni ini sahia telah tiba di Singapore, waktoe sahia sampei di sitoe sahia dapat chabar jang kapal Helena tida masok lagi di Karimon, dan jang lain pon tiada poela kapal jang masok di Karimon itoe, olih kerana itoe maka sahia teroes berlajar ka Riouw hendaq mengadap Sri Padoeka Toean Resident akan menjambahkan hal sahia jang terseboet itoe serta hendaq mintak tambah permisi lagi 8 hari sebab waktoe sahia sampei di Riouw kabetoelan Angkoe Hoofddjaksa Riouw hendaq moelai kerdja Soenat Rasoelkan Anakandanja 3 orang, jang pakerdjaän itoe sepandjang adat perdloe benar sahia mengadap. Sjadan sasampeinja sahia di Riouw Sri padoeka Toean Resident tiada ada di Riouw ia itoe berangkat ka Lingga, chabarnja hari chamis jang akan tiba ini baharoe kombali, maka sahia telah mengadap padoeka Toean Secretaris dan Toean Secretaris soeroeh sahia bernantie datangnja Sri padoeka Toean Resident itoe.

Olih kerana jang demikian berharap djoega sahia moedahmoedahan dengan pertoeloengan padoeka Toean diperkenankan permintaän saja itoe adanja.

Adapon sahia telah berangkat dari Fort de Kock pada hari Isnen 3 Juni, hari Rabaä 5 Juni berangkat dari Padang dengan kapal bernama Generaal Pel djalan ka Betawi, hari saptoe 8 Juni sampe di Betawi, di sana bernanti 7 hari sebab tiada kapal jang hendaq di toempang jang lebih doeloe, hari Djoemaat 14 Juni berangkat dari Betawi dengan kapal jang di toempang dari Padang tadi, itoe kapal singgah di Billiton dari sitoe teroes ka Singapore.

Sjahdan lagi fatsal Padoeka Toean berkirim postwissel besarnja *f* 50 lelah sahia samboet dengan segala hormat dan soeka tjita serta mohon banja trima kasih atas Padoeka Toean ampoenja pertoeloengan moedahmoedahan Allah Taäla djoewa akan membalas kabedjikan Padoeka Toean itoe dengan sabaik-baik balas.

Lagi waktoe sahia di Betawi adalah lagi sahia mengadap Njonja Besar Padoeka Toean poenja martoea di Gang Chaulan waktoe itoe Njonja ada baik sahadja serta bilang kirim tabé pada Toean dan Njonja, dan lagi Njonja bilang dari barang jang Toean pesan nanti sedikit hari lagi Njonja kirim di tangannja Nonna jang hendaq datang di Karimon.

Lain tiada melainkan tabé dan hormat daripada sahia doea laki isteri dada Padoeka Toean dan Njonja adanja.

Tabé dan hormat sahia,

Ibrahim bin Jakoeb.

Tandjong Pinang,
18 Juni 18 . ,

Aanteekeningen. — *Mengadàp* (meadap), verschijnende voor; *padoeka toean*, Weled. gestr. Heer; *sahia* voor *saja; maaloemkan* voor *ma'loemkan*, kennis geven; *Ahad*, Zondag; *tiba*, binnenloopen, in een haven vallen; *sampei* voor *sampai*, aankomen; *teroes berlajar*, rechtstreeks doorvaren (beter *belajar*): *menjambahkan* voor *menjembahkan*, eerbiedig mededeelen; *mintak* voor

minta; tambah permisi, verlenging van verlof; *kabetoelan*, juist; *Angkoe*, een titel niet veel anders dan ons „heer”; *kerdja Soenai Rasoelkan Anakandanja* (anakendanja), besnijdenisfeest voor zijn zoontjes; *pakerdjaan* hier = *kerdja*, feest, plechtigheid; *sepandjang*, volgens; *perdloe* = *perloe*, noodzakelijk, verplicht; *perdloe benar*, erg noodzakelijk; *sjadan* voor *sahadan*, en nu dan; *sasampeinja sahia*, bij mijn aankomst; *jang akan tiba ini*, die nu komt; *bernanti* voor *menanti*, wachten; *olih kerana jang demikian* (oléh...), om reden van 't zoodanige, d. i. om die reden nu; *moedah-moedahan*, moge het geschieden; *pertoeloengan*, hulp; *diperkenankan*, toegestaan; *permintaän*, verzoek; *Rabaä* voor *Arba'a* = *Rebo*, Woensdag; *sampe* voor *sampai; ditoempang*, bestegen, bevaren; *jang hendaq ditoempang*, waarop (ik) mee kon varen; *itoe kapal* voor *kapal itoe; singgah*, aanleggen; *samboet*, aannemen, ontvangen; *fatsal*, wat aangaat, voor *fasal; soekatjita*, vreugde; *mohon banjak trima kasih*, zeg veel dank, lett. verzoek — *mohon* voor *memoehoen* — veel dank (van *poehoen*); *atas*, hier: voor; *moedah-moedahan*, het zij, het moge geschieden; *balas*, vergelden; *kabedjikan*, weldaad; *dengan sabaik-baik balas*, met de beste vergelding; *martoea*, hier: schoonmoeder, anders ook: schoonvader; beter *mertoea; ada baïk*, was welvarend; *sahadja* = *sadja*, maar, slechts, niet anders dan; *bilang kirim tabé*, zeide de groeten te doen; *pesan*, bestellen; *di tangannja*, door tusschenkomst van (lett. in de handen van); *daripada sahia doea laki-isteri*, van ons beiden (man en vrouw).

III.

Keselamatan Taoen Baroe.

(Deze brief was oorspronkelijk in Maleisch letterschrift; hier wordt bij de overbrenging in ons schrift de spelling der eerste reeks brieven gevolgd).

Jang teriring dengan bebrapa tabik serta slamat.

Datang kahadapan madjelis Seripadoeka Toean kontroleur Sanggau dan Sikadau terhormat dengan berpangkat klas satoe didalam negri Sanggau.

Jang kita harap moedah²an Sripadoeka Toean Kon-

troleur dan Njonjah djoega salama²nja didalam slamat serta bertambah pangkat jang besar dengan tiada koerang satoe apa² adanja.

Di Sanggau pada hari i boelan Djinoewari tahoen 1899.
Handteekening van den
Panembahan.

Aanteekeningen. — *Keselamatan;* gelukwensch; *taoen baroe,* nieuwjaar; *teriring,* vergezeld; *slamat,* groet; *kahadapan madjelis,* vóor de tegenwoordigheid, vóor de zetel; *terhormat,* geëerd; *berpangkat klas satoe,* de rang bekleeden van (kontroleur) eerste klasse; *moedah²an,* moge het zijn; *selama²nja,* altijd, steeds; *bertambah pangkat jang besar,* nog hoogere rang krijgt; *pidalam slamat,* in gezondheid.

IV.

(Ook onderstaande brief was oorspronkelijk in Maleisch letterschrift).

Kepada Tambi Abdoelkadir Merikan
di Sengkawang.

Bersama² dengan soerat ini adalah saja soeroeh Si Ismaoen bawa kepada Tambi *f* 25, doewa poeloeh lima roepiah, akan angsoeran bajaran saja kepada Tambi. Saja barap Tambi tarima wang itoe dengan slamatnja.

Dan lagi saja hendak bertanja dari spatoe kain jang saja soeroeh boewat di Sengkawang tèmpo oepas *Oejoet* datang di sitoe, kalau soedah atau belomkah diboeat, sebab saja lekas maoe pakei spatoe itoe adanja.

Daripada saja Kontroleur Montrado,

G. Yzerenvuist.

Dan lagi apa chabarnja schroef (*sekeroep*) lampoe jang dikirim tempo-hari akan dibaiki di Singkawang?

Montrado (Mentradoe),
13 Maart 1893.

Aanteekeningen. — *Tambi*, naam, die men aan in N. I. wonende Klingaleezen geeft en waarmee men ze aanspreekt; *angsoeran*, afbetaling in mindering; *tarima*, ontvangen; *bertanja*, vragen; *spatoe kain*, „schoenen van doek", gewoonlijk *witte schoenen* genoemd; *soeroeh boewat*, laten maken; *tèmpo*, toen, ten tijde, *oepas*, oppasser; *kalau soedah atau belomkah*, of ze klaar zijn of niet; *tempo hari*, indertijd; *diabaiki*, gerepareerd; *Singkawang* voor *Sengkawang*.

V.

Kauloehoe 'l-hak.

Salam doä daripada kakanda Jahja, maka sampei kahadapan adinda Tambi Kadir Hasan Marikan jang terchormat di Sengkawang.

Kamoedian daripada itoe maka ada lah kakanda melajangkan sapoetjoek soerat ini tiadalah dengen sapertinja akan djadi ganti pertemoean kita antara sanak-soedara semoeanja.

Sahadan lagi maka adalah kakanda kasih tahoe sekarang saja soedah datang dari Singgapoera kepada 19 Saäban sampei di Sambas slamatlah berkat Allah dan Rasoel, kasih tahoe sama adinda saja dalam satoe doea hari ini datang di Sengkawang. Saja dengar samoea dalam roemah soedah keloear dari ketakoetan. Itoelah saja lekas maoe datang. Adapoen kain² jang abang Mohammad bawa ka Bengkajang, soedah kah didjoeal belomkah? Lain tiada melainkan saja poenja salam doä semoeanja dalam roemah dan kirim salam sama pengoeloe dan Abdoelgani djoega adanja.

Tertoelis kepada 20 Saäban 1307.

Aanteekeningen. — *Kauloehoe'l-hak*, zijn woord is de waarheid, 't recht (geheel Arabisch, formule die boven aan brieven staat); *salam doä*, groet en heilbede; *kakanda*, hier: oudere broeder; *terchormat*, foutief voor *terhormat* (verwarring

van ch en h komt meer voor, vooral in 't Maleische schrift); *melajangkan*, doen „zweven", doen teekomen; *sapoetjoek soerat ini*, deze brief; *dengen sapertinja*, naar behooren; *akan djadi ganti pertemoean kita antara sanak soedara semoeanja*, in plaats van een ontmoeting van ons familieleden allen onderling; *kasih tahoe* voor *beri tahoe; berkat Allah dan Rasoel*, door de zegen van God en zijn Gezant; *keloear dari ketakoetan*, buiten vrees; *itoe lah*, daarom; *abang*, hier: oudere broeder; *Bengkajang*, plaats in West-Borneo, onder Sambas; *pengoeloe*, voorganger in 't gebed, „priester" (wij schrijven *peoeloe*).

VI.

Mengadap
padoeka Toean *B. van Endeweg*
Controleur terhormat
di *Karimon.*

Dengan hormat sahja maäloemkan, bahwa dahoeloe daripada soerat ini adalah sahja berkirim 2 poetjoek soerat mengadap padoeka Toean, dalamnja itoe menjatakan jang sahja doea laki-istri telah selamat sampei di kampong sahja Kota Gedang (Fort de Kock) pada 17 Maart 1895 die harap soerat 2 itoe telah selamat sampei mengadap padoeka Toean.

Derihal perdjalanan sahja poelang ka Fort de Kock ini sesoenggoehnja telah terlalei sedikit di djalan, sebabnja itoe boekan kerana bermain[2] pertjoema sahadja, hanja semata[2] kerna ada ferdloenja djoega, ija itoe: di Riouw sahja berhanti 5 hari sebab menoenggoe Toean Secretaris memeriksa soerat peratoeran dari bajaran tambang kapal, kerna sahja bermoehoen mintak bebas dari tambang kapal, tetapi permintaän sahja itoe tiada dikaboelkan, dan di Singapora sahja berhanti sepoeloeh hari kerana menanti kapal jang hendak berlajar ka Betawi. Maka pada 5 Maart 1895 sahja telah menoempang dengan kapal Van Diemen djalan ka Betawi, hari chamis 7 Maart sahja sampei di Tandjong Parioek, dan

poekoel 12 tengah hari sampei di Kota Betawi, hari Isnen 11 Maart sahja berlajar dari Betawi, hari chamis 14 Maart sampei di Padang, di sitoe berhanti doea hari sebab barang² saja jang saja kirim lebih dehoeloe dari Singapore djalan Pinang dan Atjeh tertahan di goedang-bea di Telok Bajoer (Emmahaven), sebab akan dipriksa dan di ambil tjoekei, maka itoe barang² saja soedah kena tjoekei semoea *f* 20.— dari hal ini sahja amat soesah hati dan djadi bingoeng kerna barang² jang di bajar tjoekei ini boekannja barang² perniagaan atau dagangan hanja semata² barang pakean pakean, maspikoen bagimana sahja menarangkan jang barang² itoe pakean sahja sendiri, akan tetapi tiada dibenarkan, maka dengan beberapa soesahnja sahja mentjari oewang boeat pembajar tjoekei itoe, kerna koetika itoe sahja soedah kapoetoessan belandja, moedjoer djoega sedikit ada dapat pindjam dari sa orang melajoe kenalan sahja jang djadi Halte-Chef di-sana, dialah toeloeng membajar tjoekei itoe, pada 17 Maart sahja telah selamat sampei di kampong sahja. Tiga hari sampei di kampong sahja doea laki istri dapat demam mengigil, ada 10 hari lamanja.

Sekarang sahja dalam beroebat dengan Toean Dokter di Fort de Kock, ija itoe mengoebat kaki sahja jang sakit itoe.

Kerna kaki sahja beloem sempoerna baik dari sakit itoe sahja telah mintak soerat dari Toean Dokter niat sahja hendak masoek rekes boeat tambah permisi, tetapi Toean Dokter beloem maoe memberi sebap dia hendak tjoeba oebati lagi barangkali bolih baik sakit itoe didalam 10 hari ini.

Maka djika sekiranja Toean Dokter tiada maoe membri soerat ketrangan sakit itoe sahja hendak masok rekes djoega boeat tambah permisi satoe boelan lagi sahja harap Padoeka Toean poenja pertoeloengan djoega soepaja permintaän sahja itoe dibenarkan olih Toean Resident.

Dan lagi sahja harap dengan sapenoeh penoeh pengharapan Padoeka Toean poenja kasihan memberi pin-

djam oewang kapada sahja *f* 50.— ferdloedja oewang itoe ijalah boeat belandja sahja kombali di Karimon, kerna di sini sahja tiada dapat achtiar sedikit djoega. boeat tjari doewit akan belandja koembali di Karimon, dan apakala sahja telah koembali di Karimon Padoeka Toean bolih potong sahja poenja gadji tiap[2] boelan berapa timbangan Padoeka Toean, maka semantara saja beloem tiba di Karimon roemah sahja jang ditoenggoe Mahmoed sekarang ini saja serahkan kepada Padoeka Toean boeat tanda pertjaja, harap sahja Padoeka Toean perkenankan benar permintaän sahja ini soepaja sahja kelak djangan mendapat kesoesahan dari terlambat kombali di Karimon.

Lain tiada hanja sahja doewa laki isteri poenja tabé dan hormat kepada Padoeka Toean dan Njonja di harap akan tinggal dengan selamat dan sedjahtranja adanja.

Kota Gedang 10 April 1895.

Karim.

Aanteekeningen. — *maäloemkan* = *beri taoe; 2 poetjock soerat*, twee brieven; *mengadap*, hier eenvoudig *aan; sahja doea laki istri*, ik met mijn vrouw; *die harap*, gehoopt, d. w. z. ik hoop; *perdjalanan*, reis; *terlalei*, opgehouden, lang erover gedaan; *bermain*², zich vermaken; *pertjoema*, nutteloos; *hanja semata*, maar uitsluitend; *ferdloe*, noodzakelijkheid; *berhanti* voor *berenti*, stilhouden; *menoenggoe*, wachtte op; *soerat paratoeran*, reglementen; *bajaran tambang kapal*, de betaling van vracht, reiskosten; *bermoehoen*, hier verzoeken; *bebas* (*bébas*), vrijstelling; *permintaän*, verzoek; *kaboelkan*, toestaan, inwilligen; *menoempang dengan*, voer (ik) mee met; *chamis* = *kemis*, Donderdag; *Isnen* = *senin*, Maandag; *djalan Pinang*, over Pinang; *terlahan*, tegengehouden, opgehouden; *goedang-bea* (*béa*), douane-kantoor; *sebab akan dipriksa*, omdat ze moesten onderzocht worden; *tjoekei*, belasting, inkomend recht; *kena tjoekei*, er werd inkomend recht voor gevraagd; *sahja amat soesah hati dan djadi bingoeng*, ben ik zeer bezorgd en van streek geraakt; *barang perniagaän atau dagangan*, handelswaren; *pakean* = *pakajan*, al wat men aan 't lijf draagt: kleederen enz.; *maskipoen bagimana*, hoe (ik) ook; *menarangkan* voor *menerangkan*, duidelijk maakte, uitlegde; *tiada dibe-*

narkan, er werd geen genoegen mee genomen; *boeat pembajar* voor *boeat pembajaran*, voor de betaling, d. i. om te betalen; *kerna* = *berana*, want; *kepoetoesan belandja*, kort bij kas; *moedjoer djoega sedikit*, gelukkig, 't trof nogal; *pindjam*, leenen; *kenalan*, kennis; *tiga hari sampeî di kampong*, nadat (we) drie dagen op de plaats waren; *demam mengigil*, „rilkoorts", koude koorts; *dalam beroebat*, word behandeld; *mengoebat*, behandelt, medicineert; *belom sempoerna baik*, nog niet volkomen genezen; *niat*, voornemen; *masoek rekes* voor *masoekkan rekès*, een verzoekschrift (request) indienen; *tambah permisi*, verlenging van verlof; *tjoeba* voor *tjoba*, probeeren; *oebati* voor *obati*, behandelen, medicineeren; *djika sekiranja*, gesteld eens, dat..., indien 't mocht wezen, dat..., *saja harap Padoeka Toean poenja pertoeloengan djoega*, ik hoop ook op de hulp van UEdGestr.; *dibenarkan*, toegestaan (goedgevonden); *harap dengan sapenoeh penoeh pengharapan*, hoop ten zeerste; *beri pindjam*, te leen geven; *achtiar* voor *ichtiar*, hier: middel; *belandja koembali*, geld om terug te gaan; *apakala* voor *apabila*, wanneer; *potong*, korten; *berapa timbangan Padoeka Toean*, zooveel als UEdGestr. goedvindt; *semantara*, zoolang; *tiba*, aangekomen (met een schip); *ditoengoe* voor *ditoenggoe;* bewaakt, bewaard; *saja serakhan*, ik geef over aan, stel in handen van; *tanda pertjaja*, onderpand (lett. teeken van vertrouwen); *perkenankan benar*, goedkeuren; *kelak*, later; *terlambat kombali* voor *terlambat kembali*, te laat terugkomen; *hanja*, dan alleen; *sedjahtera*, vrede.

Lijst van eenige woorden, die in handelsbrieven te pas kunnen komen.

I. MUNTEN EN GELDSWAARDEN.

Geld.	*Oeang* voor *oeang* ook *wang*
papieren geld.	*Oeang-kertas.*
zilvergeld.	*oeang-pérak.*
goudgeld.	*oeang-mas.*
rijksdaalder.	*ringgit* (dit woord dient ook om *dollar* aan te duiden; onder dit laatste verstond men vroeger gewoonlijk een zilvere Japansche munt met een draak aan de eene kant en „*one yen*” op de andere, d. i. de zoogenaamde Japansche dollar, waarde *f* 1.20, of ook wel de Amerikaansche daalder van ongeveer *f* 2.50 waarde in N. C.: welke laatste echter weinig in N. I. voorkomt). Thans bestaat een z. g. Straits dollar van ± *f* 1.10 N. C.
gulden.	*roepiah.*
halve gulden.	*soekoe* (beteekent eigenlijk *kwart*, vierde deel, was dan wel oorspronkelijk 't woord om 't vierde deel van een „Spaansche mat” — ook al *ringgit* — aan te duiden; thans nog is *soekoe* in de Straits gebruikelijk voor een *kwart dollar*, d. i. 25 dollarcenten.

kwartje.	*tali* (te Batavia ook *talèn*).
dubbeltje.	*pitjis* (te Batavia *ketip*, elders op Java gebruikt men naast *ketip* ook 't Jav. woord *étjé*).
twee-en-een-half-cent-stuk.	*gobang* (dit op Java, elders is dit woord door Europeanen wel ingevoerd).
cent (N. C.)	*sèn*.
cent (E. C., zooals in de Straits).	*sèn* ($\frac{1}{100}$ van een dollar) en dit staat gelijk met *4 doeit*, 't laatste gescheiden, *doe'-it*, uit te spreken.
duit.	*doeit* ('t bovenstaande *doeit* is niet dezelfde muntswaarde, als men de Straitsdollar op *f* 1.10 stelt); dit woord is van Hollandsche oorsprong. 't Nederlandsche Gouvernement heeft de „duiten" uit de omloop gebracht.

't Boven medegedeelde geldt niet voor *Poelau Pinang* en *Province Wellesley*.

Voor deze streken geeft de bekende Gouverneur *Swettenham* 't volgende op:

10 *doeit* (of: *sèn*)	= 1 *koepang* (waarde 10 dollarcent).
$12^{1}/_{2}$ *doeit*	= 1 *tali* ($12^{1}/_{2}$ dollar-cent),
2 *tali*	= 1 *soekoe* (25 dollar-cent),
4 *soekoe*	= 1 *ringgit* (1 dollar).

N. B. De officiëele Eng. spelling is met *oe* in pl. v. met *u*.

II. MATEN.

LENGTEMATEN.

paal (op Java 1507 M., op Sumatra ongeveer 100 M. meer).	*pal.*
vadem.	*depá.* Meestal ongeveer 1.90 M., met plaatselijke afwijkingen.
$^{1}/_{4}$ vadem.	1 *asta* of *hasta.* Men neemt voor een depa, *vadem*, ongeveer de afstand van de top van de middelste vinger der eene hand tot de overeenkomstige vingertop der andere, als beide armen in 't zelfde vlak met de borst horizontaal uitgestrekt zijn. De afstand voor een *asta* is dan van de top van de middelste vinger tot de elleboog, wat gelijkgesteld wordt met de afstand vandaar tot het midden der borst.
span.	*djengkal.* 1 *asta* = 2 *djengkal.* Een *djengkal* is bij de Maleiers de afstand tusschen het uiteinde van de duim en dat van de pink, als men de hand sterk uitspreidt, wat bij de lenige Maleiers meer beteekent dan bij Europeanen.

duim. — *dim.* Is natuurlijk een door Nederlanders ingevoerd woord.

el. — *élo.* Wordt door Maleiers op 2 *asta* gesteld. Te Batavia ongeveer = de oude Amsterdamsche el, wat dus minder is. De *meter* is nog lang niet algemeen gebruikelijk.

Voor de Straits geeft de bovengenoemde Heer Swettenham nog op:

élo	= 4 *asta.*
20 *kajoe*	= 1 *kodi.*

Het woord *kodi,* ons *snees*, beteekent twintigtal. 't Behoort dus volstrekt niet tot de lengtematen. Een *kajoe* noemt men bij 't meten van katoenen of andere stoffen een heel stuk, een rol.

De Engelsche *inch* (duim) noemt de Maleier en Chinees der Straits Settlements *intji* (12 *intji* = 1 *kaki* of voet).

LANDMAAT.

Hierbij komen nog voor, behalve *iñci*, *kaki* en *depa*:

2 *djemba*	= 144 □ voet.
100 *djemba*	= 1 *pendjoeroe* (14400 □t voet).
4 *pendjoeroe*	= 1 *reloeng.*
1 *baoe* (op Java	= 0.67 HA (verbasterd tot Hollandsch „bouw").

INHOUDSMATEN.

1 *tjoepak*	= 4 *paoe.*
1 *gantang*	= 4 *tjoepak.*
1 *para*	= 10 *gantang.*
1 *pikoel*	= 2 *para.*
1 *kojan*	= 40 *pikoel* (in de Straits; de Gouvernements- „kojan" in Ned. Indië is 30 „pikol").

MATEN VOOR DROGE WAREN.

1 *gantang*	=	4 *tjoepak.*
1 *nalih*	=	10 *gantang.*
1 *koentja*	=	10 *nalih.*
1 *kojan*	=	5 *koentja.*

III. GEWICHTEN.

1 *kati* [1])	=	16 taïl (0,62^5 KG. = 1 $^1/_3$ Eng. pd).
1 *pikoel*	=	100 kati, (62,50 KG. = 133½ Eng. pd).
1 *behara* of *bara*	=	3 pikul.
1 *kojan*	=	40 pikul (bij ons 30).

GEWICHTEN VOOR GOUD, ZILVER EN EDELGESTEENTEN.

1 *majam*	=	12 *saga.*
1 *majam*	=	't gewicht van een Mexikaansche dollar (*ringgit-boeroeng*).
1 *bongkal*	=	16 *majam.*
1 *kati*	=	12 *bongkal.*

1) De Maleische en Chineesche *kati* verschillen in de Straits; de eerste is 't gewicht van 24 Mexikaansche dollars, de laaiste 22$^1/_2$ (*kati besar*, *kati ketjil*).

TOENAI [4]

TOENAI

Toko A Contant.

DJALAN-HUTTENBACH, MEDAN-DELI, TELEFOON No. 279.

Goedang pakaian boeat njonja-njonja dan toean-toean.

Hendak melapangkan tempat [1]

moelai dari hari 13 sampai hari 23 Februari 1912.

Selama waktoe jang terseboet diatas ini harga barang-barang jang soedah begitoe moerah akan diberi potongan (basi) [2] lagi dari 10 sampai 25%.

Djangan loepakan waktoe jang baik itoe

Topi-Njonja-njonja potongan 25%

MATJAM-MATJAM COUPON, STOFJES DAN KATOENTJES

Boekan main [3] moerah harganja.

---

1. lett. plaats verruimen. 2. rabat. afslag.
3. buitengewoon. 4. kontant.

Dengan hormat

T. A. C.

TOENAI

TOENAI

DITJARI.

Dengan lekas 2 orang jang biasa kerdja toekang kebon boenga.

Bangsa Djawa atau Soenda.

Gadji moelai f 16.

Boleh mengadap sama Toean

HOOGESTEGER.

Tandjoeng Kasau Estate.

☛ TIO PING GWAN.

BERDAGANG-BATIK,

PEKALONGAN.

Adres jang paling tersoehoer! [1]

Persadiaan besar dari roepa-roepa **tjelana** en **sarong-sarong batik Pekalongan,** dari harga **f 1.—** ka-atas bertoeroet hingga harga **f 14.—** Beli boewat djoewal lagi direken harga ringan, dengan saja tanggoeng dalam 4 boelan batik jang tida lakoe di djoewal boleh toekar lain matjam batik baroe, dengan tida dipotong karoegian [2] soewatoe apa poen. Pesanan melinkan [3] dikirim dengan **Post rembours.** Djikaloe kirim oewang lebih doeloe atawa pesan lebih dari **f 400.—.—**, saja kasih *vrij ongkostnja mengirim.*

ADA DJOEWAL DJOEGA BATIK² SOLO.

Bilang ratoes padagang [4] beroleh oentoeng berniaga batik saja. Boleh tjoba sedikit of banjak, tantoe menjenangkan.

---

1. Javaansch, beter *termashoer*.
2. schade.
3. *melaïnkan*, alleen maar.
4. *dagang*, kooplieden.

DIDJOEAL:

Satoe kereta Automobiel moeat doea orang

MERK:

„FORD MOTOR Co Detroit U. S. A." 12 H. P.

4 Cijlinders dan pake 2 versnelling (pentjepatkan).

Tambahan lagi ± 200 K.G. MENTEGA dan satoe „CENTRIFUGE" dengan perkakasnja; satoe MEDJA (KNEED TAFEL) dan TONG MENTEGA satoe, dan lain-lain boeat masak MENTEGA dan KEDJOE.

Boleh tanja keterangan sama Weeskamer di MEDAN.

Medan, den 27 Juli 1912.

Atas nama Weeskamer wali
oleh Secretaris

C. J. VON RANZOW.

MOEHAMAD ARIF,

Teekenaar-Opnemer,

tinggal di Djalan Baroe Soengei Rengas.

Soedi [1]. dan tjakap [2]. memboeat PELAN atau PETA (gambar) ROEMAH. Ditanggoeng diterima Gemeenteraad.

Oepah patoet.

Boleh bitjara saban hari dari poekoel 1 sampai 5 sore.

T. MIYAGUCHI,

TOEKANG TJOEKOER,

Roemah No. 3 Pasar Lama MEDAN.

Diboeka tiap-tiap hari dari poekoel 7 pagi
sampai poekoel 9 malam,

(djoega tiap-tiap hari Minggoe dan hari besar).

LAIN DARI PADA TOEKANG TJOEKOER,

ada mendjoeal barang roepa-roepa seperti:

**MINJAK WANGI,[1] MINJAK RAMBOET,
SABOEN WANGI, BEDAK POEPOER,[2]**

dan banjak lagi roepa-roepa djoealan,

dengan harga jang patoet.

Selakan[3] datang!

1. reukwater, odeur. 2. rijst-poeder en huid-smeersel.
3. silakan: als 't u belieft.

Baroe terima dari Europa:

Batoe toelis,

SJARIKAT TAPANOELI.[1]

DIMAALOEMKAN.

Djangan lambat datang
periksa dan tanja,
nanti dapat penjesalan[2] besar.

Lekas periksa ini apa jang kita bilang!

Negeri Tebing Tinggi Deli, satoe negeri bekalan[3] lekas djadi ramai; tengok, berapa banjak toean-toean keboen berloemba-loemba[4] memboeka keboen bertanam getah Para[5] disana; sebab itoe kita bilang Toean-toean dan Tauke-tauke[6]:

Lekas beli ini tanah;

Sabidang tanah keboen penoeh tanamannja dengan POKOK KELAPA, d. l. l. Letaknja[7] dipinggir djalan besar dekat Station baroe „Tebing Tinggi", pandjang dan lebarnja masing-masing 24098 Meter.

Lebih baiklah Toean-toean dan Tauke-tauke beli ini tanah dari pada lain berniaga.[8]

Tentoe oentoeng!! Tentoe oentoeng!!

Oleh Roemah Obat Japan

Y. IKEDA,
Djalan Kesawan.

N.B. boleh djoega tanja keterangan sama Adm: ini s. ch.

---

1. vereeniging T. 2. spijt. 3. dat zal.
4. om strijd. 5. rekgom, kaoetsjoek. 6. Heeren Chineezen.
7. ligging. 8. dan andere zaken te doen.

Toea dan moedah senangkan hati![4]

INI MALAM!! *INI MALAM!!*

Maenan[1] besar dan rame[2]

GAMBAR IDOEP[3]

ORANJE BIOSCOOP

Ingat! **Ingat!**

INI MALAM! **INI MALAM!**

Selakan datang, intjek[6] dan toean!

SEKARANG SOEDAH DATANG

dan soeda sedia

KARETA ANGIN[5]

MERK:

„DE NEDERLANDSCHE KROON" (BOEAT TOEAN-TOEAN).

1. *maïnan*, *permaïnan*, spel, vertooning. 2. *ramai*, drukbezocht, vroolijk. 3. levende prenten, d. i. bioskoop. 4. verheugt uw hart. 5. fietsen. 6. *entjik*, aanspraak van fats. Maleiers.

Atoeran berangkatnja kapal-kapal api.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Dari **BELAWAN:**

Pelajaran antara Deli dan Betawi.

Kapal-api *Elout* 13 Juli. ke BATAWI dan *Rumphius* 3 dan 17 Juli. SINGAPORE dan BATAWI, *v. Noort* 10 Juli ke SINGAPORE dan BATAWI.

Pejalaran dipasisir Deli. [1]

Kapal-api *Indragiri* pada 7 dan 21 Juli ke ASAHAN, PANEH, TANDJONG LADOENG, TANDJONG MANGIDAR dan SINGAPORE. Kapal-api *v. d. Parra* 14 dan 28 Juli ASAHAN,PANEH, BENGKALIS dan SINGAPORE.

Pelajaran antara Deli dan Sabang.

Kapal-api *Buyskes* pada 5, 13, 19, dan 27 Juli 1912. ke-SABANG.

Pelajaran antara Deli dan poelau Pinang.

Kapal-api *v. d. Parra* pada 10 dan 24 Juli. ke-P. PINANG dan *Indragiri* 3 dan 31 Juli ke-P. PINANG.

Pelajaran Antara P. Penang, Deli, Batoe Bahara dan Langsar.

Hogendorp 21 dan 26 Juli ke-P. Penang. 3 Juli ke-Langsar.

Boeat pelajaran segala kapal[2] jang diterangkan diatas (**Katjoeali pelajaran Deli-Pinang** selamanja boleh dapat **soerat menoempang**[2]. (ticket) **poelang-balik**, [3]. diklas **1** dan diklas **2** dengan membajar tambang boeat pergi balik **30%** koerang dari harga tarief, asal [4]. soerat itoe dipakai didalam tempo **3 boelan**, terhitoeng moelai dari hari bermoela naik kapal. [5].

Tambang antara DELI dan P. PINANG, Klas 1 sekali djalan f 14.—, pergi balik f 28.—.

Tambang antara DELI dan P. PINANG, Klas 2 sekali djalan f 8.40, pergi balik f 16.80.

Hal moeatan [6]. dan menoempang boleh bitjara atau pesan pada Agent dari Maatschappij jang terseboet diatas

VAN NIE & Co., Medan dan Belawan.

---

1. *pasisir* = *pantai*, strand, kust. 2. passage-biljet. 3. heen-en-terug. 4. mits. 5. aan boord gaan. 6. lading.

R. Agoes Mohd. Idris,

Sloop[1] Maker Pasar Baroe Medan.

Ada sedia matjam matjam SLOOP djantan[2] dan perampoean jang soedah djadi, dan TROMPA[3] djantan dan perampoean jang soedah djadi, perboeatan haloes dan koeat tinggal pakei sadja.

Saja harap njonja njonja dan toean toean dan sobat sobat boleh datang didalam saja poenja kedei[4] di PASAR BAROE djangan loepa sebab saja ada sediakan MOEKA SLOOP dari kain panas dan skengeram[5] jang haloes haloes baroe sampei dari SOERABAJA dan BATAVIA.

Banjak tabe' djangan loepa lekas datang!!

☛ Dimaäloemkan:

Adalah SJEH ALI bin SJEH ISMAIL *Sjeh djoema'ah* orang Hadji di *Makkatoe'lmoesjarrafah*[6] telah berpoelang kerachmatoellah.[7] Maka telah ditetapkan oleh Sjarif Makkah diganti oleh anaknja nama: ABDOELLAH bin SJEH ALI dan NAWANI bin SJEH ISMAIL dibantoe[8] oleh HADJI ABDOEL HAMID, kerena itoe sekalian ichwan[9] jang hendak berkirim soerat atawa jang hendak membajar hoetang atawa hendak berdjoema'ah[10] kepadanja hendaklah diseboet SJEH ABDOELLAH atawa NANAWI. Hal memelihara Djoema'ah tiada berlainan atawa beroebah dari jang selamanja ini.

---

1. „slop" d. i. slof, pantoffel. 2. voor *laki-laki*, (van) mannen.
3. houten sandalen. 4. winkel. 5. een stof?
6. Arabisch: Mekka, het vereerde. 7. overleden. 8. bijgestaan.
9. „broeders". 10. samenkomen.

WOORDENLIJST.

A.

Aaien, zie **Streelen.**
Aamborstig, *sesăk-dada.*
Aan, *kepada*, *akăn*, Jav., *sama.*
Aanaarden, *tambak* (n).
Aanbesteden, *borongkăn* (mem).
Aanbesteding, *borongan.*
Aanbieden, *oendjoekkăn* (me).
Aanbranden, *angit*, Jav. *gosong.*
Aanbreken, beginnen, *moelaï*; openen, *boeka* (mem); v. d. dag, *padjar.*
Aanbrengen, *bawa* (mem).
Aandachtig, *dengăn peratian.*
Aandoen, aantrekken (kleeren), *pakai* (m) berokkenen (verdriet), *beri* (mem), veroorzaken (last), *djadikăn* (men).
Aandrang, met —, *dengăn keras.*
Aandringen, *minta dengan keras.*
Aanéen = **Bijeen.**
Aanéenrijgen = **Rijgen.**
Aanéenvoegen, *samboeng* (nj), *satoekăn* (tot éen maken, nj).
Aangaan, ergens, *singgah*; raken, 't gaat hem aan, *perkara dia lah.*
Aangáande, *derihal*, *tentang.*
Aangelegenheid, *hal.*
Aangenaam, *senăng.*
Aangeven = **Aanreiken.**
Aangezien, *sebap.*
Aangrenzend, *berèmpèt.*
Aangrijpen, *pegang* (m), *tjapai* (men).
Aanhalen, liefkoozen (kind) *belai* (mem), beslag leggen op (smokkelwaar) *tahan* (n).
Aanhouden, *tahan* (n), onov. *bertahan.*
Aanklacht, *dakwa*, *peadoean.*
Aanklagen, *dakwa* (men).
Aankleeden (zich), *berpakai pakai.*
Aankomen, *sampai.*
Aankomst, *datang.*
Aankijken, *pendang* (m).
Aanleggen, (tuin enz.), *boeka* (mem).
Aanmelden (zich). *bertoendjoek moeka.*
Aannemen (werk), *borong* (mem).
» (anders), *terima* (n).
Aannemer *pemborong*, *toekang-borong.*
Aanplant, *tanaman.*
Aanraden, *nasihatkan; beri nasihat* (mem).
Aanreiken, *oendjoekkăn* (me).
Aanslaan (in de belasting), *kenakăn* (ng).
Aansluiten, *rapătkăn* (ov.); *merapăt* (onov.); *berèmpèt* (vlak tegen elkaar aan).
Aansprákelijk = **Verantwoordelijk,** *tanggoeng.*
Aansprekén, *tegoer.*
Aanstaande, van tijd, *di moeka ini* = toekomstig.
Aansteken (lamp) *pasang* (m).

Aanstekelijk, *berdjangkit.*
Aanstellen, *djadikăn*).
» (zich), *meada-ada.*
Aanstonds, *sabentár.*
Aantal, *banjak* (*nja*).
Aanteekenen, merken, *tandaï* (n); opschrijven, *toelis* (*kăn*, n).
Aanteekening, *peringatan.*
Aantoonen *njatakan* (me); *terangkan* (= duidelijk maken, n).
Aantrekken = Aandoen.
Aanvaarden, *terima* (n).
Aanvallen, attakeeren, *amoeḳ* (me), v. e. roofdier, *terekám* (n).
Aanvullen, volledig maken, *genapkăn* (meng); bijdoen, *tambah* (n).
Aanwennen (zich), *berbiasa.*
Aanwezig, *ada halir.*
Aanzetten, een paard, *larikăn* (me); een mes = slijpen, *asah* (me).
Aap, *kera; monjèt* (Bat.).
Aard, *tabi'at, ati.*
Aardappel, *kentang, oebi-blanda.*
Aardbeving, *gempa-boemi.*
Aarde, grond, *tanah*; hemellichaam, *boemi.*
Aardig, lief, mooi, *tjantik* (meisje).
Aard-olie, *minjaḳ-tanah.*
Aárzelen, wankelmoedig zijn, *bimbang-ati*; niet dadelijk durven, *goendah; terkimbang kimbang.*
Achteloos, *koerang ati-ati, lalai.*
Achter, *di-belakang, di-balik.*
Achterblijven, *tinggal, tertinggal.*
Achterdóchtig, (zijn), *menaroh sjak.*
Achtereenvólgens, *betoeroet-toeroet.*
Achterhouden, verzwijgen, *di-amkăn* (men); niet geven, *tahan* (n).
Achterlaten, *tinggalkăn* (n).
Achterlijk, *tidaḳ madjoe, terkemoedian.*
Achternágaan, *ikoet* (me).
Achteróm, *deri belakang.*
Achteróver, *telentang.*
Achterúit, *ka-belakang.*
» = **Terug,** *kembali.*
Achterúitgaan, *oendoer.*
Achterkant (of-zijde), *balik.*
Adel, *bangsa moelia; asal moelia.*
Adellijk, *berbangsa, bangsawan.*
Adem, *napas.*
Ademen, *bernapas.*
Administrateur, *toean-tanah, peoeroes; toean besar* (Jav. op kultuuronderneming).
Af, gereed, *soedah, abis.*
Afbeelden, *gambar* (meng).
Afbetalen, *angsoer* (me).
Afbreken, *poetoes* (m) *patahkăn* (iets hards, m).
Afbrokkelen, *roentoeh,* overgank. *roentoehkăn* (me).
Afdak, *sapau, sengkoeap.*
Afdammen, *tebat* (n).
Afdanken, = Ontslaan.
Afdeeling, *bilangan; bagian.*
Afdingen, *tawar* (n).
Afdoen, een zaak, *soedahkăn* (nj); een schuld, *selesaikăn* (nj).
Afdruk, *tjap.*
Afdrijven, overg. *meloentoer*; onov. (*ter*)*anjoet.*
Afgaan, geweer, *berboenji; terpasang;* afgang hebben, *boeang-air.*
Afgeloopen, *abis.*
Afgepast, *betoel* (juist); *tidaḳ lebih tidaḳ koerang.*
Afgeven, *berikăn* (mem); *moentah* (kleuren).
Afgezonderd, *soenji* (eenzaam).
Afglijden, *geloeloer* (kleedingstuk), *geloengsoer* of *geloentjoer.*
Afgraven, *galikăn* (meng).
Afgrond, *tjoerăm,* Jav. *djoerang.*
Afhalen, (iemand) *datăng meambil; menjamboet* (plechtig, s.)

Afkeerig, *segăn.*
Afkeuren, *tidak terima, tidak berkenán.*
Afkomstig, *berasal.*
Afkooksel, *air-masak.*
Afkoopen = vrijkoopen, *teboes* (n).
Afladen, *bongkar* (mem).
Afleeren, *adjar* (ironisch, me); *djerakăn,* afschrikken (men).
Afleiden, *simpangkăn* (nj); *berasal* (afgeleid zijn van),
Afleveren, *serahkăn* (nj).
Afloopen, eindigen, *abis, soedah*; 't land afloopen, *mengoembara.*
Aflossen, elkaar, *begilir-giliran*; iemand, *ganti* (meng).
Afmaken, dooden, *boenoeh* (mem); voltooien, *soedahkăn* (nj).
Afmeten, *oekoer* (me).
Afnemen, overg. *reboet, rampas* (me) onov. (verminderen) *koerang.*
Afpassen, *oekoer* (me); *djangka* (men), met de passer.
Afplukken = Plukken, *petik* (m).
Afranselen, *gasak* (meng); *paloe* (m. e. stok, m).
Africhten, *adjar* (me).
Afrika, *Afrikah.*
Afrikáan, *orang Afrikah;* = neger *Blanda ităm* (Jav.).
Afschaffen, *tiadakăn* (*meniadakăn*).
Afscheid nemen, *minta diri; bermoehoen.*
Afscheuren, *tjarik* (men).
Afschieten, *pasang* (m).
Afschilferen, *gelekak, gelokak*
Afschrikken, *djerakăn* (men).
Afschutten, *pagari, pagarkăn* (m).
Afslaan (vruchten), *djoeloek* (men).
Afslaan (weigeren), *tiada maoe.*
Afsluiten = Versperren, *tebat* (n).
Afsnijden, *potong* (m).
Afstaan = Geven, *beri* (mem).
Afstand, *djaoeh, djarak.*
Afstroopen = Villen, *koeliti* (ng).
Aftrek, verkoop, *lakoe*; vermindering, *koerangan, potongan.*
Aftrekken, *koerangkăn* (*mengoerangkăn*); reken-kunstig, *pòtong* (*memòtong*).
Aftuigen (paard), *boeka pakajan* (*koeda,* mem).
Afval, *sampah-sampah.*
Afvegen, *sapoe* (*nj*).
Afwachten = Wachten, *menantikăn.*
Afwézig, *titak ada.*
Afwisselend, *berganti-ganti.*
Afwijkend, *berlainan, berselisih* (verschillend).
Afwijzen, *tiada beri* (mem), *tiada kaboelkăn* (meng).
Afzakken, de rivier, *meïlir*; kleedingstuk, zie afglijden.
Afzetten = Bedriegen, *tipoe* (n).
Afzonderen, *lainkan* (me).
Afzónderlijk, *berlainan, sendirian.*
Akker = Veld, *ladang.*
Akkerbouw = Landbouw, *peroesahaän-tanah.*
Al = reeds, *soedah*; ook = **alles.**
Alárm, in de oorlog, *alamat-perang; kentoeng-kentoeng.*
Aldoor, *selaloe; malar.*
Aldús, *demikian* (schrijftaal), *begini, begitoe.*
Alle, allen, *semoea, sekalian.*
Alléen, *sa-orang-diri; sa orang.*
Allemáal, (altemaal), *semoeanja.*
Alleréerst, *pertama-tama.*
Allerléi, *roepa-roepa, berbagai-bagai; matjăm-matjăm.*
Alles, *semoeanja.*

Als, (*dji*)*kalau* (indien), *saperti* (evenals, gelijk), *sebaigai* (evenals, gelijk).
Alsmede = bovendien, *lagi-poela, dan-lagi.*
Alsof, *saperti, sa-olah-olah* (net alsof).
Altijd, *selamanja.*
Aluin, *tawas.*
Ambachtsman, *toekang.*
Ambt, *pendjawatan; djabatan.*
Ambtenaar, *pendjawat, pegawai.*
Amulet, *djimat.*
Ananás, *nanas.*
Ander, *lain.*
Anderhálf, *doea tengáh, satoe sa tengáh.*
Anders, op andere wijze, *lain*; indien niet, *kalau tidaḳ, djikalau tiada* (schrijftaal).
Anders-óm, omgekeerd, *terbalik*; in verkeerde richting, *soensang.*
Angst(ig), *ketakoetan.*
Antwoord, *balasan* (brief); *djawap, saoet* (spreken).
Antwoorden, op een brief, *balăs* (mem); mondeling, *djawap* (men), *saoet* (nj).
Apoteek, *roemah-obat.*
Apoteker, *toekang-obat.*
Arabier, *orang Arap.*
Arbeid, *pekerdjaän.*
Arbeiden = Werken, *bekerdjá.*
Arbeider, *orang-oepahan, koeli.*
Arm, *meskin, miskin.*
Armoede, *kameskinan, kemiskinan.*
As, *poesăt.*
Asch, *aboe.*
Avond, *malăm.*
Azijn, *tjoeka.*

B.

Baadje, *badjoe.*
Baak, *boja.*
Baal, *kerandjang; boengkoes* (pak).
Baard, *djanggoet.*
Baas, *toean.*
Babbelen, *bertjakap-tjakap*; Jav. *omong-omong.*
Baden, een bad nemen, *mandi.*
Bak, *doelang* (ondiep, v. hout of koper); *djeding* (steen, Jav.).
Bakken, *gorèng* (meng).
Bakker, *toekang-roti.*
Baksteen, *bata.*
Bal, *bola; raga* (v. Mal. voetbal).
Balk, *baloḳ.*
Balling = Banneling, *orang-boeangan.*
Bamboe, *boeloeh; bamboe* (Jav.).
Banáan, *pisang.*
Band, *ikatan* (bindsel); *simpai* (om wiel of vat).
Bang, *takoet.*
Bank, kanapée, *bangkoe*; bank-instelling, *kantor-wang.*
Banneling = Balling, *orang-boeangan.*
Baren, *peranakkăn* (mem).
Barst, *renggang.*
Barsten, met geluid: *meletoes, meletoep*; anders: *merenggang.*
Bast, *koelit* (*-kajoe*).
Bed, *tempat-tidoer.*
Bedaard, *sabar.*
Bedekken, *toetoep* (n); *toedoeng* (n).
Bedelaar, *orang minta-minta.*
Bédelen, *minta-minta.*
Bedénken, *pikirkăn* (m).
» (zich), *timbang-timbang.*
Bedérven, overg. *roesaḳkăn* (me), onov. *mendjadi boesoeḳ.*
Bédevaart, ter — gaan, *naik hadji.*
Bediende, bij Europeanen, *djongos*; anders, *amba, orang.*
Bedienen, aan tafel, *lajani* (me), anders, *berabdi kepada ...*
Bedoeling, *maksoet.*
Bedrag = hoeveelheid (vooral geld) *banjak-nja.*

Bedriegen, *tipoe* (n).
Bedroefd, spreektaal: *soesah-ati*; schrijftaal: *doekatjita*.
Bedrijf, *pekerdjaän*, *ketoekangan* (= handwerk).
Bedwélmd, *maboek̤*.
Bedwélmen, *maboek̤kăn* (me), *beri maboek̤* (mem).
Bedijken, *tambak* (n).
Beëedigen, *soempahi* (nj).
Beek, *anak̤-air*.
Beeld, in hout a. a., *patoeng*; = afbeelding, *gambar*, *peta*.
Been, bot; *toelang*; lichaamsdeel: *kaki*.
Beest, *binatang*.
Beet, met de tanden, *gigit* (meng); v. e. slang, *pagoet* (m); v. e. insekt, *sengát* (nj).
Begeeren, *kahendaki* (ng).
Begeerte = **Wil,** *kaendak*, *kaïnginan* (verlangen).
Begeleiden, *antarkăn* (me).
Begieten, *siram* (nj).
Begin, *moela*, *permoelaän*.
Beginnen, *moelaï*; *bermoela* (onov.).
Begluren, *intai* (me).
Begraafplaats = **Kerkhof,** *pekoeboeran*.
Begraven, *tanăm* (n) (familiaar); *koeboerkan* (ng).
Begrinten, *toedoeng* (n) *dengan keresik̤*; *taroh kerikil* (Jav. n).
Begroeid, *banjak̤ semak*.
Begrooten, *taksir* (n).
Begrijpen, *arti* (me).
Behaagziek, *djoelita*.
Behagen = **aanstaan** en **bevallen** (alle drie onpersoonlijk), *menjoekakăn hati* (s); het bevalt mij: *saja soeka*.
Behalve, *melainkan*; *ketjoeali*.
Behandelen, *berlakoe kepada*; *obati* (me, een zieke).
Behartigen, *peratikăn* (mem).
Beheer = **Administratie,** *peoeroesan*.
Behéndig, *patjak̤*.
Behooren, het behoort aan mij, *saja poenja*.
Behooren = **Passen,** voegen, *patoet*.
Behoorlijk, *patoet*.
Behouden = **Houden.**
Behulpzaam, *soeka toeloeng* (n).
Beide(n), *kedoeanja*, *doea-doea*.
Beitel, *pahat*.
Beitelen, *pahatkăn* (m).
Bek = **Mond,** *moeloet*.
Bekeeren, *tobat* (inkeeren); *berganti agama* (van godsdienst veranderen).
Bekénd, *ketaoean*; *termashoer* (algemeen bekend).
Bekennen, *meakoe*.
Bekleeden, *alasi* (me, overtrekken); *pegang* (m, een betrekking).
Beknopt, *ringkas*.
Beknorren, *marahi* (me).
Bekostigen, *belandjakăn* (mem).
Bekwaam, *pandai*.
Bekijken, *tilik* (n), *pandang* (m).
Bel, *genta*; *lontjèng* (Jav.); *giring-giring* (belletje).
Belang, (van —), *besar* (b. v. perkara —).
Belangrijk, *besar*; soms: *perloe*; *penting*.
Belasteren, *pitenahkăn* (mem).
Belasting, *tjoekai*; *padjăk* (Jav.).
Beleenen, *gadaikăn* (meng).
Beléndend, *berapit*, *berèmpèt*.
Belofte, *perdjandjian*, *djandji*.
Beloonen, *balas* (mem).
Beloven, *djandji*, *berdjandi* (onov.).
Bemerken = **Bespeuren,** *dapăt taoe* (men).
Bemesten, *beri badja* (mem), *taroh badja* (n).
Beminnen, *kasih* (ng), *soeka*.
Benádeelen, *roegikan* (me).
Benauwd, *sesăk-dada*.
» van warmte, *rimas*.

Benéden, *di-bawah.*
» -strooms, *di-ilir* (in 't beneden-land).
Benévens, *serta dengăn.*
Benoemen, *djadikăn* (mem).
Beoordeelen, *pikirkan* (m, overdenken), *timbang* (n, overwégen).
Bepaald, bijv. n. w. *tetăp*; bijw. *temtoe.*
Bepalen, *tetăpkăn*; (vaststellen) *temtoekăm* (n).
Bepaling, *atoeran* (regeling).
Bepérken, *peringgakăn* (mem), begrenzen; *koerangkăn* (ng), verminderen.
Beproeven, *tjoba* (men).
Beraadslagen, *moesawárat; berbitjara.*
Berédderen, *atoer* (meng).
Bereid, *sedia* (gereed); *lengkáp, moestaïd; maoe.*
Bereiken, *sampai ka.*
Berékenen, *kira-kira* (ng).
Berg, *boekit, goenoeng.*
Bergen, *simpăn.*
Bergland, *tanah-boekit.*
Bergplaats, *tempat.*
Bericht, *kabar, warta.*
Berichten, *kabarkăn* (meng), *wartakăn* (me).
Beroep = Bedrijf, *pekerdjaăn, ketoekangan* (handwerk).
Berooven, *rampasi* (me); *samoeni* (nj) ('s nachts).
Beschaafd, *beradap, berboedibasa*
Beschaamd, *maloe.*
Beschádigd, *roesak.*
Beschádigen, *roesakkăn* (me).
Bescháduwd, *tedoeh.*
Beschamen, *beri maloe* (mem).
Beschermen, *naoengi* (me).
Beschimmeld, *berlapoek.*
Beschot, *dinding.*
Beschouwen, *pandang* (m).
Beschuldigen, *toedoeh* (n); *toekasi* (n), valsch.
Beschutten = Beschermen, *naoengi* (me).
Beseffen, *rasa* (me).
Beslaan, eieren, *poekoelan*; een paard, *beri besi pada kaki.*
Beslág, van eieren enz. *oelian*; v. e. paard, *besi-koeda.*
Beslissen, *poetoeskăn.*
Beslissing, *poetoesan.*
Besluit, *firman.*
Besnéden, *soenat* (menschen); *kebiri* (dieren).
Besnijden, *soenatkăn* (nj).
Bespieden, *intai* (me).
Bespotten, *èdjèk-èdjèk* (me).
Bespreken, *bitjarakăn* (mem).
Bestaan, werkw. *ada*; zelf.n.w., o., *keadaăn, kaïdoepan* (levensonderhoud).
Beste, *teroetama.*
Bestélen, *tjoeri barang* (men), *ketjoerian* (bestolen).
Bestellen, *pesan* (m).
Besténdig, *kekal.*
Bestraffen, *siksakăn* (nj); *adjari* (me).
Bestrooien, *taboeri* (n).
Betalen, *bajar* (mem).
Betaling, *bajaran.*
Betamelijk = Behoorlijk, *patoet.*
Betasten, *djamah* (men).
Bétel, *pinang.*
Bételblad, *daoen-sirih.*
Bételkauwen, *makan sirih.*
Bételnoot, *boeah-pinang.*
Bételpalm, *pohon-pinang.*
Beter, *lebih baik.*
Béterschap, *kasembochan.*
Betooveren, *beri obat-obatan* (men); *édankăn* (me).
Betrappen, *dapati tengah berboeat-djabat* (men); *tangkap* (n).
Betreffende, *tentang, darihal.*
Betrokken, (lucht), *moeram.*
Beuken, *temboek* (n).
Beurs, *poendi-poendi, kantoengwang.*
Beurt, *giliran;* om de beurt, *begilir-giliran.*

Beurtelings = om de beurt.
Bevallen = een kind krijgen, *beranak; =* **aanstaan:** het bevalt mij hier, *saja senăng di-sini*; dat bevalt me: *saja soeka itoe.*
Bevatten = Inhouden. *berisi.*
Bevél, *préntah.*
Bevélen, *prémtahkăn* (m).
Beven, *gemetăr.*
Bevéstigen, zeggen dat het zoo is, *iakăn* (me); vastmaken, *tegoeh-kăn* (n).
Bevinden, *dapati* (men).
„ (zich), *ada.*
Bevinding, *pendapatan.*
Bevolking, *isi-negeri.*
Bevolkt, *ramai.*
Bevrachten, *moeati*(me).
Bevreesd (bang), *ketakoetan.*
Bewaken, *djagaï* (men).
Bewaren = Wegbergen, *simpăn*(nj).
Bewaren = niet verliezen, *menaroh*(t).
Beweenen, *tangisi* (n).
Bewégen = Verroeren, *gerakkăn* (meng), in beweging brengen, *djalankăn* (men).
Bewéging, *gerak.*
Bewéren, *katakăn*(ng).
Bewerken, grond, *oesahakăn* (meng); anders, *kerdjakăn* (ng).
Bewolkt = Betrokken, *moeram, bermémega.*
Bewonen, *diami* (men).
Bewust, *sedăr; ketaoean.*
Bewijs, *kenjataän, dalil.*
Bewijzen, *njatakăn* (me), *toendjoekkăn* (n).
Bézem, *sapoe.*
Bezien, *liat-liati*(me).
Bezig, kan met *tengáh* vertaald worden, *tengah menoelis* (t), bezig met schrijven.
Bezigheid, *pekerdjaän.*
Bezitten, *mempoenjaï, menaroh*(t)
Bezitter, *ampoe*(*nja*); *toean.*
Bezitting, *milik.*
Bezoek, *kedatangan.*
Bezoeken, *dapătkăn* (men); *adăp* (me).
Bezoldiging = Traktement, *gadjî.*
Bezwaar, *kaberatan, alangan.*
Bezwaarlijk, *soesah; soekar* (moeilijk).
Bezweet, *berpeloeh.*
Bibberen, *menggigil* (v. koorts), *gelatoek* (van koude a. a).
Bidden, *sembajang* (ritueel), *minta doa* (anders).
Bidkapèl, *soerau; langgar* (op Jav.).
Bieden, *tawar* (n.).
Bier, *bir.*
Bil, *boeah-pantat.*
Binden, *ikăt* (me); *tambat* (n).
Binnen, *di-dalăm.*
Binnengaan, } *masoek.*
„ **komen,** }
Binnenste, inhoud, *îsi;* anders *dalăm-nja.*
Bit, *kekang.*
Bitter, *pait.*
Bizonder, *penting.*
Blaar, *gelembóeng.*
Blad, bladeren, *daoen.*
Blaffen, *menjalak* (s).
Blank = Wit, *poetih.*
Blanke, *orang-poetih.*
Blanketsel, *bedak.*
Blanketten, *bedaki* (mem).
Blauw, *biroe.*
Blazen, *tioep*(n).
Bleek, *poetjăt.*
Blik, der oogen, *pemandangam;* busje enz., *kalèng.*
Bliksem, *kilat, petir.*
Blind, } *boeta.*
Blindheid, }
Bloed, *darah.*
Bloeden, *bedarah.*
Bloedverwant, *sanak-soedara.*
Bloedzuiger, *lintah.*
Bloei, eigenlijk, *boenga;* figuurlijk, *kemadjoean.*

Bloeien, *berboenga; madjoe*(vooruitgaan).
Bloem, *boenga.*
Bloot = Naakt, *telandjang.*
Blusschen, *padămkăn* (m).
Blijkbaar, *njata.*
Blijven, *tinggal.*
Bocht, *léngkar.*
Bode, *pesoeroeh, soeroehan.*
Bodem, *tanah*(grond), *bawah* (*-nja*).
Boeien, *beloenggoek* (mem).
Boek, *boekoe; kitap* (meestal godsdienstig).
Boender, *sikat kasar.*
Boenen, *gosoķ dengăn sikat*(meng)
Boer, *orang-beladang.*
Boezem = Borst, *dada.*
„ **= Vrouweborst,** *soesoe-perampoean.*
Bok, dier, *kambing djantăn;* v. e. rijtuig, *boķ.*
Bolster, *koelit, kelopaķ, kelongsong.*
Bon, *bon.*
Bont, *belang.*
Boog, *boesoer.*
Boom, *pohon* (*-kajoe*), *pokoķ.*
Boomgaard, *kebon-boeah-boeahan.*
Boon, *katjang.*
Boor, *gèrèk.*
Boordevol, *penoeh sekali; sarat* (geladen).
Boos, *marah.*
Boot, *prahoe.*
Boren, *gèrèķ* (meng).
Borg, *boroķ, djamin.*
Borgstaan, *djadi djamin.*
Borst, *dada; tètèķ*(tiet), *soesoe.*
Borstel, *sikat.*
Borstelen, *sikat*(nj).
Bos(bijeengebonden), *ikăt.*
Bosch, *rimba.*
Boschkip, *ajam-oetan.*
Bot(niet scherp) *toempoel;* (visch) *sa roepa ikan pipih.*
Boter, *mentéga.*
Botsen, *tersandoeng, tertoemboeķ.*
Bouillon (boeljón), *kaldoe.*
Bouwen, *dirikăn* (*roemah,* men).
Bouwland, *ladang.*
Bouwvallig, *ampir roeboeh.*
Boven, *di-atas.*
„ (in 't bovenland) *di oeloe.*
Bovenarm, *lengan.*
Bovendíen, *lain deri*(*pada*) *itoe.*
Bóvenland, *oeloe-negri.*
Bóvenste, *atas* (*-nja*).
Braadpan, *perioek* (bol); *koeali* (ook plat).
Braaf, *baik tabi'at, baik kelakoean.*
Braden, *gorèng* (meng).
Braken, *moentah.*
rand, *roemah tebakar, roemah angoes.*
Branden, overg. *bakar*(mem), onov., *tebakar, angoes.*
Brandhout, *kajoe-bakar.*
Branding, *petjahan-ombaķ.*
Brándnètel, *djelatang.*
Brandstichten, *toenoe*(n).
Breed, *lébar.*
Breedte, *lébar* (*-nja*).
Breekbaar, *getas rapoeh* (broos).
Breekijzer, *linggis.*
Breien, *radjoet* (me).
Breken, *petjahkăn* (m, in stukken), *patahkăn* (m, doorbreken); *poetoeskăn* (m, afbreken, draad enz.).
Brengen, *bawa*(mem).
Bres, *lobang.*
Brief, *soerat.*
Briefwisseling, in — zijn, *bekirim soerat.*
Brievenbesteller, *pembawa-soerat.*
Broeden, *erám*(me).
Broeder = Broer, *soedara-laki-laki.*
Broek, *tjelana* (Europeesche), *seloear*(inlandsche).
Broer = Broeder, *soedara-laki-laki.*
Brok, *kerat, potong.*

Bron, *mata-air.*
Brood, *roti.*
Broos, Bros, *ṙapoeh.*
Brug, *djembatan; titian*(kleine).
Bruid, *peantèn-perampoean.*
Brúidegòm, *peantèn-laki-laki.*
Bruikbaar, *botéh dipakai,* **niet br.** *tiada terpakai.*
Bruin, *mérah* (ook rood).
Bruisen, *berboeih.*
Brutaal, *besar-moeloet.*
Brij, *boeboer.*
Buffel, *kerbaoe.*
Bui, 'n bui, *sa kali oedjan;* = gril, *tingkah.*
Buidel, *kantoeng.*
Buigen, *bèngkokkăn* (mem), *lengkoḳkăn* (me).
Buigzaam, *liat.*
Buik, *peroet.*
Buikband = Gordel, *saboeḳ; goerita* (van vrouwen, na bevalling).
Buikloop, *tjirit.*
Buikpijn, *sakit-peroet.*
Buil, *bengkaḳ.*
Buis, jasje, *badjoe;* koker, *boemboeng*(pijp).
Buiten, *di-loear.*
Bukken, *toendoeḳ.*
Bultzak = Matrás, *kasoer; tilam*(dun).
Bunzing, *moesang.*
Bureau = Bureel = Kantoor, (*kantor*).
Buur, *orang sabelah roemah.*
Buurt=Wijk=Nabuurschap, *kampoeng, roemah jang berdekatan.*
Bij (voorzetsel), *dekat.*
Bij (insekt), *lebah.*
Bijdoen = Bijvoegen, *tambah* (n).
Bijeen, *bersama-sama.*
Bijeenkomst, *perimpoenan, koempoelan.*
Bijl, *kapaḳ.*
Bijna, *ampir.*
Bijpassen, *genăpkăn*(meng).
Bijstand = Hulp, *pertoeloengan, pembantoean.*
Bijten, tanden, *gigit*(meng); insekt, *sengat*(nj): vogel, *pagoet*(m).
Bijtend, *pedih.*
Bijvoegen, *tambah* (n).
Bijvoegsel, *tambahan.*
Bijwijf = Bijzit, *goendiḳ.*
Bijzonder = Bizonder, *penting;* zeer, *sekali.*
Bijzijn = Tegenwóordigheid, *halarat.*

C.

Cachet (kasjet), *tjap.*
Cachou (kasjoe), *gambir.*
Cent, *sèn.*
Twee en een halve cent, *kobang; gobang*(Jav.).
Certificaat, *soerat-pertandaän.*
Champignon (sjampienjón), *djamoer.*
China, *negeri Tjina.*
Chinees (zelfst. n. w.), *orang Tjina.*
Chineesch (bijv. n. w.), *Tjina.*
Chokolade, *tjoklat.*
Chólera (koléra) *kolérah.*
Christelijk, *kristan* of *mesihi, serani* (laatste katoliek).
Christen, *orang kristan* of *mesihi, serani* (laatste katoliek).
Cipier, *sepir.*
Circulaire = Rondschrijven, *soerat-beridar.*
Cirkel, *boelat, lengkoeng.*
Cirkelvormig, *boelat; boendăr* (Jav.).
Civetkat, *moesang-djebát.*
Compleet, zie kompléet, *genăp.*
Constateeren, *jakinkăn* (me).
Contant, zie kontánt, *dengăn wang toenai.*
Contract, zie kontrákt, *perdjandjian.*
Courant = Krant, *soerat-kabar.*

Couvert = Envelóp, *sampoel (-soerat), amplop.*

D.

Daad, *perboeatan.*
Daar, *di-sitoe, di-sana.*
Daarbij = Bovendien, *dan lagi, lagi poela.*
Daardoor, *oléh sebap itoe.*
Daarenbóven = Daarbij, *tambahan poela, tambahan lagi.*
Daarentégen, *lain deri(pada)itoe.*
Dáargelaten = Laat staan, *djangan 'kăn.*
Daarheen, *ka-sitoe, ka-sana.*
Daarna, *soedah bcgitoe; kemoedian; satelah itoe.*
Daarom, *sebap itoe.*
Daarop, *laloe; kemoedian.*
Dadelijk, *sabentár.*
Dag, *ari.*
Dagelijks, *saäri-ari.*
Dag-huur, *oepah sa ari.*
Dag-looner, *orang-oepahan, koeli.*
Dágvaarden, *daḳwa.*
Dagwerk, *pekerdjaän sa ari.*
Dak, *atăp.*
Dakbalk, *gelegár.*
Dakgoot, *talang.*
Daklat, *djeriau.*
Dakrib of spar, *roesoeḳ.*
Dal, *lembang.*
Dalen, *toeroen.*
Dam, *tebat; tambaḳ.*
Damp, *oeap.*
Dan = Als 't zoo is, *kalau begitoe; djikalau demikian.*
Dan, daarna, op dat oogenblik, *satelah itoe.*
Dank, *terima-kasih.*
Dankbaar, *menerima-kasih*(t).
Dánkbaarheid, *terima-kasih.*
Dansen, *menari* (inlandsch); *berdangsa* (Europeesch).
Danserés, *tandaḳ;* (Jav.), *boedaḳ djogèt* of *bidoean.*
Dapper, *gagah-berani.*
Darm, *tali-peroet; oesoes* (Jav.).
Das, *dasi.*
Dat, *itoe.*
Dauw, *emboen.*
Deel, *bagian.*
Deelen, *bagi*(mem).
Deelnemen, *berbagi;* fig. *rasa sajang* (me).
Deels, *sa tengah, sa bagian.*
Defékt, *roesaḳ.*
Dégelijk, *baik sekali; soenggoeh-ati.*
Degéne, *jang.*
Dek, v. e. schip, *tingkat;* bedekking op bed, *selimoet;* anders, *toetoep, toedoeng.*
Deken, *selimoet.*
Dekken, *toetoep* (n), *selimoeti* (m. e. deken, nj); (van dieren) *djantani* (men).
Deksel, *toedoeng* (n); *toetoep* (n).
Dempen, *toempat*(n).
Dénkelijk, *agaḳnja.*
Denken, *pikir.*
Dérdendaags, *tiga ari sa kali.*
Deugdzaam, *soedjana, baik* (goed).
Deugen, 't deugt niet, *tidaḳ bergoena.*
Deur, *pintoe.*
Deurpost, *djenang-pintoe.*
Deze, *ini.*
Dezelfde, hetzelfde, *ini djoega, itoe djoega.*
Diamant, *intăn.*
Diarree = Buikloop, *tjirit.*
Dicht, *dekăt;* van lommer, *rendang;* van vlechtwerk enz., *kerăp;* en = dichtbij.
Dichter, *pearang-sair.*
Dichtbij, *dekăt.*
Die, *itoe.*
Dief, *pentjoeri,* Java: *maling.*
Dienaar, *amba.*
Dienen, *beramba; berabdi.*
Dientengevolge, *sebap itoe.*
Diep, Diepte, *dalăm.*
Dik, persoon, *gemoek, tamboen;* boek enz., *tebăl.*

Dikwijls, *kerăp-kali; sering-kali* (Java).
Dinsdag, (*ari-*)*selasa.*
Dissel, *belioeng.*
Disselboom, *bom.*
Dissentería, *boeang-air-darah.*
Distríkt, *distrik.*
Distríkts-hoofd, *kepala-distriḳ.*
Dit, *ini.*
Ditmaal, *sakali ini.*
Dobbelen, *main-djoedi.*
Doch (schrijftaal), = maar, evenwel, *tetapi.*
Dochter, *anaḳ-perempoean.*
Doek, *kain.*
Doen, *boeat* (mem); *bikin* (Bat.).
Dof, *soeram* (kleur); *koesam* (glansloos); *pekaḳ*(klank).
Dol, *gila.*
Dolk, *keris.*
Dom, *bodoh* (ongeleerd); *bebal* (onleerzaam).
Dompelen, *tjeloep* (men).
Donder, *goeroeh; goentoer* (Soend.).
Donderdag, *(hari-) kemis.*
Donker, *gelap.*
Dood (zelfst. n. w. en bijv. n. w.), *mati.*
Dooden, *boenoeh* (mem).
Doof, *toeli.*
Dooier, *koening-telor.*
Door, oorzaak aanduidend, *oléh* of *oléh sebap;* doorheen, *meneroes* (t).
Door-en-door, *teroes-meneroes.*
Doorbraak, *bosor* (dijk).
Doorbreken, ei, *tatas;* in tweeën, stok a. a., *patahkăn*(m).
Doordringen, = splijten, *belah* (mem).
Dooreen, *betjampoer.*
Doorgaan, *teroes, berdjalan teroes.*
Doorgaans, *biasa-nja.*
Doorgang, *teroesan.*
Doorhakken, (*telaḳ* n).
Doorhalen, (schrift), *boenoeh* (mem).
Doorhéen, *teroes.*
Doorn, *doeri.*
Doorscheuren, *tjariḳ* (men).
Doorschijnend, *djerenih.*
Doorslikken, *telăn* (n).
Doorsnijden, *potong* (m), *kerat(ng).*
Doorsteken. *toesoeḳ* (n).
Doorwaadbaar, *boléh diaroeng.*
Doorweekt, nat, *koejoep.*
Doos, *kotaḳ;* (vierkant) *tènong;* (rond) *tjoemboel.*
Dooven = **Blusschen,** *padămkăn* (m).
Dop = **Peul,** *koelit (katjang).*
Dor, *kering.*
Dorp, *kampoeng, doesoen.*
Dórpeling, *orang-kampoeng, orang-doesoen.*
Dorpshoofd, *kepala-kampoeng.*
Dorschen, slaan (graan), *poekoel* (m); stampen (zooals in O. I.), *toemboek* (n).
Dorst, *aoes; dehaga.*
Dorstig, *beraoes; berdehaga.*
Dozijn, *losin.*
Draad, *benang.*
Draagdoek, (v. vrouwen), *seléndang.*
Draagstoel, *tandoe.*
Draagstok, *pikoelan.*
Draaien, overg. *poetar* (m), *poesing* (m); onov. *berpoesing* ('t hoofd), anders, *bekisar.*
Drab (bezinksel), *taï.*
Drabbig, *keroeh.*
Dragen, op de handen, *ampoe* (me); kleeren, schoenen, *pakai* (m) a. e. stok op de rug, *pikoel*(m); a. e. band over 't hoofd, *ambin* (me); op 't hoofd, *djoendjoeng* (men); met velen, *oesoeng* (me); iemand op de rug, *doekoeng* (men); in een zak, *kandoeng*(ng).
Drank, *minoeman.*
Drassig = **Moerassig,** *paja.*
Dreigen, *oegoet* (me); *atjoe-*

atjoe(me), met de vinger.
Drek, *tai.*
Drenken = Te drinken geven, *beri minoem* (mem).
Dresseeren, *adjar* (me).
Drie, *tiga.*
Driehoek, *segî-tiga.*
Driftig, *panas-ati.*
Dringend, *perloe sekali.*
Drinken, *minoem.*
Droefheid, *pertjintaän; doekatjita* (schrijftaal).
Droes, *sakit-ingoes.*
Drogen, kleeren, *djemoer* (men); anders, *keringkăn* (ng).
Dronken, *maboek̥.*
Droog, *kering.*
Droogrek, —stok, *sampajan.*
Droogte, *moesim-kemarau.*
Droom, *mimpi.*
Droomen, *bermimpi.*
Droppel = Druppel, *titik̥.*
Droppelen = Druppelen, overg. *titik̥kăn* (n), onov. *bertitik̥.*
Druif, *boeah-anggoer.*
Druipen, *bertitik̥.*
Druiper, *penjakit dakar keloear lendir.*
Druk (zelfst. n. w.), *tjapan, tjitakan.*
Druk (bijv. n. w.), *ramai.*
Drukken, *tekan;* (n).
Drukte, *keramajan, banjak̥ pekerdjaän.*
Drijfveer = Reden, oorzaak, *moela, sebap.*
Drijven, (voort-), *alau* (me).
» (op 't water), *timboel* (niet zinken); *anjoet* (wegdrijven); *terapoeng-apoeng* (dobberen).
Dubbel, *ganda, kembar* (als tweelingen).
Dubbeltje, *pitjis, ketip* (Batavia).
Dubbelzinnig, *berdoea-arti.*
Duf, *kepam* (verlégen); *apak̥* (muf).
Duidelijk, *njata, terang.*
Duif, *boeroeng-dara; merpati.*
» , wilde, *poenai.*
Duiken, *selam* (nj).
Duim, vinger, *iboe-djari;* maat, *dim.*
Duimstok, *oekoeran.*
Duister, duisternis, *gelap; kelam.*
Duit, *doeit.*
Duitsch, *Djerman.*
Duitscher, *orang Djerman.*
Duitschland o., *negeri Djerman.*
Duivel, satan, *sétan;* anders, *djin.*
Duizelig, *poesing-kepala.*
» (voor de oogen), *gelap-mata.*
Duizend, *sa riboe.*
Duizendpoot, *lipan.*
Dulden, *derita* (men).
Dun, *tipis.*
Duren, 't duurt een uur, *lamanja sa djam; tahan.*
Durven, *berani.*
Dus, *djadi.*
Duur (bijv. n. w.), *mahal.*
» (zelfst. n. w.), *lama* (nja).
Duurzaam, *tahan lama, awèt.*
Duwen, spreektaal ook: **Douwen.**
Dwaas, *bodoh; ahmak.*
Dwaasheid, *kebodohan.*
Dwalen, *sesat* (verdwaald zijn).
Dwaling = Fout, *salah.*
Dwáng-arbeid, *kerdja-paksa.*
Dwáng-arbeider, *orang-rantai; orang-kerdja-paksa.*
Dwars, *lintang.*
Dwérghert, *pelandoek̥; kantjil* (Jav.).
Dij, *paha.*
Dyssenterie. Zie **Dissenterie, = Blóeddiarrèe.**

E.

Echo, *balăs-boenji.*
Echt, *sedjati.*
» = **huwelijk,** *kawin; nikah(rechts-term).*

Echtgenoot, *laki; soeami* (fijne taal).
Echtgenoote, *bini; isteri* (fijne taal).
Echtscheiding, *petjerajan; tolak* (verstooting).
Edel, *moelia.*
Edelgesteenten *o.,batoe-batoean.*
Eed, *soempah;* een eed afnemen: *soempahkan* (nj); een eed afleggen = zweren: *bersoempah.*
Eekhoorn = Klapperrat, *toepai; badjing* (Jav.).
Eelt, *o., beloelang.*
Een, *satoé; sa orang* (mensch).
Een of ander, *salah-satoe; salah sa orang.*
Een voor een, *satoe-satoe; saorang sa orang.*
ten eenen male, *sekali.*
Eend, *itiḳ; bèbèḳ* (Jav.).
Eenige, *beberapa.*
Eenigermáte = Eenigszins, *sedikit.*
Eenmaal = Eens, *sa kali.*
Eensklaps, *tiba-tiba; sekoenjoeng-koenjoeng.*
Eens-lúidend, *seboenji.*
Eenvormig, *seroepa.*
Eenvóudig, *sehadja.*
Eénzaam, *soenji.*
Eer, (zelfst. n. w.), die men geeft: *hormat;* die men heeft: *kemoeliaän-ati.*
Eer = Eerder, *lebih doeloe.*
Eerbied, *hormat.*
Eerder, *lebih doeloe.*
Eergisteren, *kemarin-doeloe.*
Eerlijk, *toeloes.*
Eerst, te voren, *doeloe.*
Eerstdaags, *dalăm sedikit ari.*
Eerste, *jang pertama.*
Eertijds = Vroeger, *doeloe.*
Eetbaar, *boléh dimakan.*
Effen, *rata.*
Effenen, *ratakăn* (me).
Eg, *garoe.*
Eggen, *garoe* (meng).
Ei *o.,* eieren (o), *telor.*
» een ei leggen, *betelor.*
Eigen, *sendiri.*
Eigendom *o., milik; hak.*
Eigenlijk, *sabenărnja; sabetoelnja.*
Eiland, *o., poelau.*
Einde, *o., peabisan.*
Eindigen, *abis.*
Eindelijk, *achirnja.*
Eisch, *penoentoetan; daḳwa* (voor de rechter).
Eksteroog, *beloelang (di djari kaki).*
El, *élo.*
Elders = Ergens anders, *di lain tempat.*
Elk, *tiap-tiap; masing-masing* (iedereen).
Elkander, elkaar, *sama-sendiri* (onder elkaar); mekaar, *sa orang kepada sa orang.*
Elleboog, *sikoe.*
Emmer, *èmbèr; timba* (putemmer).
En, *dan, serta, maka.*
Eng = Nauw, *sempit.*
Engeland *o., negri Inggris.*
Engelsch, *Inggris.*
Engelschman, *orang Inggris.*
Enkel, *mata-kaki.*
» **= Alleen,** *sadja, anja.*
Erf, *alaman.*
Erfenis, *poesaka.*
Erfgenaam, *ahli-waris.*
Erg, *sangăt, amat.*
Niet erg = niet bijzonder, *tida berapa.*
Érgeren (zich), *makan ati.*
Érgerlijk, *soembang* (handeling); *djanggal* (uiterlijk).
Érgernis, *sakit-ati, makan ati.*
Erkénnen, *mĕakoe.*
Ernst, *kesoenggoehan-ati.*
Erts, *logam.*
Ervan = Daarvan = Van dat, *deri itoe.*
Erváren, *pandai.*

Erven, *dapat poesaka* (men).
Eten, *makan; sentap* (vorsten).
Etikette, *sopan-santoen; tjap* (opgeplakt enz).
Etmaal *o.*, *saäri-samalam.*
Etter, *nanah.*
Etterbuil, *bisoel.*
Even (tegenover oneven), *genăp.*
» (een oogenblik), *sabentar.*
Evenals, *saperti; sebagai.*
Eveneens, *begitoe djoega; demikian djoega* (schrijftaal).
Evenmín = **ook niet**, ... *poen tidaḳ; tidaḳ djoega.*
Evenrédig, *padan, sama rata.*
Evenveel, *sebanja (itoe).*
Evenwél (schrijftaal), *itoe poen.*
Evenwicht *o.*, *timbang.*
Evenwijdig, *sama djaraḳnja.*
Everzwijn *o.* = **Wild varken,** *babi-oetan.*

F.

Fabriek, *pabriḳ.*
Fabel, *tjerita-peroepamaän.*
Fakkel, *obor; soeloeh.*
Falen, *tersalah.*
Familie, familieleden: *sanak-soedara*, gezin: *anaḳ-bini.*
Fatsoenlijk, *serana.*
Fazant (argus-), *boeroeng-koeang.*
Feest *o.*, *pekerdjaän; pèsta* (Europeesch).
Fel (een dier), *galaḳ.*
Ferm, flink, *tjegaḳ, koeat, tegap.*
Fielt, *penipoe.*
Filter = **Filtreer-toestel,** Java: *saringan; tapisan.*
Filtreeren, *toeras* (n); *tapis* (door een doek (n)); *saring* (Jav., nj.).
Fiskaal = **Ambtenaar van 't openbaar ministerie,** *djaksa.*
Fladderen, *bekibar-kibar; mengatoeng* (vlinder).
Flauw, *ambar* (reuk of smaak); *lembèḳ.*
Flesch, *botol* (Jav.); *balang.*

Fluisteren, *berbisiḳ-bisiḳ.*
Fluweel *o.*, *beloedoe.*
Foelie, *boenga-pala.*
Fondament *o.* = **Grondslag,** *pengalasan.*
Fondament = **Achterste,** *pantat.*
Fooi, *wang sirih; presèn* (Jav.).
Forsch, *tjagaḳ.*
Fout = **gebrek,** *tjitjat, tjela,* anders *salah, kesalahan.*
Fraai = **mooi,** *endah endah, éloḳ, bagoes.*
Frankrijk *o.*, *negri Prantjis.*
Fransch, *Prantjis.*
Franschman, *orang Prantjis.*
Frisch, *segăr* (versch); *sedjoeḳ* (koel).
Front *o.*, *adăp.*
Fuik, *boeboe; soesoeḳ* (Jav.).
Fijn, *aloes.*

G.

Gaaf, *tiada koerang apa-apa.*
Gaan, *pegi* of *pergi* (ergens heen); *berdjalan* (loopen).
Gaar, *masaḳ: matăng,* (Jav.).
Gaarne, *dengăn soeka-ati.*
Gádeslaan, *pandangi*(m).
Gal, *empedoe.*
Galerij, *geladri; soerambi* (in Maleische woning).
Galg, *gantoengan.*
Galop, *mendoea-doea* (in galop gaan).
Gang, *djalan.*
Gangbaar, *lakoe, berlakoe.*
Gans, *gangsa.*
Garandeeren = **Waarborgen,** *tanggoengkăn* (n).
Garen *o.*, *benang.*
Garnáal, *oelang.*
Gast, *djamoe; tamoe* (Jav.).
Gastmaal *o.*, *perdjamoean.*
Gat *o.*, *lobang; liang;* (plat) *pantat* (achterste).
Gauw, *lekas, sigera.*

Geacht, *moelia; jang diberi hormat.*
Gebaar *o.*, *gerak.*
Gebak *o.*, *koeih-koeih*, *panganan.*
Gebed *o.*, *sembajang*, *salat* (ritueel); *doa* (gelégenheids-gebèd).
Gebergte *o.*, *goenoeng-goenoengan; boekit-boekitan.*
Gebeuren, *terjjadi.*
Gebieden, *soeroeh*(nj.); *préntahkăn*(m).
Gebód *o.*, *préntah; hoekoem* (Gods).
Gebogen, *lengkoeng*, *bèngkok* (krom), *lentik* (als een horlogeglas).
Geboren, *djadi; diperanakkăn.*
Gebouw *o.*, *gedoeng* (v. steen).
Gebrék *o.* = **fout**, gebrekkige eigenschap, *tjatjat*, *tjela*, anders *kekoerangan.*
Gebroken = **Kapot**, stuk, *petjah* (bord), *patah* (stok), *poetoes* (touw).
Gebruik *o.*, *adat; pakajan.*
Gebruiken, *pakai*(m).
Gedaan = **Afgeloopen**, *abis*, *soedah.*
Gedaante, *roepa; bangoen* (gestalte).
Gedachte, *pikiran.*
Gedachtenis = **Aandenken**, *tanda-mata; peringatan.*
Gedeelte *o.*, *bagian.*
Gedeeltelijk, *sa kerat; sa bagian.*
Gedicht *o.*, *sair.*
Gedrag *o.*, *kelakoean.*
Gedruis *o.*, *boenji.*
Gedrukt, *barang-tjitakan* (zelfst. n. w.); *tertjitak*, *ditjap; moeram* (gemoed).
Geducht, *hébat.*
Geduld *o.*, *sabar.*
Gedúrende, *samentara; selagi.*
Gedwee, *djinak.*
Geel, *koening.*
Geen, *boekan* (als een zelfst. n. w. volgt); *tidak.*
Geest, *roh; soemangat.*
Geeuwen = **Gapen**, *meoeap.*
Gegoed, *baik-baik; berarta* (rijk).
Gegrond, *sah* (bewijs b. v.).
Gehalte, *keadaän.*
Gehard, *tahan.*
Gehécht, *berkelindan*, *terikăt.*
Geheel, *seloeroeh; sagenap; antéro* (Jav.).
Geheim, *rasia.*
Geheimzinnig, *soelit*, *dengăn semboeni.*
Geheugen *o*, *peringatan.*
Gehoor *o.*, *pendăngaran.*
Gehoorzaam, *menoeroet kata*(t).
Gehucht *o.*, *kampoeng ketjil.*
Geil, *gasang.*
Geit, *kambing.*
Gek, *gila.*
Gekko, *tekèk.*
Gekrénkt, *sebăl*, *ketjil-ati.*
Gekreukeld, *berkedoet-kedoet.*
Gekroest = **Kroes**, *keriting.*
Gekrompen, *keroet*; *seram*(huid).
Gekruld, *ikăl* (haar).
Gekwétst = **Gewond**, *loeka.*
Gelaat *o.* (poëtisch), *paras*, *doerdja*, *wadjah*; = **gezicht** (spreektaal) *moeka.*
Geladen, geweer enz.; *terisi;* schuit enz.: *dimoeat*, *termoeat.*
Gelasten = **Bevélen**, *soeroeh* (nj); *préntahkăn*(m).
Geld *o.*, *wang*, *arta.*
Gelden, *lakoe.*
Geldzak, *kantoeng-wang.*
Geléden, *lama-nja.*
Geléding, *roeas.*
Geleerd, *berilmoe.*
Gelégenheid, *sempat.*
Geleiden, *antărkăn*(me).
Geloof *o.*, *iman* (godsdienstig); *kapertjajaän.*
Geloofwáardig = **Betrouwbaar**, *boléh depertjajaï.*
Gelooven, *pertjaja.*
Geluid *o.*, *boenji.*
Geluk *o.*, *oentoeng; salamăt.*

Gelukken, *djadi.*
Gelukkig, *beroentoeng; moedjoer* (in 't spel).
Gelúkwènschen, *beri selamăt* (mem).
Gelijk, *sama;* hij heeft gelijk: *ia benar.*
Gelijken, *bersamaän.*
Gelijkenis, *oepama*, *peroepamaän; kesamaän.*
Gelijkmátig, *sama-rata.*
Gelijktijdig, *pada masa itoe djoega;* bijv.n.w. *sa-masa*, *sa-waktoe.*
Gemachtigde, *wakil.*
Gemakkelijk, spreektaal: makkelijk. *moedah; gampang* (Jav.).
Gemanierd, *sopan-santoen.*
Gember, *djai*, *alia.*
Gemeen, *kedji; ina.*
Gemeenschappelijk, *bersama-sama.*
Gemeenzaam = **Familiaar**, *mandjak.*
Gemoed, *ati.*
Genade, *keroenia* (gunst); *ampoen* (vergiffenis).
Gene (schrijftaal), *itoe; jang lain itoe.*
Geneesheer (schrijftaal) = dokter, *doktor; tabip.*
Geneesmiddel = **Medicijn**, *obat.*
Genégen, *tjenderong.*
Genézen, overg. *semboehkăn* (nj).
» onov. *semboeh.*
Genoeg, *sampai; tjoekoep.*
Genoegen, *kesoekaän; soeka-ati.*
Genoemd, *terseboet*, *dinamaï orang*, *dipanggil orang.*
Geoorloofd, *halal.*
Gepast, *patoet.*
Geraakt, *kena* (getroffen); *marah* (boos).
Geraamte, *toelang-toelangan.*
Geraas o., *gempar.*
Gerécht o., *keadilan; idangan* (spijs).
Gereed = **Klaar**, *kemas; sedia* (klaar gezet), *siap.*
Gereedschap o., *pekakas.*
Gereedmaken, *sediakăn*, *siapkăn* (beide nj).
Gereedmaken, zich, *bersedia; berlengkap* (uitrusten).
Gerimpeld, *bekeroet.*
Gering = **Weinig**, *sedikit.*
Gerúcht o., *kabar-angin.*
Geschieden = **Gebeuren**, *terdjadi.*
Geschiedenis = **Verhaal**, *hikajat*, *tjerita.*
Geschikt, *laik*, *patoet.*
Geschil, *perselisihan.*
Geschonden, *rompong* (punt eraf).
Geschonden = **Bedorven**, *roesak.*
Geschorst, *petjat.*
Geschrift o., *soerat.*
Geschut o., *meriăm.*
Geslacht o., *bangsa.*
Geslépen = **Leep**, *aloes*, *tjeredik.*
Geslonken (van een gezwel), *seroeh*, *kempis.*
Geslonken = **Minder geworden**, *koerang.*
Gesloten, *(ter)toetoep; katoep.*
Gesnéden (ontmand), *kebiri.*
Gespannen = **Strak**, *kentjăng.*
Gespierd, *geroerat; koeat* (sterk).
Gesprek o., *pertjakapan*, *toetoeran.*
Gestádig = **Steeds**, *selaloe*, *malar.*
Gestalte, *bangoen*, *sikap.*
Gestold, *bekoe.*
Gestréng = **Streng**, *kentjang.*
Getal o., *banjak*, *kebanjakan.*
Getroffen = **Geraakt**, *kena; tegerak-ati* (= ontroerd).
Getrouw = **Trouw**, *setia.*
Getuige, *saksi.*
Getuigen, onov. *bersaksi;* overg. *saksikan* (nj.).
Getuigenis o., *saksian.*
Geul, *aloeran.*
Geur, *baoe.*

Geurig, *baoe aroem.*
Gevaar *o.*, *behaja.*
Gevaarlijk, *berbehaja*, *choeatir.*
Geval *o.*, *hal; perkara.*
Gevangenis, *pendjara; boei* (Jav.)
Gevangen nemen, *tangkap* (n).
» **zetten**, *pendjarakăn* (m).
Geveinsd, *poera-poera; moenafik.*
Geven, *beri* (mem); *kasih* (Jav.).
Gevést = **Heft**, *oeloe.*
Gevlekt, *belang.*
Gevoel, *rasa.*
Gevoelen = **Voelen**, *rasa* (me).
» = **Meening**, *perasaän*, *timbangan* (oordeel).
Gevolg, *kedjadian.*
Gewáarworden, *rasa* (me).
» **wording**, *perasaän.*
Geweer *o.*, *senapang*, *bedil.*
Gewéldig, *hébat.*
Gewélf *o.*, *lengkoengan.*
Gewénd, *biasa.*
Gewennen = **Wennen**, *biasakăn* (mem).
Gewéten, *gerak-ati.*
Gewicht, *berat* (nja).
Gewichtig = **Belangrijk**, *perloe; besar* (zaak), *penting.*
Gewond, *loeka.*
Gewoon, *biasa.*
Gewoonte, *adat.*
Gewricht, *sendi-toelang.*
Gezag, *pemeréntahan.*
Gezang, *njanjian*, *kidoeng.*
Gezant = **Afgezant**, *oetoesan;* afgezonden iemand, *soeroehan; pesoeroeh.*
Gezégde, *perkataän.*
Gezélschap *o.*, *peïringan*; *kawan.*
Gezét, *gempal-gempal.*
Gezicht *o.* (spreektaal), *moeka;* = **Gelaat** (schrijftaal en poëtisch); ook = Gezichtsvermogen, en dan *pengliátan.*
Gezín *o.*, *anak bini.*
Gezond, *selamat.*
Gezondheid, *séhat.*
Gezwél *o.* (ook gezwollen) *bengkak.*
Gids, *pembawa-djalan*, *penjoeloeh*, *pandoe.*
Gierig, *kikir.*
Gieten, *toeang* (n).
» = **Storten**, *toempah* (n).
» = **In een vorm maken**, *tjitakkăn* (men), *toeangkan* (n).
Gift, *pemberian.*
» *o.* = **Vergift**, *ratjoen*; *oepas* (plante-).
Gij (schrijftaal) *engkau; Toean* (= U).
Gijlieden (spreektaal: jullie), *kau-orang*, *k'orang*, *kamoe; kowé* (Jav.).
Gil, *pekik*, *djerit.*
Gillen, *berpekik-pekik*, *mendjerit.*
Ginds, *di sana*, *di sitoe.*
Gissen = **Raden**, *kira-kira* (ng).
Gist, *ragi.*
Gisten, *meragi.*
Gisteren, *semalăm; kemarin* of *kelamarin.*
Glad, *litjin; litjau* (olieachtig).
Glans, *tjahja.*
Glas *o.*, *katja* (stof); *gelas* (drinkglas).
Glibberig = **Glad**, *litjin.*
Glijden = **Kruipen**, v. slangen enz., *menjelinap* (s).
Glijden = **Uitglijden**, naar voren, *gelasar.*
Glijden = **Afglijden**, *geloengsoer*, *gelintjir.*
Glijden = **Door iets heen glijden**, *loeloer.*
Glimlachen, *tersenjoem.*
Glimmend, *berkilat.*
Glinsterend, *tjemerlang.*
Glooiend, *tjoeram*, *pantai.*
Glooiing, »
Gluren, *intai* (me).
God, *Alah.*
Godheid, *déwa.*
Godsdienst, *agama.*
Godsgezant, *rasoel.*

Goed (bijv. n. w.) *baik.*
» (zelfst. n. w.) *arta.*
Goedertieren (schrijftaal), *rahman.*
Goedkeuren, *berkenan.*
Goedkeuring, *perkenanan.*
Goedkóop, *moerah.*
Golf, *ombaḳ; gelombang* (groote).
» = **inham**, *teloḳ.*
Gom, *getah.*
Gomelastiek, *karèt.*
Gonzen, *berdengoeng-dengoeng.*
Goochelaar, *toekang-soelap.*
Goochelen, *main-soelap.*
Gooien = **Werpen**, *lémpar; loetăr* (beide me); *empaskăn* (meer gooien, me).
Goor, *basi; boesoeḳ.*
Goot (dak-), *saloer; talang* (Jav.); straatgoot: *saloeran.*
Gordijn *o.*, *kelámbòe* (bed-); *tabir* (voorhang); *tirai* (draperie).
Gorgelen, *bekoemoer-koemoer.*
Goud *o.*, *mas, emas.*
Gouddraad *o.*, *benang-mas.*
Goud-smid, *toekang-mas.*
Goudvisch, *ikan-mas.*
Graad, *pangkat.*
Graat, *toelang-ikan.*
Gracht, *parit.*
Graf *o.*, *koeboer.*
Granaat, *boeah-delima;* = **Bom:** *perioeḳ-api.*
Granaat-boom, *pohon-delima.*
Grappig, *loetjoe.*
Gras *o.*, *roempoet.*
Grasmes *o.*, *arit.*
Gratis = **Voor niets**, *tjoema-tjoema.*
Grauw, *kelaboe.*
Graveel *o.* = **Steen** (in de blaas): *penjakit karangan.*
Graveeren = **Insnijden**, *oekir* (me).
Graven, *gali* (meng).
Grendel (a. e. deur b. v.) *kantjing.*
Grens, *batăs; peringgaän.*
Grétig, *galaḳ; bosor* (gretig opeten), *beringin* (verlangend).
Grijpen, *tangkap* (n); (naar iets) *tjapai* (n).
Grijs = **Grauw**, *kelaboe.*
Gril, *tingkah.*
Grind, *keresiḳ; kerikil* (Jav.).
Groeien, *toemboeh.*
Groen, *idjau.*
Groente, *sajoer.*
Groep, *toempoeḳ.*
Groet, *tabiḳ; selamat.*
Groeve, *parit.*
» = **Kuil**, *lobang.*
» = **Graf**, *koeboer.*
Grof / **Grofheid** } *kasar.*
Grond, *tanah.*
» = **Reden**, *sebap; moela.*
Grondgebied *o.*, *daïrah.*
Grondkleur, *dasar.*
Grondslag = **Fondement**, *o.*, *peralasan.*
Groot / **Grootte** } *besar.*
Grootheid, *kabesaran.*
Grootmoeder, *nènèḳ.*
» **vader**, *datoeḳ.*
Grot, *goea.*
Gul, *moerah-ati.*
Gulden, *roepiah.*
Gulzig, *gelodjo; serakap, pelahap.*
Gunst, *keroenia.*
Gunstig = **goed**, *baik.*
Guttapercha (Eng. spelling), *getah-pertja.*
Gutsen, *betjoetjoeran.*

H.

Haag = **Heg**, *pagăr.*
Haai, *ioe.*
Haak, *kait; kail* (vischhaak).
Haan, *ajam djantăn; pitjoe, petikan* (v. e. geweer).
Haar (hoofd-) *o.*, *ramboet.*
» (lichaam-) *o.*, *boeloe.*
Haard, *dapoer; tempat-api.*
Haarnaald, *toesoeḳ-koendai.*
Haarvlecht, *koentjir* (v. e. Chi-

nees); *anjaman-ramboet.*
Haarwrong, *koendai.*
Haas, *binatang jang saroepa kelintji atau terwélo.*
Haast, *goepoeh-goepoeh.*
Haat, *bentji.*
Hagedís, *tjetjak.*
Hagel, *penaboer* (om mee te schieten); *oedjan-batoe* (ijsregen).
Haken, *kait* (ng); blijven haken, *terkait*, *tersangkoet.*
Hakken, *tetak* (n).
» = **Doorhakken**, *penggal* (m).
Hakken = In stukjes maken, *tjentjang* (men).
Hakken = Houthakken, *potong-kajoe* (m).
Halen, *ambil* (me).
Half, *(sa)tengah.*
Hals, *batang-lèhèr.*
» **keten**, *kaloeng.*
Halsstárrig, *tegang.*
Hamer, *martil* (ijzeren); *toekoel* (houten).
Hameren, *toekoel* (n); *martilkăn* (me).
Hand, *tangan.*
Handdoek, *andoek* (Jav.); *toeala.*
Handel, *perniagaän; perdagangan.*
Hándelaar, *dagang; soedagar* (koopman).
Handelen, *berniaga; berdagang.*
» (= doen), *berlakoe.*
Hándeling, *perboeatan.*
Handig, *pantăs; akas.*
Handschoen, *saroeng-tangan.*
Handteekening, *tanda-tangan; tapak-tangan.*
Handvat(sel) *o.*, *pemegang.*
Handvol, *genggam.*
Handwerk, *o.* = **bedrijf**, *katoekangan.*
Handwerksman, *toekang.*
Hanekam, *baloeng-ajam.*
» **spoor**, *soesoeh; tadji* (kunstmatig).
Hangen, (onov.) *bergantoeng*, *tergantoeng.*
Hangen (overg.) *gantoengkăn* (meng).
Hangen (slap neerhangen) *lampai.*
Hangen (over iets heen) *menjelampaï(s).*
Hangen (los naar omlaag) *mendjoentai.*
Hansworst, *si djinaka*, *pelawak; banjol* (Batavia).
Happen, *tjakoep* (men); *ketjap* (ng).
Hard, *keras.*
Hardhoorig(heid), *pekak.*
Hardlijvig(heid), *sembelit.*
Hardvochtig, *keras-ati.*
Harpóen, *tempoeltng.*
Hars *o.*, *damar.*
Hart *o.*, *djantoeng; ati* (gemoed).
Hartstocht, *hawa-nepsoe.*
Hartzeer *o.*, *sakit-ati.*
Haten, *bentji* (mem).
Haven, *bandar* (koopstad); *laboehan.*
Havenmeester, *sah-bandar.*
Hebben, *ada*, *poenjaï* (mem).
Hecht = stévig, *tegoeh*, *koekoeh.*
Hechten = aaneen-voegen, *oeboeng* (me); *samboeng* (nj); *sambat* (nj).
Heden, *ari sekarang.*
Heelál, *o.*, *alam.*
Heen(weg), *ilang.*
» (uit), *pergi.*
Heengaan, *pergi*, *pegi.*
Heer, *toean.*
Heerlijk, *moelia; senăng sekali.*
Heesch, *sérak.*
Heeschheid, *sérak.*
Heet, *panas.*
» van 't lichaam, 't gemoed, *radang.*
Heeten, *bernama.*
Heffen, *angkat* (me); *poengoet* (m. belasting).

Hefboom, *toeas*.
Heil o., *selamat*.
Heilig, *soetji*.
Heimelijk, *tersemboeni; tjoeri-tjoeri*.
Hek o., *pagăr-kajoe atau besi*.
Hekwerk o., *kisi-kisi*.
Helaas! *wah! wahai!*
Held, *pahalawan*.
Helder, *terang*.
» (van water), *djerenih*,
Hellend = Overhellend, *tjondong; tjenderong*.
Hellend = Glooiend, *miring*.
Helling, *pantai; tjondong*.
Helpen, *toeloeng* (n), *bantoe* (mem).
Hemd o., *kemédja*.
Hemel, *langit; soerga* (der afgestorvenen).
Hémelvaart, *miradj*.
Hen = Kip, *ajam-betina*.
Hengel(roede), *pantjing*.
Héngelen = Visschen, m. e. hengelsnoer: *pantjing* (m).
Héngel-snoer o., *tali-pantjing*.
Herder, *goembala*.
Herháaldelijk, *berikoet-ikoet; beberapa kali*.
Herhálen, *boeat sa kali lagi* (mem).
Herinneren, *peringătkăn* (mem).
» zich, *ingăt* (me).
Herkauwen, *mamah biak*.
Hérsenen, *oetăk*.
Hérsenpan, *batoe-kepala; tengkorak*.
Herstellen, *baiki*, *betoelkăn* (mem, mem).
Hert o., *roesa*.
Hetzij .... Hetzij ...., *baik... baik...*
Heup, *toelang-kèlèk-boejoeng*.
Heuvel, *goenoeng rendah*.
Hiel, *toemit*.
Hier, *di-sini*.
Hierbóven, *di-atas ini*.
Hiernámaals, *di achirat*.
Hieronder, *di-bawah-ini*.
Hij, *dia*, *ia*.
Hijgen, *engah-engah*.
Hikken, de hik hebben, *tersedoe-sedoe*.
Hínderen, *lintangkăn* (me); *rintangkăn* (me).
Hínderlaag, *peradangan*.
Híndernis, *pelintangan; alangan*.
Hinken, *bertimpang; mendjingkit-djingkit*.
Hoe, *begimana;* schrijftaal ook: *betapa*.
Hoed = Hoofddeksel, *topi*, *toedoeng*.
Hoedanig = Hoe, *begimana*.
Hoede = Zorg, *premeliaraän;* = bewaking, *pendjagaän*.
Hoeden (vee), *goembalakăn* (meng).
Hoeden (behoeden), *peliara* (m).
Hoef, *koekoe-binatang saperti koeda* d. s.
Hoefijzer o., *besi-kaki*.
Hoek, *pendjoeroe; oedjoeng*.
Hoepel, *simpai*.
Hoer, *soendăl*.
Hoest, *batoek*.
Hoevéel, *berapa*.
Hoevéelheid, *kebanjakan*.
Hok o., *kandang*.
Hol o., (zelfst. nw.), *rongga*.
» (bijv. nw.), leeg: *geronggang*, uitgehold: *rongga;* niet bol: *lengkoeng*.
Holland = Nederland, *negri Olanda; negri Blanda*.
Hollander = Nederlander, *orang Olanda; orang Blanda*.
Hommel, *koembang*.
Hond, *andjing*.
Honderd, *(sa) ratoes*.
Honderdduizend, *(sa) ratoes-riboe*, *(sa) keti*.
Honger, *lapar*.
Honig = Honing, *air-madoe*.
Honingbij, *lebah*.

Hoofd, *kepala;* van vorsten: *oeloe.*
Hoofdman, *kepala*, *peoeloe.*
Hoofddoek, *ikăt-kepala*, *serban.*
» **-deksel**, *topi*, *toedoeng.*
» **-pijn**, *sakit-kepala*, *pening-kepala.*
Hoofdplaats, *iboe-negeri.*
» **-som**, *pokok-wang; modal* (≐ kapitaal).
Hoofdstuk, *bap; fasal.*
Hoog, *tinggi.*
Hoogmoed, *tjongkak.*
Hoop, *pearapan* (van 't hart), = **Stapel**, *timboen*, *longgok* ('t laatste ordelijk).
Hooren, *dăngăr* (men).
Hoorn *(o.)*, *tandoek.*
Hopeloos, *poetoes-arap.*
Hopen, *arăp.*
Horloge *o.* = **Zak-uurwerk**, *relodji.*
Hospitaal *o.* = **Ziekenhuis**, *roemah-sakit.*
Houden, *pegang*(m); *tahan*(m).
Houding, *sikap.*
Hout *o.*, *kajoe.*
Houtskool, *arăng.*
Houweel *o.*, *tjangkoel.*
Houwen, *tetak* (n).
Huid, *koelit.*
Huig, *anak-lidah.*
Huilen, *tangis* (n).
» (houden) *meloeloeng.*
Huis *o.*, *roemah.*
» **-genoot**, *jang sa-roemah.*
» **-gezin** *o.*, *kelamin.*
» **-raad** *o.* = **Meubels**, *pekakas-roemah*, *serba-roemah.*
Huiveren, *ngeri.*
Hulp, *pertoeloengan.*
Hulpmiddel, *daja-oepaja.*
Hulsel *o.*, *seloedang* of *soedang* (van de bloemkolf der palmen).
Hulsel = **Inpaksel**, *boengkoes.*
Huppelen, *meloentjat-loenjat.*
Huren, *séwa* (nj).
Hurken, *meninggoengt; djongkok* (Jav.).
Hut, *pondok*, op een schip: *koeroeng.*
Huwbaar, *balir.*
Huwelijk = **Echt**, *kawin; nikah* (rechts-term).
Huwelijksgift, *mas-kawin; mahar.*
Huwen = **Trouwen**, *kawin.*

I.

Ieder = **Iedereen**, *masing-masing*, *segala orang.*
Ieder (ook v. zaken), *tiăp-tiăp*, *să-tiăp.*
Iemand, *sa orang.*
Iets, *soeatoe-apa; apa-apa.*
Ik, *akoe* (familiaar); *saja*, *amba* (beleefd).
Immer = **Altijd**, *selamanja.*
Immers, *boekan kah.*
In, *di*, *di-dalăm.*
Inboorling, *anak-negri.*
Inborst = **Aard**, **Karakter** *tabiat*, *perangai.*
Inderdaad, *sesoenggoehnja.*
Indertijd, *doeloe*, *doeloe-kala.*
Indië, *Tanah India.*
Indien = **Als**, *djikalau; kalau.*
Indischman, *orang India.*
Indigo(plant), *taroem.*
» (verfstof), *nila.*
índòmpelen, *tjeloep* (men).
índringen, *pantak* (m); *masoek.*
índruk (= spoor), *bekas.*
ínènten, *tanăm tjatjar* (n); *tanăm ketoemboehan* (n).
Ingaan, *masoek.*
íngebeèld = **Verwaand**, *sombong.*
íngebonden, *terdjilit.*
íngetògen, *sopan-santoen.*
Ingevál = **Indíen**, *djikalau; kalau*, *djika.*
íngevàllen (wangen), *tjaoeng.*
íngewànden, *isi-peroet.*
ínhalen, plechtstatig: *samboet* (nj); bereiken, *sampaika.*
ínham = **Golf**, *telok.*

Inhoud, *isi; boenji* (geschrift).
Inhouden (bevatten): *berisi.*
» (zich): *bertahan diri.*
» (afhouden): *potong* (m), *tjengkolong* (men).
ínhouds-maàt, *soekat.*
Inkt, *tinta; dawat* (inlandsche).
Inktkoker, *tempat-tinta.*
Inktvisch, *tjoemi-tjoemi.*
ínleg = Inzet, *tarohan.*
Inlichting, *katerangan.*
ínnerlijk, *batin, jang di-dalăm.*
Innig, *mesra, soenggoeh-ati.*
Inslag (bij 't weven), *pakan.*
Inslikken, *telan* (n).
Inspannen, (paard, rijtuig), *pasang* (m).
ínspànning, *oeseha; pengoesehaän.*
ínstèken, *toesoek* (n); *masoeḳkăn* (me).
ínstèmmen, *sapekat, serasa.*
ínstòrten, *roeboeh.*
ínterèst, *boenga* (-wang).
ínvàllen = Instorten, *roeboeh.*
» **= Beginnen,** *moelaï.*
ínvoerrècht(en), *béa.*
ínvòrderen (schuld), *tagih* (n).
ínwònen, *menoempang* (t).
ínzàkken, *teperosoḳ.*
ínzàmelen, *poengoet* (m); *impoenkăn* (me).
ínzet = Inleg, *tarohan.*
Ivóor, *gading.*

IJ.

IJdel, tevergeefs: *sia-sia; kosong.*
IJlen, *meratjau.*
» (schrijftaal), hardloopen, *lari.*
IJlings = Fluks, snel, *tjepat.*
IJs, *air-batoe; ès* (Jav.).
IJverig, *radjin.*
IJverzúchtig (schrijftaal) = jaloersch, *tjemboeroe.*
IJzen, *ngeri.*
IJzer, *besi.*
IJzerdraad, *dawai; kawat* (Jav.).

J.

Ja, *ia.*
Jaar, *taoen.*
Jáargetìjde = Seizóen, *moesim.*
Jaarlijks, *tiăp-tiăp taoen.*
Jáartèlling, *tarich.*
» (Christelijke): *taoen mesihi.*
Jaartelling, (Mohammedaansche): *hidjrah.*
Jacht, *pemboeroean.*
» **-hond,** *andjing-pemboeroe.*
Jagen, *beboeroe.*
Jager, *pemboeroe.*
Jakhals, *sregala.*
Jaloersch = IJverzuchtig (dit schrijftaal): *tjemboeroe.*
Jammer, *sajang.*
Jammeren, *meratap.*
Jasmíjn, *melati.*
Java, *tanah Djawa.*
Javaan, *orang Djawa.*
Jégens, *kepada.*
Jeugd, *oemoer moeda.*
Jeugdig, *moeda; jang moeda roepanja.*
Jeuk, jeuk hebben, *gatăl.*
Jicht, *pirai.*
Jong (bijv. n. w.), *moeda.*
» (zelfst. n. w.), *anaḳ.*
Jongen, *boedaḳ laki-laki.*
Jongehéer, *sinjo.*
Jongejúffrouw, *nona.*
Jongeling, *orang moeda; boedjang.*
Jongste (kind), *boengsoe.*
Jonk, *djoeng.*
Jood, -sch, *Djahoedi.*
Juichen, *besoeraḳ.*
Juist, *betoel.*
» (net, precies), *kabetoelan.*
» (pas zooeven), *tadi.*
Juwéel, *retna, permata.*
Juwelíer, *djoeari; toekang-mas.*

K.

Kaaiman = Krokodil, *boeaja*
Kaak, *toelang-rahang.*
Kaal, hoofd: *goendoel;* anders: *boetak.*
Kaap, *tandjoeng.*
Kaars, *dian; lilin* (Jav.).
Kaart, *kartoe* (om te spelen); *peta* (landkaart), *kar.*
Kaartspelen, *main-kartoe.*
Kaas, *kédjoe.*
Kabaai, *kebaja.*
Kajuit (op een schip), *koeroeng, kamar.*
Kak (plat = stront), *tai.*
Kaketóe, *kakatoea.*
Kákkerlak, *lipas.*
Kalebás (pompoen), *laboe.*
Kalf, *anak-lemboe; anak-sapi* (Jav.).
Kalk, *kapoer.*
Kalkóen, *ajam-blanda.*
Kalm, *tenang* (water), *tedoeh* (wind); *tetăp-ati* (rustig van 't hart).
Kam, *sisir.*
Kaméel, *oenta.*
Kameleón, *geroening.*
Kamer, *kamar* (in een Europeesch huis); *bilik* (in een inlandsche woning).
Kameraad = Makker, *temăn.*
Kamfer, *kapoer Baroes.*
Kamp(schrijftaal) = strijd, *perbantahan* (met woorden); *perkelajan, peperangan.*
Kamp(verzameling tenten), *segala chaimah.*
Kanéel, *kajoe-manis.*
Kanker, *pekoeng.*
Kanón, *meriăm.*
Kanóns-kogel, *peloeroe-meriăm.*
Kans, *oentoeng; oendi* (bij 't loten).
Kant = Zijde, *péhak, sabelah;* sieraad: *rènda.*
Kántelen = Omslaan, *terbalik.*
Kap, v. e. rijtuig: *kap;* hoofddeksel: *toedoeng-lingkoep.*
Kapél = Vlinder, *koepoe-koepoe.*
» = **Bidkapel,** *soerau; langgar* (Jav.).
Kapen = Stelen, *tjoeri* (men).
» = **Rooven op zee,** *merompak.*
Kapitáal o., *modal; pokok.*
Kap-mes o., *parang.*
Kapóen, *ajam-kebiri.*
Kappen, *tebang* (boomen, n); *tebas* (laag hout, n), *tetak* (= hakken, n).
Kar (buffel-), *pedati; kahar* (Jav.)
Karáat o., *matoe* of *metoe.*
Kardamóm, *kapoelaga.*
Karwáts, *tjemeti.*
Kast, *lemari.*
Kastijding = Straf, *siksa.*
Kat, *koetjing.*
Katóen, *kapas.*
Katról, *lorah; kèrèkan,* (Jav.).
Kátterig (familiaar), *bekas maboek.*
Kauwen, *mamah.*
Kazérne, *tangsi.*
Keel, *kerongkong.*
Keep, *kelar.*
Keeren (ómkeeren), *balikkăn* (mem).
Keeren (terúgkeeren), *balik, kembali.*
Keg = Wig, *badji.*
Kei(steen), *batoe.*
Kelk, *kelopak-boenga; piala* (beker, glas).
Kennen, menschen enz.: *kenal* (ng); *tahoe.*
Kennis, *pengataoean.*
Kénteeken o., *tanda.*
Kéntering, *moesim pentjar-obah.*
Kerk, *gerédja.*
Kermen = Kreunen, *meërang (erang).*
Kerven, *kelar*(ng).
Ketel, voor rijst-stoomen: *dan-*

dang; om water te koken: *kètèl.*
Keten = **Ketting,** *rantai.*
Kéttingganger, *orang-rantai.*
Keuken, *dapoer.*
Keukenmeid, *koki* (bij Europeanen); *djoeroe-masak.*
Keuken-gerij = **-gereedschap,** *pekakas-dapoer.*
Kibbelen, *betengkár.*
Kieken = **Kuiken,** *anak-ajam.*
Kiekendief, *boeroeng-elang.*
Kiel, v. e. schip: *loenas:* kleedingstuk: *badjoe longgar.*
Kiem = **Zaadje.**
Kies, *geraham*(tand).
Kiesch, *aloes*(fijnvoelend).
Kieschkéurig, *pentjing.*
Kiespijn, *sakit-gigi.*
Kieuw, *insang.*
Kiezen, *pilih*(m).
Kijken, *téngok*(n); *pandang* (m).
Kikvorsch = **Kikker(t),** *katak; kodok.*
Kim = **Horizon,** *tepi-langit.*
Kin, *dagoe.*
Kind *o.*, *anak*(tegenover ouders); *boedak*(tegenover groot mensch).
Kínderachtig, *keboedak-boedakan.*
Kíndermeid, *pengasoeh; baboe* (Jav.).
Kindsch, *mamai.*
Kinkhoest, *batoek-redjan.*
Kip, *ajam (-betina).*
Kippe(n)ei *o.*, *telor-ajam.*
Kippenhok *o.*, *kandang-ajam.*
Kist, *peti.*
Kíttelaar, *kelentit.*
Kíttelen, *geli*, *gelikan*(meng).
Klaar, gereed: *sedia*, *siap;* helder: *djerenih*(water).
Klaarblíjkelijk, *njata.*
Klacht, *peadoean.*
Klad, *toempoek*, *titik*(vlek); *tjemar*(nja), *kòtor*(nja).
Klagen, *meadoeh* (weeklagen); *adoekăn halnja* (bij de rechter, me).

Klam(warm vochtig), *lembap.*
Klank, *boenji.*
Klap, slag: *poekoelan; tampar* (met de hand); geluid: *letoep.*
Klappen(in de handen), *bertepoek-tangan.*
Klapper = **Kókosnoot,** *boeahkelapa; boeah-nioer.*
Klarinét, *seroenai.*
Klasse, *pangkat.*
Klátergoud *o.* = **Vergúldsel,** *perada; porgol*(Bat.).
Klauteren (op, in), *pandjat*(m).
Klauw, *koekoe*(nagel); *tjakar*(v. e. vogel).
Kleed *o.*, *pakajan.*
Kleeden, *pakaikăn*(overg.); *berpakai-pakai*(zich).
Kleeding, *pakajan.*
Kléerbòrstel, *sikat-pakajan.*
Kléerkast, *lemari-pakajan.*
Kleermaker, *toekang-mendjait.*
Klei, *tanah-liat.*
Klein, *ketjil.*
Kléinkind *o.*, *tjoetjoe.*
» **dochter,** *tjoetjoe-perempoean.*
Kléinzoon, *tjoetjoe-laki-laki.*
Kléinood *o.*, *koemala; barang jang berarga.*
Kleinzéerig, *sabentar merasa sakit; kenji* (Bat.).
Klemmen, *apit*(me).
Klémtoon, *soeara* (*ia-itoe bagian perkataän atau oetjapan jang diberi soeara lebih koeat*).
Klepel, *anak-genta.*
Klerk = **Schrijver,** *djoeroe-toelis; krani.*
Kleur, *warna.*
Kleven, *lekat*(me).
Kléverig, *lekit.*
Klier, *kelendjár.*
Klimmen, *naik* = **Stijgen;** *pandjat* (m, klimmen in een boom bv.).
Klinken, *berboenji.*
Klip, *karang.*

Kloek, *gagah-berani.*
Klonter = Kluit, *goempal.*
Kloof, *tjelah, belah.*
Kloot = Bal, *kontol; =* zuiver bolrond voorwerp, *bola.*
Kloppen, *ketoḳ* (op de deur, ng); *toekoel*(n, met een hamer b. v.).
Klos, *gelindoeng.*
Kluisgat o., *lobang-ongkaḳ.*
Kluiven, *oenggis toelang*(me).
Kluiver(-zeil), *lajar-tjoetjoer.*
Knaap, *boedaḳ laki-laki.*
Knaapje (klein tafeltje) *o., kenap.*
Knabbelen, *keroemit-keroemit* (ng); *oenggis*(me).
Knagen, *kerat-kerat*(ng); *kerip kerip*(ng), zooals muizen.
Knap, *pandai; =* mooi van persoon: *bagoes, élóḳ.*
Knappen, in tweeën (doen) breken: *patah(kăn,* m), een knappend geluid maken: *meletoep, kerap-keroep.*
Kneden, *oeli*(me).
Knellen, overg. *sepit*(nj); onov. *sendat*(knellend zijn).
Kneuzen, *memarkăn.*
Kneuzing, *memar.*
Knevel = Snor, *koemis; misai.*
Knevelen, *aniajakăn*(me).
Knie, *loetoet.*
Knielen, *berteloet; bersoedjoet* (in 't gebed).
Knie-schijf, *toelang-loetoet.*
Knijpen, *tjoebit*(mem).
Knijptang = Nijptang, *kakatoea, penjepit, sepit.*
Knikken = Knikkebollen, *mengantoek.*
Kníp-oogen, *berkelip-mata.*
Knippen (met een schaar), *goenting*(meng).
Knobbel, *bongkol, bontjol; tombol* (ziekelijk).
Knoest, *boekoe, boetjoeḳ.*
Knóflook, *bawang-poetih.*
Knokkel, *boekoe.*
Knoop, *kantjing*(aan kleedingstuk); anders: *simpoel.*
Knoopen, *kantjingkăn*(ng); *simpoelkăn*(nj); *radjoet* (me).
Knoops-gat, *liang-kantjing, lobang-kantjing.*
Knop, *koentoem* (bloem-); *taroeḳ* (loot): *pengantjing* (deur-).
Knorren, als een varken: *dengoes* (men), boosheid uiten: *bersoenggoet-soengoet.*
Knots, *gada.*
Knútselen, *geroepis*(meng).
Koddig = Kluchtig, *loetjoe.*
Koe, *lemboe; sapi*(Jav.).
Koek, *koeih.*
Koel, *sedjoek; rengoes*(onvriendelijk).
Koen, *berani-tjandang.*
Koers, *toedjoe; roemboe.*
Koesteren, verwarmen, *diang* (men).
» (een denkbeeld), *kandoeng*(ng).
Koets (oud, **= Rijtuig),** *keréta.*
Koetsier, *koesir.*
Koevoet, *toeil; linggis* (Jav.).
Koffer, *kopor(ia-itoe sa roepapeti).*
Koffie, *kopi* (Jav.); *kahwa.*
» **-dik,** *taï-kopi* (Jav.); *taï-kahwa.*
Koffietuin, *kebon-kopi, -kahwa.*
Kogel, *peloeroe; pèlor* (Jav.).
Kok, *djoeroe-masaḳ; koki* (bij Europeanen).
Koken, *masaḳ*(overg.); *mendidih* (onov.); *reboes* (in water gaar maken, me).
Koker, *boemboengan.*
Kokét, *genit* (in manieren), *tjantik* (in kleeding).
Kókosbast, *saboet.*
» **-dop,** *tempoeroeng; batoḳ* (Jav.)
» **-melk,** *santăn.*
» **-noot;** *boeah-kelapa, boeah-nioer.*
» **-olie,** *minjaḳ-kelapa, minjaḳ-makan.*

Kókos-palm, *pohon-kelapa; pokok-nioer.*
» **-sap,** (in Indië „klapperwater" genoemd: *air-kelapa.*)
Kolf, (v. e. geweer) *poenggoeng-senapang, oeloe-senapang.*
Kolíek, *tjika.*
Kom, *mangkoek; tjawan, tjangkir.*
Kombúis (keuken op een schip), *dapoer-kapal.*
Koméet = Staart-ster, *bintang-berékor.*
Komen, *datăng.*
Komfóor o., *pebaraän; anglo.*
Komíek (zelfst. n. w.) *alan-alan; badoet* (Jav.).
Komíek (bijv. n. w.) *loetjoe.*
Komkómmer, *entimoen; ketimoen* (Jav.).
Kompás o., *padoman.*
» **-naald,** *djaroem-padoman.*
» **-streek,** *mata-padoman.*
Konijn o., *kelintji* (Jav.); *terwélo.*
Koning, *radja.*
Koningín, *permisoeri.*
Kóninkrijk, *keradjaän.*
Kooi, *koeroeng; sangkar.*
Kool, *koebis, kol* (groente); *arăng* (houtskool).
Koolteer, *belakin, tir.*
Koon (schrijftaal). = **Wang,** *pipi.*
Koopen, *beli* (mem).
Kooper, *pembeli.*
Koophandel = Handel, *perniagaän.*
Koopman, *soedagar.*
Koopwaren, *(barang-)dagangan.*
Koord o. = **touw,** *tali.*
Koorts, *demăm.*
Kop (hoofd van een dier), *kepala.*
Koper o (metaal), *tembaga.*
» **draad,** *dawai-tembaga; kawat-tembaga* (Jav.).
Kópergeld, *wang-tembaga.*
Kopje o., *mangkoek; tjawan, tjangkir;* (bergje) *goenoeng.*
Koppel = paar dieren, *pasang;* anders: *pending.*
Kóppe-snèllen, *mengajau* (k).
Koppig, *degil; keras-kepala.*
Koráal, steen-: *karang,* bloed-: *merdjan.*
Korf = Mand, *bakoel.*
Koriánder, *ketoembar.*
Korrel, *bidji, boetir.*
Korst, *koelit; keroeping* = roof op een wond.
Kort, *pèndèk* of *pandak.*
Korten = Inhouden, *potong* (m); = korter maken: *pèndèkkan* (m).
Korting, *potongan.*
Korzelig = Krégelig, *bèngkèng.*
Kossem = Kwab, *djoembil, gelambir.*
Kost, *makanan, kaïdoepan.*
Kostbaar, *mahal;* (= duur), *berarga.*
Kosteloos = Gratis, *tjoema-tjoema, tiada dengăn bajaran.*
Kosten, werkw. *berarga, arganja;* zelfst. n. w. = uitgaven, *belandja.*
Kou = Verkoudheid, *kelesmak; pilăk* (Jav.); = (schrijftaal) **Koude,** zie **Koud.**
Koud, *dingin, sedjoek.*
Koudvúur o., *kelemajoeh.*
Kous, *saroeng-kaki.*
Kraai, *boeroeng-gagak.*
Kraal, *manik-manik.*
Kraam, *kedai; waroeng* (Jav.).
in de kraam liggen, *tengah beranak, baroe beranak.*
Kraamvrouw, *perempoean beranak.*
Kraan = Tuit, *tjerat.*
» **fam. = Knappe of flinke kerel,** *orang jang amat pandai atau amat bagoes.*
Krab (dier), *ketam.*
» (van nagels b. v.), *garoet.*
Krabben, *garoek* (meng); *garoet* meng, met iets scherps).
Kracht, *kekoeatan.*
Kráchteloos = Zwak, *lemah.*

Kráchtig = **Sterk,** *koeat.*
Kram, *kokot.*
Krank = **Ziek,** *sakit.*
Krankzinnig, *gila.*
Krans, *karangan.*
Kras = **Sterk,** *keras, sangăl.*
» = **Oud en Sterk,** *toeamoeda.*
Kras = **Schrap,** *goeris.*
Krater, *kawah.*
Kreeft, *oedang-galah.*
Kreet = **Schreeuw,** *teréaḳ.*
Krégelig = **Korzelig,** *bèngkèng.*
Krekel, *djangkeriḳ.*
Kreng = **Lijk v. e. dier,** *bangkai.*
Krent, *kismis.*
Krentebrood o., *roti-kismis.*
Kreuk, *kedoet.*
Kreuken, overg. *kedoetkăn*(ng), onov. *berkedoet.*
Kreunen, *mengerang (erang).*
Kreupel, *timpang.*
Kréupelbosch o. = **Laag hout,** *beloekar.*
Krieken (van den dag), o., *dinaari.*
Krielkip, *ajam-katiḳ.*
Krijg = **Oorlog,** *perang.*
Krijgen, *dapăt* (men), *beroléh.*
Krijgs-gevangene, *tawanan.*
Krijgs-school, *sekolah-perang.*
Krijgs-volk o. = **Soldaten,** *serdadoe, rajat.*
Krijschen = **Schel schreeuwen,** *berpekiḳ-pekiḳ; mendjerit.*
Krijt o., *kapoer-blanda.*
Krijten = **Schreeuwen,** (zooals een kind b. v.), *beteréak; menangis*(t).
Krimpen, *mengeroet(k).*
Kring, *lèngkong.*
Krioelen, *bekeroemoen.*
Kris, *keris.*
Kritíek, bijv. n. w. *mendatăngkăn choeatir;* zelfst. n. w. *penimbangan.*
Kritizeeren, *tĭmbang-menimbang; mentjela* (= aanmerking maken op).
Kroes, *keriting;* (om uit te drinken) *glas.*
Kroeshaar o., *ramboet keriting.*
Krokodíl = **Kaaiman,** *boeaja.*
Krom, *bèngkok.*
Kromme lijn, *garis lengkoḳ.*
Kronkel, *belit.*
Kronkelen, *membelit, melèngkar.*
Kroon, *makota.*
Kroonprins, *radja-moeda.*
Krop (van vogels), *temboeloeḳ.*
Króp-gezwèl o., *gondong.*
Kruid o., *toemboehan; obat.*
Kruiden, kruiderij, *rempahrempah; boemboe-boemboe*(Jav.).
Kruideníer, *orang berkedai.*
Kruidnagel, *tjengkih; boengalawang.*
Kruik, *kendi* (water); *boeli-boeli.*
Kruin (v. e. berg), *poentjaḳ, kemoentjaḳ.*
Kruin (v. h. hoofd), *oeboen-oeboen; oeser-oeseran* (Jav.).
Kruipen (op handen en voeten) *merangkaḳ,* (onder iets) *menjoesoep*(s), (planten) *mendjalar,* (slangen) *melata,* (insekten) *merajap.*
Kruiperig, *berati-ina (selaloe merendahkăn dirinja kepada orang besar₂).*
Kruis o., *salip.*
Kruisboot, *praoe-kroeïs.*
Kruit o., *obat(-bedil).*
Kruk, *toengkat-ketéak;* (hoog stoeltje) *kroesi ketjil.*
Krullen, *ikal* (haar); *ikalkăn* (me); *belingkar.*
Kuchen, *berdehăm.*
Kudde, *kawan(-héwan).*
Kuif, *djamboe-djamboe; djamboel.*
Kuil, *lobang, lekoḳ.*
Kuit, van 't been: *boeah-betis,* eitjes van een visch: *telor-ikan.*
Kunnen, bekwaam zijn: *pandai;* mogelijk zijn: *dapăt, boléh.*

Kunst, *hikmat; kepandajan* (bekwaamheid).
Kurk, *soembat; prop* (Jav.).
Kurkachtig, *lempoeng.*
Kúrke-trèkker, *pentjaboet-soembat; kotrèk* (Jav.).
Kúrkuma, *koenjit.*
Kus = Zoen, *tjioem.*
Kussen *o.* (zelfst. n. w.), *bantal.*
Kussen (werkw.), = zoenen, *tjioem* (men).
Kust, *pantai; pensisir.*
Kut *(kasar), poeki, poekas.*
Kuur, *tingkah;* (om te genezen) *perobatan, pantang.*
Kwaad (bijv. n. w.), *djahat* (= slecht); *marah* (= boos).
Kwaad (zelfst. n. w.), *kedjahatan.*
Kwaad-spreken, *oempat-oempat* (me).
Kwadráat = Vierkant, *bersegiempat; pesagi* (Jav.).
Kwab = Kossem.
Kwal, *oeboer-oeboer.*
Kwalster (uitgespogen slijm), *lendir.*
Kwart *o., soekoe; perempat; prapat* (Jav.).
Kwartíer *o., soekoe djam; prapat djam* (Jav.); (buurt) *kampoeng.*
Kwartje *o., talï, sa perempat roepiah.*
Kwast (knoest), *boekoe.*
» (om te verven enz.) *penjapoe.*
Kwast (pluim), *djamboe-djamboe.*
» (neerhangende), *oembai-oembai.*
Kwast (fam. = limonade), *airlimau; air-djeroek.*
Kweeken, *peliara* (m).
Kweelen, *menjanji.*
Kwellen, *siksakăn* (nj).
Kwestie, *perkara.*
Kwetsen = Wonden, *loekakăn* (me).
Kwijl, *lioer.*
Kwijlen, *belioer.*
Kwijnen, *merana.*
Kwijten, *selesaikan* (nj); *bajar* (mem).
Kwik *o., air-rasa.*
Kwispedóor = Spuugbak, *peloedahan.*
Kwíspelen (met de staart), *gerak-gerakkăn ékor* (meng).

L.

Laag (bijv. n. w.) gemeen: *kedji, ina;* laag-gelégen: *rendah;* van 't water *kering, tohor.*
Laag (zelfst. n. w.), *soesoen.*
Laagte, *lembaug, tanah-rendah.*
Laars, *setiwăl.*
Laat, *lambat; djaoeh-malăm* (in de nacht); *djaoeh siang* (in de dag).
Lachen, *tertawa.*
Ladder, *tangga.*
La(de), *kotak.*
Laden, *moeatkăn* (me); (een vuurwapen) *isi* (me).
Lading, *moeatan;* (v. e. geweer) *isi.*
Laf, van smaak: *tawar,* van aard: *penakoet.*
Láf-aard, *penakoet.*
Laken (zelfst. n. w.) *o. sengkelát; lakăn* (Jav.).
Laken (werkw.) = **Afkeuren,** *tjela* (men).
Lam (zelfst. n. w.) *o., anak-biribiri.*
Lam (bijv. n. w.), *loempoeh.*
Lamp, *lampoe.*
Lámpe-glas *o., tjorong-lampoe; semprong* (Jav.).
Lámpe-kap, *tjorong-lampoe.*
» **-kous,** *soemboe-lampoe.*
Lancét (vlijmscherp mes v. e. arts), *pisau-wali; pisau doktor.*
Land *o., negeri, benoea; darat* (vaste wal), *tanah* (grond).

Land, 't land hebben (fam.), *makan ati.*
Lándbouwer, *orang-beladang.*
» **-heer,** *toean-tanah.*
Landen, *naik ka darat; tiba* (binnenvallen).
Landkaart, *peta-boemi.*
» **-rente,** *padjăk-sawah* (Jav.).
» **-schildpad,** *labi-labi; koera-koera* (ook wel in zee).
Landtong, *tandjoeng.*
» **-verhuizer,** *orang berpindah ka lain negeri.*
Land-voogd, *toean-besar, wakil-radja; wall.*
Land-wind, *angin-darat.*
Lang, *pandjang;* (van tijd) *lama.*
Langs, *sepandjang.*
Lángzaam, *lambat, pelahan-lahan, plan-plan.*
Langzamerhánd, *pelahan-lahan*
Lans, *toembaḳ, lembing.*
Lantáarn, *lentéra, tèng* (Chinesche), *tènglong* (papieren).
Lap, *lai kain.*
Last, bevel: *préntah, titah,* óverlast enz. *kesoesahan.*
Lastbrief = Machtiging, *soerat-koeasa.*
Lastdier o., *binatang-beban.*
Laster, *pitenah, oempat.*
Lastig, *soesah, soekar.*
Laten = Laten begaan, *biar* (mem).
Laten = Achterlaten, *tinggalkăn* (n).
Laten = Maken dat iets geschiedt, *soeroeh* (nj).
Lavéeren, *bélok, berpal-pal.*
Lavemént, *semprotan.*
» **-spuit,** *semperot.*
Lédemàten, *anggota.*
Leder = Leer = Huid, *koelit.*
Ledig, *empa, kosong* (Jav.).
Lédigheid = Luiheid, *kemalasan.*
Leed, *doekatjita, soesah-ati.*
Leeftijd, *oemoer.*
Leeg = Ledig.
Leelijk, *oedoeh, djahat; djelèḳ* (Jav.).
Leem, *tanah-liat.*
Léeraar, *peadjar, goerbe.*
Léerboek, *kitap-peadjaran.*
Leeren, iem. iets: *adjar* (me), zelf: *beladjar.*
Leerling, *moerid, peladjar.*
Léerzaam, *radjin beladjar.*
Leest, *atas-kaki.*
Leeuw, *singa.*
Leger, *bala-tentra.*
Léger-àanvoerder, *peoeloe-perang.*
Leggen, *taroh* (n), *letakkăn* (me); (van een vogel) *betelor.*
Legger, *soerat-alasan.*
Leguáan, *biawaḳ.*
Leiden, *antarkan* (me); *iringkăn* (*me, begeleiden*).
Leidzaam, *djinaḳ.*
Lek, *botjor.*
Lekker, *njaman* (lichamelijk); *sedăp* (reuk en smaak); *senăng* (aangenaam gestemd); *ènaḳ* (Jav.).
Lekkernij, *makanan sedăp-sedap, sedapan; djoeadah.*
Lek-steen, *batoe-saringan* (Jav.); *tapisan-batoe.*
Lel, (van 't oor), *tjoeping.*
» (van de haan), *pial.*
Lendenen, *pinggang.*
Lenig, *lemboet; lioeḳ-lampai.*
Lepel, *soedoeḳ; séndoḳ* (Jav.).
Lepra = Melaatschheid, *koesta.*
Les, *peadjaran.*
Léssenaar, *médja-toelis.*
Letsel, heeft geen —, *tidaḳ kena apa-apa.*
Letten (op iets), *peratikăn* (mem).
Letter, *hoeroef.*
Leugen, *doesta, bohong.*
Léugenachtig, *bohong, doesta.*
Léugenaar, *pembohong.*
Leunen, *besandar; tesandar* (geleund staan, voorwerp).

Leuning, *sandaran.*
Leus, *sembojan, peribasa.*
voor de leus, *poera-poera.*
Leven, *idoep, kaïdoepan* (levenswijze); *oemoer* (leeftijd).
Lévendig = Druk, *ramai.*
Lévendig, van aard, *pantăs.*
Lévens-láng, *sa-oemoer-idoep.*
Lévens-middelen, *perbekalan, rezeki.*
Lévens-ònderhoud, *kaïdoepan.*
Lever, *limpa.*
Leverancier, *lengganan.*
Lezen, *batja* (mem).
Lezer, *pembatja.*
Lichaam, *badan, toeboeh.*
Licht, *terang, tjahja.*
Licht = Niet zwaar, *ringan.*
Líchtbeelden, *gambar-idoep.*
» **-druk,** *tjap-tjahja.*
Lid, *anggota.*
Lied, *njanjian, kidoeng.*
Liederlijk, *djangaķ.*
Lief, *manis.*
» **-dádig,** *dermawan, kasih kepada orang meskin.*
Liefde, *kasih.*
Líefelijk, *peremai, manis.*
Liefhebben = Beminnen, spreektaal: houden van, *kasihi* (ng).
Líefkoozen (een kind), *belai* (mem).
Liegen, *bohong, doesta.*
Lieveling, *tangkai-ati, bidjimata.*
Liever, bijw. *remaķ, lebib soeka.*
Liezen, *ari-ari.*
Liggen (v. menschen en dieren), *bebaring.*
Liggen (v. voorwerpen), *ada, terletaķ.*
Lijden, *drita* (men), *tanggoeng* (n).
Lijfje, *koetang.*
Lijk, *mait* (van menschen); *bangkai* (v. dieren).
Lijkkleed = Wade, *kafan.*
Lijm, *perkat.*
Lijnwaad, *kain.*
Lijst, *bingkai.*
Likken, *djilat* (men).
Limóen = Citróen, *limau, djeroeķ* (Jav.).
Limonáde = Kwast, *air-limau, air-djeroeķ* (Jav.).
Liniáal, *mistar, djidaran* (Jav.).
Linksch, *kiri.*
» **= Onhándig,** *tjanggoeng.*
Lint, *pita.*
Lintworm, *tjatjing-pèpèh.*
Lip, *bibir.*
Liplap, *peranakan-blanda.*
List, *akal.*
Listig, *berakal, menaroh akal.*
Litteeken, *bekas-loeka.*
Loensch, *djoeling.*
Loeren = Gluren, *intai* (me); *inding* (me).
Lof, *poedji.*
Logeeren (spr. lozjeeren), *menoempang* (t).
Logemént = Hotel, in Nederland alleen 't laatste voor betere hotels, *roemah-makan.*
Lokaas, *oempan.*
Lokken, *pikat* (m).
Lok-vogel, *pemikat.*
Lommer = Schaduw v. bladeren, *naoeng.*
Lommerd = Bank van Leening, *roemah-gadai.*
Lomperd, *peredjah; orang jang koerang adjar.*
Longen, *paroe-paroe.*
Lonken, *kereling* (ng); *mainmata.*
Lont, *moerang, tali-api.*
Loochenen, *sangkal* (nj).
Lood, *timah ităm.*
Lood-recht, *tepat.*
Loods, *bangsal.*
» (gids op zee), *pandoe.*
Loof = Loover.
Looi(-stof), *samaķ.*
Looien, *samak* (nj).
Looier, *toekang-samaķ.*

Loom, *lesoe, letih.*
Loon, *oepah.*
Loop, *djalan.*
Loopen, *berdjalan;* voor **hard loopen:** *lari.*
Loot, *tjarang.*
Loover = Loof, *daoen-daoenan.*
Loovertje, *moetoe.*
Los, vrij, *lepas;* v. kleeren, *longgar;* v. weefsel, *djarang;* v. haar, *oerai.*
Losbándig = Liederlijk, *djangaḳ.*
Losbol, *pendjangaḳ.*
Los-hangen (haar), *oerai.*
» (beenen), *djoentai.*
Los-laten, *lepaskăn* (me).
Lós-maken (touwen) *oeraikan* (me); *lepaskăn, boeka* (me, mem).
Los-prijs, *peneboes.*
Lossen, *teboes*(n); *bongkar*(mem).
Lossing, *teboesan.*
» (uit schip of wagen) *bongkar.*
Lot (in de loterij) *oendi; soerat-loteri.*
Lot (levenslot) *oentoeng.*
Loten, *boeang-oendi* (mem).
Loterij, *loteri; permainan-boeang oendi.*
Lotus, *teratai, serodja.*
Louter, *melainkăn, anja, blaka.*
Loven = Prijzen.
Lubben, *kebirikăn* (ng).
Lucht, *oedara, hawa* (luchtgesteldheid enz.).
Luchten (kleeren), *sidat* (nj); anders = **Uiten.**
Lucifer, *goeris-api, gerètan* (Bat.)
Lui, *malás.*
Luiaard, *pemalăs.*
Luid, *jang keras boenjinja, jang njaring soeara.*
Luiden, onov: *berboenji,* overg: *boenjikăn* (mem).
Luidrúchtig, *gempar; gadoeh.*
Luier, *lampin.*
Lúier-stoel (van luieren), *kroesi malăs.*
Luieren, *malăs-malăs.*
Luik, *tingkăp.*
Luim = Huméur, *tingkah.*
Luis, *koetoe.*
Luisteren (naar), *dăngărkăn* (men).
Luit, *ketjapi.*
Lul (*kasar*), *pelir.*
Lust, *soeka, kaendaḳ-ati.*
Lusteloos, *lesoe.*
Lusten, *soeka kaendaki* (ng).
Lust-hof, *taman.*
Lustig, *bersoeka-ati.*
Luttel (schrijftaal) = **Weinig** (gering), *sedikit.*
Luur = Luier, *lampin.*

M.

Maag, *peroet-besar.*
Maagd, *anaḳ-dara, prawan* (Jav.)
Maag-pijn, *sakit-oeloe-peroet.*
Maal, = keer: *kali,* = eten: *makanan, sa kali makan.*
Maaltijd, = maal: *makanan,* = feestmaal: *perdjamoean.*
Maan, *boelan.*
» **, volle,** *boelan poernama.*
» **, kwartiers-,** *boelan perbana.*
Maan, halve, *boelan sa penggal.*
Maand, *boelan.*
Maandag, *ari-senin.*
Maand-stonden, *adat-boelan; hail.*
Maar, *tetapi; melaïnkăn* (bij tégenstelling).
Maas (v. e. net enz.), *mata.*
Maat, *oekoeran, soekatan* (inhouds-); *takaran* (Bat. id.).
Macht, *koeasa.*
Máchtigen, *koeasakăn* (ng).
Máchtiging, *pengoeasaän.*
Made (fam. maai). *oelăt.*
» huid-, *koeman.*
Magazíjn, *toko* (= winkel); *goedang.*

Mager, *koeroes.*
Magnéet, *batoe-berani.*
Maïs = Turksche Tarwe, *djagoeng.*
Mak = Tam, *djinak̤.*
Maken, *boeat* (mem); *bikin* (Jav., mem).
Makker = Kameráad, *temăn.*
Maleier, *orang Melajoe.*
Maleisch, *Melajoe.*
Malen, *kisar* (ng); *meratjau* (= ijlen).
Malsch, *empoek̤, lemboet.*
Man, *orang-laki-laki.*
Mand, *bakoel; kerandjang* (b. v. voor vuil goed).
Manen, werkw., *tagih* (n).
» zelfst. n. w., *soerai.*
Máne-schijn, *terang-boelan.*
Mangga, *empelăm, mangga* (Bat.)
Maníer, *djalan, lakoe.*
Mank, *timpang; pintjang* (door toeval).
Mánnetje (v. dieren), *djantan.*
Markt, *pekăn, pasar* (Jav.).
Markt-dag, *ari-pasar.*
Marmer, *batoe-marmar.*
Martevåan, *tempajan.*
Masker, *topèng.*
Massíef, *berisi, berat.*
Mast, *tiang.*
Mat, zelfst. n. w., *tikăr.*
» bijv. n. w., *soeram; letih* (= loom).
Materiáal, *bekal.*
Matrás = Bultzak (dit laatste plat), *kasoer, tilăm.*
Matróos, *matros.*
Mázelen, *sakit-tjempak̤.*
Medálje, *medali.*
Mede = Ook, *djoega.*
» **= Met,** mee, *dengăn, serta.*
Me(d)ebrengen, *bawa* (mem).
» **-deelen,** *kabarkăn* (me).
» **-dingen,** *masoek̤ melawan.*
» **-gaan,** *toeroet, ikoet.*
» **-lijden,** *belas, kasihan.*
» **-mensch,** *sama-manoesia.*
Mé(d)e-minnaar, *madoe, kendak̤.*
» **-nemen,** *bawa* (mem).
» **-weten,** *setaoe.*
Meel, *tepoeng.*
Meenen = Wanen, *sangka* (nj), *kira* (ng).
Meenen = Denken, *pikir.*
Meer, *lebih.*
» **= Nog,** *lagi.*
» **(plas),** *danau.*
Meerdere, *jang lebih tinggi pangkat-nja.*
Meester, heer: *toean,* onderwíjzer: *goeroe, peadjar.*
Meid, *boedak̤-perempoean; baboe, koki* (Jav.).
Meinéedig, *obah soempah* (me).
Meisje, *boedak̤-perempoean; anak̤-perempoean* (Jav.).
Meláatschheid = Lepra, *koesta.*
Melden = Médedeelen, *kabarkăn* (me).
Melk, *(air-)soesoe.*
Melken, *perah soesoe* (m), *perăs* (Jav., m.).
Melk-kan, *tempat-(air-)soesoe.*
Melodíe, *lagoe.*
Melóen (Indische water-), *semangka, kemendikai.*
Men, *orang.*
Mengen, *tjampoer* (men).
Mengsel, *tjampoeran.*
Ménigte, *orang-banjak̤.*
Mensch, *orang; manoesia* (de mensch).
Menschdom, *bangsa-manoesia.*
Menstruátie = Maandstonden.
Merg, *soemsoem* (in beenderen), *empoeloer* (in planten).
Mes, *pisau.*
Messing, *lojang.*
Mest, *badja.*
» **= úitwerpselen,** *taï.*
Met, *dengăn, serta.*
Metaal, *logam.*
Meten, *oekoer* (me).
Métgezèl = Médgezèl, *kawan, temăn.*

Métselaar, *toekang-batoe.*
Meubelen of Meubels, *pekakas-roemah, serba-roemah.*
Míddag, *tengah-ari.*
Middel = Léndenen, *pinggang.*
» hulpmiddel, *djalan, oepaja.*
Míddelbaar, *penengah.*
Middellijn, *garis-pertengahan.*
» **-mátig,** *sedăng.*
» **-punt,** *poesăt, titik-pertengahan.*
Midden, *tengah, pertengahan.*
Middernácht, *tengah-malăm.*
Mier, *semoet.*
Mieren-eter, *tenggiling.*
Mij, *akoe, saja, amba.*
Mijl, *mil.*
» (Engelsche), *pal.*
Mijn, van mij: *koe, saja, akoe* of *saja poenja;* groeve: *parit.*
Mijnheer = Meneer, *toean.*
Mijt, *koeman.*
Mikken, *oenting* (me).
Mild, *moerah.*
Millioen, *djoeta; milioen* (Jav.).
Milt, *koera, anak-limpa.*
Min = Geméen, *ina.*
» = **Weinig** (te min), *koerang.*
» = **Zoogster,** *penjoesoe.*
» = **Liefde,** kasih.
Míndering, *angsoeran, soesoeran, koerangan.*
Minister, *mentri-radja.*
Minnaar (of minnarés), *kendak, kekasih.*
Minúut, *menit.*
Mínzaam, *ramah, manis.*
Mis = Fout = Verkeerd, *salah.*
» Roomsch-Katholieke godsdienstoefening, *misa.*
Misbáar, *ingar.*
Mísdaad = Mísdrijf, *kesalahan besar, dosa* (zonde).
Míshagen, *tiada berkenan.*
Mishándelen, *aniaja* (me).
Misléiden = Bedriegen, *tipoe*(n).
Mislúkken, *tiada djadi.*
Mismáakt, *tjinangga.*
Misschíen, *barangkali.*
Mísselijk, *loja.*
Missen, *tiada kena, tiada dapăt* (men); *kenangkăn*(ng).
Mist, *kaboet.*
Mits, *asal.*
Modder, *loempoer.*
» **-poel,** *limbahan.*
Modél, *toeladan; tjonto; ikoetan.*
Moe(de), *lelah, penat.*
Moeder, *iboe, boenda, mak.*
Moedig, *berani.*
Moeilijk, *soesah, soekar.*
Moeite, *kesoesahan.*
Moerás, *paja; rawa* (Jav.).
Moesón, *moesim.*
» (droge), *moesim-panas, moesim kemarau.*
Moesón (regen), *moesim-oedjan.*
Moeten, *perloe, wadjip, maoe.*
Mógelijk, *bolėh djadi.*
Mogen, *bolėh.*
Mohammedáan = Moslim, *Orang Islam.*
Moker, *godam.*
Mokken, *bersoengoet-soengoet.*
Mol, *oendoek.*
Molen, *kisaran.*
Mollig, *montok, sintal.*
Molúkken, *poelau-poelau Meloekoe.*
Mómpelen, *kemam perkataän* (ng).
Mond, *moeloet.*
Mondig, *koeala.*
Mond-stuk (van blaas-instrumenten), *pipit.*
Mond-vol, *soeap.*
Mónd-voorraad, *perbekalan.*
Monster (staaltje), *tjonto.*
» (groot dier a. a.), *binatang jang amat besar lagi oedoeh.*
Mooi, *bagoes, élok.*
Moorden, *boenoeh*(mem).
Móordenaar, *pemboenoeh.*
Mópperen = Morren, *bersoengoet, meradjoek.*
Morgen, ochtend: *pagi,* volgende

dag: *ésoek(-ari); bèsoek* (Jav.).
Mórgen-ster, *bintang-timoer.*
Morren = Mópperen, *bersoengoet.*
Morsig, *beloemoer, tjemar; kotor* (Jav.).
Mos, *loemoet.*
Moskée, *masdjit, mesigit* (Jav.).
Mossel, *koepang, kirip.*
Mosterd, *sawi-sawi, sesawi* (Jav.).
Mot, *gegat.*
Mót-regen, *oedjan-rintik.*
Mottig = Pokdálig, *bopèng.*
Mouw, *lengan-badjoe.*
Muf, *apăk.*
Mug, *njamoek.*
Muil(tje), *tjinéla.*
Muil = Bek, *moeloet(-binatang).*
Muis, *tikoes.*
Mul, *gemboer.*
Munt, *wang, oeang.*
Múnt-biljet, *kertas-wang.*
Murw, (spr. murf), *ranoem.*
Musch, *boeroeng-grédja.*
Muskáat-noot, *boeah-pala.*
Muskus, *kestoeri.*
Muts, *kerpoes; koepiah.*
Muur, *témbok.*
Múzelman = Mohammedáan, *moslim, orang Islam.*
Muzíek, *moesik.*
» **-instrumènten,** *boenji-boenjian.*

N.

Na, *lepas, laloe, sasoedahnja.*
Naaf, *léngkar, poesăt.*
Naaien, *djahit* (men).
Naai-garen, *benang.*
Naaister = Kléermaakster, *toekang-mendjait.*
Naakt, *telandjang.*
Naald, *djaroem.*
Naam, *nama.*
Naäpen, *adjok* (me).
Naar, *kepada, ka.*
» *djahat rasanja atau kelakoeannja, djanggal.*
Naarstig = Vlijtig, *radjin, toenak.*
Naast, *di-sabelah, di-sisi.*
Naaste = Éven-mensch (medemensch), *sama-manoesia.*
Naasten-liefde, *kasih kepada samanja manoesia.*
Nabíj = Dichtbij, *dekăt, ampir.*
Nábootsen = Námaken, *tiroe*(n)
Nacht, *malăm.*
's Nachts, *malăm-ari.*
Nadát, *satelah, sasoedah.*
Nádeel = Schade, *roegi.*
Nádenken, over, *pikirkăn* (m).
Náderen, *ampiri* (me).
Naderhánd, *kemoedian.*
Nádoen en Námaken, *tiroe*(n).
Ná-geboorte, *temboeni.*
Nagel, *koekoe.*
» **= Spijker,** *pakoe (besar).*
Naíjverig = Jalóersch, *tjemboeroe, bentji.*
Ná-jagen, *boeroe* (mem); **= Ná-streven,** *toentoet* (n).
Nakómeling = Áfstammeling, *toeroenan.*
Nálaten = Áchterlaten, *tinggalkăn* (n).
Nálaten = Niet doen (ook laten), *tiada boeat* (mem).
Nalátenschap = Erfenis, *barang-poesaka, tinggalan.*
Nalátig, *alpa, loepa-loepaän.*
Náloopen, *ambat* (me).
Na-middag, *petăng; soré* (Jav.).
Nat, *basah.*
Natuur = Aard, karakter, *tabiat.*
Natuur, *doenia, segala boeatan-Alah.*
Natuurlijk, bijw. *mémang.*
» bijv. n. w. *perboeatan Toehan; cholki.*
Nauw = Smal, *sempit.*
» **= Eng. v. e. doorgang,** *pitjik.*
Nauw = Beklémd, *sesăk.*

Nauwelijks = Pas, *baroe.*
Náuwelijks = Bijna niet, *ampir tiada.*
Nauwgezét, *tjeremát.*
Nauwkéurig, *seksama, dengăn betoel.*
Navel, *poesăt.*
» **-streng,** *tali-poesăt.*
Návolgen, *ikoet* (me); *toeroet*(n).
Názetten = Vervolgen, *kedjar* (ng); *ambat* (me).
Nazien, *periksa* (m).
Neder (spreektaal neer); *ka-bawah, di-bawah.*
Néderbuigen (neerb.), *toendoekkăn*(n).
Néderdalen (neerd.), *toeroen.*
» **-hangen**(neerh.), *berdjoentai.*
Néderig, *rendah-ati.*
Néderland (fam. = Holland), *negri Olanda, negri Blanda.*
Néderlander(fam. =Hollander), *orang Olanda, orang Blanda.*
Né(d)erlaten, *laboeh* (me), *toeroenkăn*(n).
Né(d)erleggen, *taroh*(n); *letakkăn;* = (doen liggen, levend wezen), *baringkăn* (mem).
Né(d)ersmijten(-smakken); *banting, tjampakkăn* (mem, men).
Né(d)ervallen, *djatoh.*
» **-zetten = Leggen.**
» **-zetten,** zich; *doedoek, inggap* (vogel).
Neef = Kind van oom of tante: *soedara-sepoepoe;* = broers of zusterskind: *kemanakan* of *anakkemanakan.*
Nee(n), *tidak, boekan.*
Neersláchtig, *sendoe; tawar-ati.*
Néer-slag, *keladak.*
Negen, *sembilan.*
Négentig, *sembilan-poeloeh.*
Neger, *orang-ităm, Blanda-ităm.*
Neigen, *tjenderong.*
Nek, *tengkok.*
Nemen, *ambil* (me).
Nest, *sarang.*
Néstelen, *besarang.*
Net, *djaring* (werpnet); *djala* (tótebel); *poekat* (om uit te zetten).
Net (bijv. n. w.), *tjantik, bresih.*
Net = Juist, *kabetoelan, baroe.*
Netel(brand-), *djelatăng.*
Neuriën, *senandoeng.*
Neus, *idoeng.*
» **-gat,** *lobang-idoeng, liang-idoeng.*
» **-hoorn,** 't dier: *badak;* zijn hoorn: *tjoela.*
» **-hoorn-vogel,** *enggang.*
» **-vleugel,** *tjoeping-idoeng.*
Nevel en **Nevelig,** *kaboet.*
Neveláchtig, *kaboes.*
Nieren, *geli-geli, boeah-pinggang.*
Niet, *tidak; tiada; boekan;* (*ta* in *ta boléh* enz.).
Nog niet, *belom.*
Nieuw, *baroe.*
Níeuweling, *orang-baroe.*
Nieuwjáar, *taoen-baroe.*
» **'s-wensch,** *selamăt taoen-baroe.*
Nìeuws, *kabar, chabar.*
» **-blad = Courant,** krant, *soerat-kabar.*
Niezen, *bresin.*
Nijd(ig), *dengki; tjemboeroean.*
Nijpen = Knijpen, *sepit* (nj).
Nijptang, *kakatoea.*
Nimf, *bidadari.*
Nimmer = Nooit, *tidak pernah.*
Noemen, *seboet*(nj); *panggil*(m).
Noodigen, *djempoet* (men).
Nog, *lagi, masih.*
Nok, *boeboeng.*
Nommer = Nummer, *nomor; angka.*
Nood, *hadjat.*
Noodzákelijk, *perloe.*
Nóodzaken = Dwingen, *paksa* (m).
Noord, *oetara.*
» **-oost,** *timoer-laoet.*
» **-west,** *barat-laoet.*

Nopen = Dwingen.
Norsch, *rengoes.*
Noteeren = Aanteekenen, *ambil ingatan* (me).
Nu, *sekarang.*
Nuchter, *belom makan dan minoem, tiada maboeḳ.*
Nummer = Nommer, *nomor.*
Nut, *goena.*
Nuttig, *bergoena.*

O.

Oceáan, *semoedra, laoet besar.*
Ochtend(*t* niet uitspreken), *pagi.*
Oefening, *peroesehaän; idmán.*
Oester, *tiram.*
Oever, *tepi, pantai.*
Of, *atau; djika, kalau; apa* (Java).
Offer, *persembahan, koerban.*
Offeren, *persembahkăn* (mem).
Ofschóon = Alhoewél, *soenggoeh poen, maski (poen).*
Oksel, *ketiaḳ.*
Olie, *minjaḳ.*
Olifant, *gadjah.*
Om = Rondóm, *keliling.*
» **= Ten einde,** *akan, boeat.*
Om-ármen = Omhélzen, *peloeḳ* (m).
Omdát, *sebap.*
Omdraaien, *balikkăn* (mem).
Omgang, *pertemanan, perkawanan.*
Omgang = Optocht, *perarakan.*
Omgekeerde (het), *balik, lawan* (woord).
Omgéven, insluiten: *lèngkong* (me); met iets —: *paloet* (m).
Omgooien, *toembangkăn* (n), v. zware voorwerpen; anders: *rebahkăn.*
Omhéinen, *pagari* (m).
Omhéining, *pagăr.*
Omhélzen, *peloek* (m).
Omhúlsel (plantaardig), *kelongsong;* (verpakking), *boengkoesan, sampoel.*
Omkantelen, *poentang, rebah.*
Omkappen, *tebang* (n).
Omkeeren, *balikkăn* (mem).
Omkléeden, *saloet* (nj).
Omknéllen, *tjengkam* (mem).
Omkoopen, *soeap* (nj), *beri makan soroḳ* (mem).
Omringen = Omgeven, *kelilingi* (ng).
Omroepen, *tjanangkăn* (men).
Omroepers-bekken, *tjanang; brèng-brèng* (Jav.).
Omroeren, *katjau* (ng); *adoeḳ* (me, Jav.).
Omsíngelen, *kepoeng* (ng).
Omslag, *boengkoesan, sampoel; saloet.*
Omstándigheid, *hal, peri-hal.*
Omstréeks = Ongevéer = Zoowat, *kira-kira.*
Omtrek, *lèngkongan.*
Omvatten, *peloeḳ* (m).
Omvér-halen, *bongkar* (mem).
Omvér-vallen, omvallen, *rebah, toembang* (dit van groote zware dingen).
Omwenden, zich: *berpaling.*
Omwenteling, *peridaran, oeroeara besar* (revolutie).
Omzien, *menolih* (t).
Omzwerven, *meoembara.*
On- (voorvoegsel) **= Niet,** *tidaḳ.*
Onáangenaam, *tidaḳ senăng, tidaḳ sedap.*
Onaneeren, *merantjap.*
Onbehóorlijk = Onbetamelijk, *tiada patoet.*
Onbelást, *tiada memikoel apa-apa; itada berbeban* (paard).
Onbeschaafd, *tiada beradat.*
Onbescheiden, *koerang sopan.*
Onbeschoft, *bongkaḳ.*
Onbesuisd, *boeta-toeli.*
Onbetámelijk = Onbehóorlijk.
Onbewoond, *soenji.*
Onbuigzaam, *kedjoer* of *kendjoer, tegar.*
Onder, *di-bawah.*

Onderbuik, *ari-ari.*
Onderdaan, *rajat, anak-boeah.*
Onderdoen, *alah.*
Onderdrukken, *aniajakăn* (me).
Ondergaan (zon, maan), *masoek;* anders: *binasa.*
Ondergáan, *tanggoeng* (n), *kena.*
Ondergráven (zooals dieven doen), *gali ka-bawah* meng).
Onderhándeling, *pembitjaraän.*
Onderhóorigheid, *taloek, bilangan.*
Onderhoud = Kost, *makan-minoem, kaïdoepan.*
Onderhóuden, *peliara* (m).
Onderlaag, *alas.*
Onderpand, *gadai.*
Onderrichten = Onderwijzen, *adjar* (me).
Onderscheid = Verschil, *béda.*
Onderschéiden, *bédakăn* (mem).
Ondervínden, *temoe* (m).
Ondervrágen, *tanjakăn* (n); *priksa* (m).
Onderwérpen, *alahkăn* (me).
Onderwijs, *peadjaran.*
Onderwíjzen = Onderríchten leeren.
Onderwíjzer, *peadjar, goeroe.*
Onderzóeken, *périksa* (m).
Ondeugd, *kedjahatan, kenakalan.*
Ondéugend, *nakal.*
Onécht, *lantjoeng.*
Onéenigheid, *perelisihan.*
Onéven, *gandjil.*
Ongaar = Rauw, *mentah.*
Ongebleekt, *mentah* (kan—).
Ongelijk, *salah.*
Ongelóovige (bij de Mohammedanen) *kafir.*
Ongeluk, *tjelaka.*
Ongelúkkig, *tjelaka; sial.*
Ongemaníerd, *biadap, koerang-basa, koerang-adjar.*
Ongeóorloofd, *haram, pantang.*
Ongerijmd = Onzinnig, *gila.*
Ongerust, *bimbang.*
Ongestádig, *tjada tetap, lintjah.*
Ongevéer = Omstreeks = Zoowat, *kira-kira, lebih-koerang.*
Onhandig, *tjanggoeng.*
Onheil, *merbehaja* of *marabehaja.*
Onkiesch, *tjampah* (woorden); *tjeroboh* (handelingen).
Onkosten [1]), *blandja.*
Onkuisch, *soendăl, tjendala.*
Onmiddellijk (bijv. n. w.), *lantas, sabentar.*
Onnoodig, *ta oesah, tidak perloe.*
Onnoozel, *dengoe.*
Onophóudelijk, *selaloe.*
Onopléttend, *tiada berati-ati, tiada ingăt.*
Onrein, *nedjis; tiada bresih.*
Onrústig, *glisah.*
Ons, *kita, kami.*
» (gewicht) *sa persepoeloeh pon.*
Ontblooten, *boeka; oenoeskăn* (sabel, me).
Ontbolsteren, *koepas* (ng).
Ontbonden = Uiteen, *tjeraiberai; oerai.*
Ontbonden (verrot) *ketai.*
Ontbreken, *koerang.*
Ontdekken, *moela-moela dapăt* (men).
Onteeren, *roegoel* (me).
Ontevreden, *tiada senăng-ati; sebăl.*
Ontgaan = Ontkomen, *loepoet, lepas.*
Ontglippen, *loetjoet.*
Onthaal, *perdjamoean.*
Onthalen, *djamoe* (men).
Ontheffen, vrijstellen van, *lepaskăn* (me), *loepoetkăn* (me); *bébaskăn* (mem).
Onthouden, *ingăt* (me).
» , zich – van, *berpantang.*
Ontijdig (-geboren), *goegoer.*
Ontijdig (niet op tijd), *tiada pada masanja.*

Ontkennen, *sangkal* (nj).
Ontlásting=Afgang,*boeangair*.
Ontleenen, *pindjam* (m).
Ontluiken, *berkembang*.
Ontmoeten, *bertemoe dengăn*, *berdjoempa dengăn*.
Ontoeréikend = Onvoldóende, *tiada tjoekoep koerang*.
Ontploffen, *meletoep*, *meletoes*.
Ontroerd, *antjoer-ati*.
Óntrouw, *obah djandji*, *tiada setia*.
Ontrukken, *reboet* (me).
Ontschépen, *naikkan ka darat* (me).
Ontslaan, *beri lepas* (ambtenaar, mem).
Ontslagen = **Áfgezèt**, *petjat*, *diberi lepas*, *diperentikăn*.
Ontstaan, *djadi* (men).
Ontsteken = **Áansteken**, *pasang* (m).
Ontstéking, *barah*.
Ontstéld, *terkedjoet*.
Ontstémd, *resah; moeram*.
Ontúchtig, *soendăl*, *djeroboh*.
Ontvangen, *trima* (n).
Ontvlammen, *bernjala*.
Ontvreemden = **Stelen**, *tjoeri* (men).
Ont-wáren, spreektaal: gewaar worden, *terliat*.
Ont-warren, spreektaal: uit de war doen, *slesaikăn* (nj), *oeraikăn* (me).
Ont-wérp = **Schets**, *bagan*.
Ont-wijken, *élaḳ* (me).
Ont-wikkeld. *loeas-pemandangan; telah djadi dengăn sempoerna*.
Ont-worteld (boom), *tertjaboet dengan akarnja*.
Ontzág, *ketakoetan*.
Ontzággelijk, *hébat*, *terlaloe besar*.
Ontzagwékkend, *hébat*, *memberi takoet*.
Onverschíllig, *tidaḳ pedoeli*.
Onverwáchts, *sekoenjoeng-koenjoeng*, *tiba-tiba*.
Onverwíjld, aanstónds, dadelijk, *sabentar*.
Onvruchtbaar, *koeroes* (grond): *mandoet* (vrouw).
Ooft = **Vruchten**,*boeah-boeahan*.
Oog, *mata*.
» **-appel**, *bidji-mata*.
Óogenblik, *sabentar*, *ketika*.
Oogenblíkkelijk = **Dadelijk**, *sabentar*.
Ooglid, *klopaḳ-mata*.
» **-merk**, *niat*.
Oogsten, *toewai* (n); *poengoet* (m).
Oogtand, *taring*.
Ook, *djoega*, *poen*.
Oom, *bapa-moeda* of *-toea*, *mamaḳ*.
Oor, *telinga*.
» **-bel**, *anting-anting*.
» **-lel**, *tjoeping*.
Oorlog, *perang*.
» heilige — der Mohammedánen, *perang-sabil*.
Oorlog voeren, *beperang*.
» **-schip**, *kapal-perang*.
Oor-schelp, *daoen-telinga*.
Oorsprong, *asal*.
Óorveeg of -vijg, *tempiling*.
Óorzaak, *moela*, *sebap*.
Oost, *timoer*.
Noord-óost, *timoer-laoet*.
Oost, Zuid-óost, *tenggara*.
Oosten, (-het), *masrik; timoer*, *tanah-timoer*.
Op, *di-atas*, (boven-op) *pada*.
» (verteerd, niet meer aanwézig) *abis*.
Opborrelen, *glegaḳ*.
Opbrengst, *peroléhan*.
Opdat, *soepaja*, *biar*.
Opdelven = **Opgraven**, *tjebaḳ* (men); *galikan* (meng).
Opdisschen = **Op tafel zetten**, (van spijzen) *sediakăn* (nj); *siapkăn* (nj).

Opdracht, *pesan(an)*.
Open, *terboeka*.
» **-doen**, *boeka* (mem).
» **-gaan**, *teboeka*.
» » (een bloem) *berkembang*.
Ópenen, *boeka* (mem).
Openhártig, *teroes-terang*, *toeloes-ati*.
Openkappen (boschterrein), *tebas* (n).
Open-slaan, *singkap* (nj).
» **-schuiven**, »
Opgeblazen = **Verwaand**, *bongkaḳ*, *sombong*.
Opgeven = **Niet meer voortzetten**, *tinggalkăn* (n).
Opgeven = **Overgeven**, braken, *moentah*.
Ópgewònden, *panas-ati*.
Opgezet = **Gezwollen**, *kemboeng*, *bengkaḳ*.
Opgraven, *tjebak* (men).
Ophalen, (anker), *bongkar* (mem).
» (naar boven trekken enz.) *naikkăn* (me).
Ophangen, *gantoeng* (meng).
Opheffen = **Optillen**, *angkat* (me)
Opheffen = **Afschaffen**, *tiadakăn* (n).
Ophoopen, *timboenkăn* (n).
Ophouden, *berenti*.
Opkomen, *naik*, *terbit* (van planten).
Oplettend, *ingăt; berati-ati; dengan peratian*.
Oplichten = **Optillen**, *angkat* (me).
Óplichten = **Bedriegen** (vooral geldzaken), *tipoe* (n).
Oppassen, *djaga baik-baik*.
Opperhuid, *djangat*.
» **-vlak(te)**, o. *moeka*.
Oprapen, *poengoet* (m).
Opréčht, *toeloes-ati*.
Oprichten, *dirikăn* (men); *bangoenkăn* (men).
Oprispen, fam. „boeren" *serdawa*, *blahaḳ*.
Oproer, *o. pergadoehan*, *oeroe-ara*.
Oprollen, *goeloeng* (meng).
Opschik = **Tooi**, *periasan*, *dandan*.
Opschuiven, *meésaḳ*.
Opslaan (oogen), *tengadah* (n).
» (boek) = openslaan, *singkap* (nj), *boeka* (mem).
Opstaan, *bangoen*.
Opstand (tegen een meester enz.), *doeraka*, *oeroe-ara* (dit v. volk).
Opstapelen, *soesoen* (nj).
Opstel, o., *karangan*.
Opstellen, *karang* (ng).
Opstijgen, *naik*.
Opstoken, *asoet* (me).
» (vuur), *toesoeḳ* (n).
Optellen, *djoemlahkăn* (men).
Optocht, *perarakan*.
Opvangen (in de handen), *tadah* (n).
Opvoeden, *peliara* (m).
Opwachting maken, *adăp* (me).
Opzéttelijk, *dengăn sehadja*.
Opzien, *tengádah* (n, naar de hemel bijv.); tegen iets opzien: *takoet*.
Opziener = **Opzichter**, Europeaan: *oepsindăr;* inlander: *mandoer*.
Opzuigen, *isăp* (me).
Oranje, o., *djingga*.
Orang-oetang, *majas*.
Orde, *atoeran*.
Ordelijk, *beratoer*.
Orkaan, *tofan*.
Os, *lemboe kebiri; sapi kebiri* (Jav.)
Oud, *toea*; van vroeger: *lama*.
Ouders = **Oude lui**, *orang toea*, *iboe-bapa*.
Ovaal = **Eivormig**, *boedjoertelor*.
Over, *di-atas, deri-atas; laloe, soedah*.
Over = **na**, *lepas; sasoedahnja*, *dalăm*.

Overblijven, *tinggal.*
» **-eenkomen**, *berdjandji; bersamaän* (overeenstemmen).
Overéenkomst, *perdjandjian; kesamaän* (gelijkenis).
Overéenstemmen, *bersamaän, berbetoelan.*
Overéind, *tegak.*
» » **staan**, *bediri.*
» **geven = Overhándigen** en **aanreiken**, *oendjoekkăn* (me).
Overgeven = in handen geven, *serahkăn* (nj).
Overgeven = braken, *moentah.*
» **-halen**, *boedjoek* (mem).
» » (trachten over te halen) *oemboek* (me).
Overhalen (distilleeren), *koekoes* (ng).
Overhalen (olie, enz.) *soeting* (nj).
» **-hellen**, *tjondong.*
» **-kant**, *sebráng* (v. water); *adăpan.*
Overkoken, *lémbak.*
» **-laden**, *moeat lagi;* (-láden), *moeat terlaloe banjak, saratkăn* (nj).
» **-leggen = Sparen**, *himat.*
» **-ncáhten**, *bermalăm.*
» **-rómpelen**, *lolok* (me); *srempak* (nj).
Overschieten = Overblijven, *tinggal.*
Overschot, *sisa, ketinggalan.*
Overschrijden (te buiten gaan), *langkah* (me).
Overspel, o., *ziná.*
» **-steken**, *menjebráng* (s).
» **-stróomen**, *lampar.*
» **-tréden**, *laloei* (me).
» » (een wet), *langgar* (me).
Overtréffen, *lebihi* (me).
» **-trek**, o., *sampoel, saroeng.*
» **-trékken**, *saloet* (nj).
» **-túigen**, *tempelak* (n).
» **-vállen**, *datangi* (men).
Overvaren, *menambang* (t).
» **-vlóedig**, *limpah; banjak-banjak.*
Overvloeien, *sebak, melampar.*
Overwínnen, *menang.*
Overwónnen, *alah; dialahkăn.*

P.

Paal, *tiang.*
» (afstands-maat), *pal.*
Paar, o., *pasang;* menschen, koppel: *djodo.*
Paard, o., *koeda.*
» **-rijden**, *naik-koeda, berkoeda.*
Paarlemóer, o. *indoeng-moetiara.*
Paars, *boengoe.*
Pacht, *séwa.*
Pad, *loeroeng, djalan ketjil.*
» = **Padde** (dier), *kòdok.*
Paddestoel, *tjendawan.*
Pagaai, *pengajoeh.*
Pak, *boengkoes;* kleeren: *lengkap.*
» **-huis**, o., *goedang.*
Pakken = In-pakken enz., *kemaskăn* (ng), *boengkoes* (mem).
Pakken = Aanvatten (grijpen), *tangkăp* (n).
Paléis, o., *astana, dalăm, meligai.*
Paling, *beloet.*
Palm, *pohon.*
Palmíet, o., *oemboet.*
Palmsap (ongegist), *nira;* Java: *lègen.*
Palmwijn (gegist), *toeak.*
Pan, *koeali; wadjan* (Jav.).
» (dakpan), *gentèng.*
Pand = Slip, *poentja.*
» o. (wat in pand gegeven is), *gadai; petaroh.*
Pandjeshuis, *roemah-gadai.*
Panter, *arimau-akar* of *-boeloeh; matjan-toetoel* (Jav.).
Pantóffel, *tjinéla.*
Pap, *boeboer.*
Papaja, *betik; pepaja* (Bat.).
Papagaai, *kakatoea.*
Papier, *kertás.*

Paradijs, *djanat.*
» **-vogel**, *boeroeng-déwata.*
Paraplú = Regenscherm ('t eerste meer), *pajoeng.*
Pardón, *ampoen.*
Parel, *moetiara.*
Paren, *djodokăn* (men).
Parfumerie = Reukwerk, *baoc-baoean.*
Park, *taman.*
Partij, *lawan.*
» (v. goederen), *tanding.*
» (v. personen), *kòbok.*
» (feest), *pekerdjaän, pèsta.*
Pas = Schrede, *langkah.*
» (bijw. = zooeven), *baroe.*
Passage(-geld), *wang-tambang.*
Passagier, *orang menoempang.*
Passement, *pasmèn.*
Passen = Probeeren, (aanpassen), *tjoba* (men).
Passen (behoorlijk zijn), *patoet;* (goed passen, jas a. a.), *sampai.*
Passer, *djangka.*
Patróon = Voorbeeld, *tjonto, toeladan.*
Patróon = Meester, *toean.*
Pand, *boeroeng-merak.*
Pees, *oerat.*
Peilen, *doega* (men).
Peillood, *batoe-doega.*
Peinzen = In gedachten zijn, *mentjenoeng, bepikir-pikir.*
Pellen = Schillen, *koepas* (ng), *koebak* (ng).
Pen (om te schrijven), *pèna (kalam).*
Pen (houten pen), *pating.*
» (nagel), *pasak.*
Pensión o. = **Kommensalenhuis**, *roemah-menoempang.*
Pensióen, o., *pensioen.*
Peper, gewone: *meritja, lada;* Spaansche: *lada mérah, tjabai.*
Pepermúnt, *pipermin.*
» **-olie**, *minjak-poko.*
Perk (in een tuin), o., *pétak.*
Pers, *peápit; segala soerat-kabar.*
Persen, *apit* (me).
Persoon, *orang, diri.*
Pest, *sampar.*
Petróleum, *minjak-tanah.*
Peul-vrucht, *katjang.*
Peuteren, *tjoengkil* (men).
Piek, *toembak.*
Pijl, *anak-panah.*
Pijn, *sakit, bisa.*
Pijp, *tjòrong.*
» (om uit te rooken), *pipa.*
Pik of Pek, o., *gala-gala.*
Pikken, *patoek* (m).
Piláar, *tiang.*
Pink, *klingking.*
Pissen (plat = een kleine boodschap doen), *kentjing.*
Pistool, *kestoel, pistoel.*
Pit, *bidji.*
» (v. e. lamp), *soemboe.*
Plaat = Prent, *gambar, pigoera.*
» **= Plat dun stuk**, *keping.*
Plaats, *tempat.*
Plaatsen, *taroh* (n); *letakkăn* (me).
Plagen, *ganggoe* (meng), *oesik* (me).
Plakken, *tèmpèl* (n).
Plan, o., *bagan, gambar.*
» **= Vóornemen**, *niat, maksoet.*
Planéet = Dwaal-ster, *bintang beridar* of *-bekibar.*
Plank, *papan.*
Plant, *toemboehan, pohon.*
Planter, *orang berkebon, toean-kebon.*
Plat, *rata, pipih, lèpèr, tjèpèr,* (niet diep).
Plat = Grof (v. woorden), *kasar.*
Platina, o., *mas-poetih.*
Platkloppen, *loepoeh* (me).
Pléchtigheid, *pekerdjaän.*
» (rouw-), *pekerdjaän-soesah.*
Pléchtigheid (vreugde-), *pekerdjaän-soeka.*
Plein, o., *tanah-lapang.*
Pleister, *tampal; plèstèr* (Jav.)

Plezier, o., *kesoekaän.*
Plengen (schrijftaal), = **Storten** (gieten), *toempah*(n); *toeang*(n).
Pletten, *pipihkăn*(m) of *loepoeh* (me).
Plicht, *kewadjipan.*
Ploeg, *tenggala; badjaķ.*
Ploegen, *badjaķ* (mem); *tenggala*(n).
Ploeg-ijzer, *soengkal-tadjaķ* of *-badjaķ.*
Ploeg-staart, *gandar.*
Plooi, *keroet*, *kedoet.*
Plooien, *bekeroet*, *berkedoet;* (overgank.) *keroetkăn*, *kedoetkăn*(ng, ng).
Plótseling, *tiba-tiba; sekoenjoeng-koenjoeng.*
Pluim, *djamboel.*
Plukken, *petiķ*(m); *poepoel*(m, peper enz.).
Plukken (gevógelte), *tjaboet boeloe*(men).
Pluksel (voor wonden), o., *tiras.*
Plunderen, *rampas* (me).
Poeder of **poeier**, *serboeķ*, *poejăr.*
Poetsen, *gosoķ*(meng).
Pokdálig, *bòpèng*, *boerik.*
Pokken, *ketoemboehan; tjatjar* (Jav.).
Polijsten, *oepam*(me).
Pols, *nadi.*
» **-ader**, *oerat-nadi.*
Pond, o., *pon.*
» (Indisch pond), *kati* (= $6^1/_4$ ons).
Pool, *koetoep.*
Pool-ster, *bintang-koetoep* of *-oetara.*
Poort, *pintoe besar.*
Poos, *djoeroes.*
Poot, *kaki(besar).*
Pop, *anak-anakan; bonéka* (Jav.)
Porselein, o., *beling.*
Portemonnaie = **Beurs**, *kantoeng-wang*, *tempat-wang.*
Portret, *gambar-orang.*
Post, *pos;* = plaats: *tempat.*
Postkantoor, *kantor-pos.*
Pot, *prioeķ*, *blanga.*
» **-lepel**, *sendoķ.*
» **-lood**, *potlot.*
Poten, *tanăm*(n).
Potte-bakker, *toekang-prioeķ.*
Praal, *kemoeliaän; peragaän.*
Pracht, *kabesaran.*
Prachtig, *moelja*, *terlaloe éloķ.*
Praten, *bertjakap-tjakap; bekabar-kabar; omong-omong* (Jav.)
Prent, *gambar.*
Present, o., *presèn.*
» = **Tegenwoordig**, *ada*, *halir.*
Presentéer-blad, o., *baki* (Jav.); *talam.*
Priëel, *poendjoeng.*
Priester, *imam*, *peoeloe.*
Prijs, *arga.*
Prijzen = schrijftaal loven, *poedji*(m).
Prikkelend (de reuk), *ransang.*
» (de smaak), *pedăs.*
Prins, *anak-radja*, *poetra-radja.*
Prinsés, *poetri.*
Probeeren, *tjoba*(men).
Proces = **Rechts-geding**, *perkara*, *sengkéta.*
Proef = **Monster**, *tjonto.*
» = **Probeering**, *pertjobaän.*
Proeven, *ketjap*(ng); *tjoba*(men); *tjetjap*(men, met de punt v. d. tong).
Profeet, *nabi.*
Profijt o. = **Voordeel** (winst), *oentoeng; laba.*
Pronken, *meïgal; bertoendjoeķ-toendjoeķ*, *beprandah.*
Prooi, *rampasan*, *tangkapan.*
Prop, *soembat.*
Proviand, *bekăl.*
Provizíe-kamer, *sepèn*, *goedang.*
Pruilen, *meradjoeķ*, *bersoengoet.*
Pruim (sirih-), *sirih sa kapoer.*
» (vrucht), *nama soeatoe bangsa boeah Blanda*, *saperti langsăp.*

Pruim (tabaks-), *soesoer.*
Prúttelen, *bersoengoet-soengoet, meradjoek.*
Psalm, *mazmoer.*
Puim-steen, o., *batoe-timboel.*
Puist, *bisoel.*
Punt o. = **Stip,** *titik.*
» niet o. = **Uiteinde,** *oedjoeng.*
» » = **Slip,** *poentja.*
» » van een wapen, *toentoeng.*
Puntig, *lantjip.*
Purgeeren, *tjahar*(men).
Put, *prigi; soemoer*(Jav.).
Pút-emmer, *timba.*
Putten, *timba*(n).

R.

Ra, *andang-andang.*
Raad = **Raadpleging,** *bitjara.*
» = **Raadgeving** (goede), *nasihat.*
Raad = **Regeerings-lichaam,** *rat, diwan.*
Raad-huis, *roemah-bitjara.*
Raadsel, o., *penerka.*
Raads-heer (in de raad van Indië), *idelir;* (schaakspel) *gadjah.*
Raam, o., *djendéla;* = lijst, *bingkai.*
Rabárber, *klembák.*
Rabát (vermindering in prijs, afslag), *djatoh-arga;* anders: *tjengkolong.*
Rad o. = **Wiel,** *roda, djantera.*
» = **Snel,** *batjar* (van tong); *tjepat.*
Raden (raadsel), *terka*(n).
» (aanraden), *beri nasihat* (mem).
Raken, *kenaï*(ng); *kena.*
Rammelen, *klontong*(v. e. marskramer); *klintingan*(v. e. kind).
Ramp, *merbehaja.*
Rand (b. v. van 't water), *tepi; pinggir* (Jav.).
Rand (omgebogen), *bibir.*
» (v. e. bord), *sembir.*
Rand (aangezette), *bingkai.*
» (zwarte), *alit.*
Rang, *pangkat.*
» **-schikken,** *atoer*(me).
» **-schikking,** *atoeran.*
Rank (bijv. n. w.), *langsar.*
Rank (zelfst. n. w.), *soeloer.*
Ranken, *merambat, mendjoeloer.*
Ránselen, *antăm*(me); *belasah* (mem).
Rans(ig) = **Sterk** (b. v. boter), *tengik.*
Rantsóen, *pelaboer.*
Ras, *bangsa.*
Rasp, *paroet.*
Raspen, *paroet*(m), *koekoer* (ng).
Rat (in 't Maleisch) = **Muis,** *tikoes;* **rat** = *tikoes besar.*
Ratel, *titiran.*
Ratte-kruid, o., *brangan.*
Rauw = **Niet gaar gekookt of gebakken,** *mentah.*
Ravíjn, o. *tahang; djoerang*(Jav.).
Razen, *gègèr.*
Recht = **Niet krom,** *loeroes, boedjoer.*
Recht = **Waar,** *benăr.*
» = **Juist,** *betoel.*
» = **Aanspraak,** *hak.*
» = **Belasting,** *tjoekai; béa* (inkomend-).
Rechtbank, *diwan-kaädilan, mahkamah.*
Rechter, *hakim.*
» = **Rechts.**
Rechts, *kanan.*
» **-geding,** *perkara, sengkéta.*
Réchts-vòrdering, *dakwa.*
Rechtschápen, *loeroes-ati.*
» **-váardig,** *adil.*
Redden, *loepoetkăn*(me); *toeloeng*(n).
Rede, *akal-boedi.*
Rédelijk, *baik-boedi.*
» = **Tamelijk** (middelmatig), *sedăng.*
Reden, *sebap, moela.*

Réde-twisten, *berbantah-bantah.*
Ree, *kidjang.*
Reede, *laboehan.*
Reeds, *soedah, telah.*
Reeks = Rij, *bandjar, baris.*
Reet, *tjelah, renggang.*
Regeeren, *préntahkăn*(m); onoverg. *bepréntah.*
Regeering, *pemréntahan.*
Regel (schrift b. v.), *bvris.*
» (voorschrift), *sart, hoekoem, atoeran.*
Régelen, *atoer*(meng),
Régeling, *atoeran.*
Regen en Régenen, *oedjan.*
» **-boog,** *plangi.*
» **scherm = Paraplú,** *pajoeng.*
Regen-tijd, *moesim-oedjan.*
» **-water,** *air-oedjan.*
Regént, *boepati* (Jav.).
Register, *daftar.*
Reglemént, *oendaug-oendang, atoeran.*
Reiger, *boeroeng-bangau.*
Reiken, *tjapai*(men), zie *aanreiken.*
Rein, *soetji.*
Reinigen, *soetjikăn*(nj).
» = **Schoonmaken,** *tjoetji* (men); *bresihkăn* (mem).
Reinigen (een lijk), *roeang* (me).
» (na de behoefte) *tjèbok* (men).
Reis, *perdjalanan; pelajaran* (zeereis).
Reizen (over land), *berdjalan; boeat perdjalanan*(mem).
Reizen (te water), *belajar.*
Rek, o., *para-para, koeda-koeda; lama* (tijd).
Rekenen, *itoeng; kira-kira.*
Rekèst o. = **Request.**
Rekken, *regangkăn* (overg.); *meregang*(onov.).
Rente, *boenga*(*-wang*).
Request, *soerat-permintaän; soerat-permoehoenan.*
Reserve, *tjadang.*
Reserveeren, *tjadangkăn*(men).
Residént, *residèn.*
Rest = Over-blijfsel, *ketinggálan.*
Reuk, *baoe.*
» **-werk,** *baoe-baoean.*
Reus, *reksasa; orang jang amat besar.*
Reusáchtig, *terlaloe besar.*
Reven, *andak*(me).
Reumatiek, *sengal.*
Rib, *roesoek.*
Rib (spanrib op een dak), *kasan.*
Richten, *toedjoe*(n); *oenting*(me, kanon enz.).
Richting, *arah, toedjoe.*
Ridder-orde, *bintang.*
Rieken (spreektaal = ruiken), *berbaoe.*
Riem (om te roeien), *dajoeng.*
» (om 't lijf), *ikat-pinggang koelit.*
Riem(papier), *kodi.*
Riet, o., *soeatoe bangsa rioeng.*
Rif, o., *karang.*
Rij, *bandjar; baris.*
Rijden, *naïk-koeda* (te paard); *naïk-kréta* (in een rijtuig).
Rijgen, *djeloedjoer* (met losse steken); *loedjoer* (los naaien, me); *tjoetjoek* (kralen enz., men).
Rijk (tegenover arm), *kaja.*
» (land), *keradjaän, negri.*
Rijkdom, *kekajaän.*
Rijks-bestuurder (-of bestierder) *perdana-mentri; datoek-bendara.*
Rijks-dáalder, *ringgit.*
» **-sieraden,** *alat-keradjaän.*
Rijp (van vruchten, gezwellen enz. als ze volgroeid zijn), *masak; matăng* (Jav.).
Rijst (op 't veld en ongepeld), *padi.* (Java, ongepeld: *gabah*).
Rijst (gepelde), *beras.*
» (gekookte), *nasi.*
» (zacht gekookte), *boeboer.*

Rijstblok, o., *loempang*, *lesoeng*.
» **-diefje,** *boeroeng-djelatik*; *boeroeng-gelatik* (Jav.).
Rijst-mesje, o., *pengetam*, *ketam*.
» **-oogst,** *penoewajan-padi*.
» **-pel-molen,** *kisaran-padi*; *penggilingan-padi* (Jav.).
Rijst-schuur, *rengkiang*; *loemboeng* (Jav.).
Rijst-stampen, *toemboek* (n).
Rijststamper, *antan*, *aloe*.
» **-stroo,** o., *djerami-padi*; *merang* (Jav.).
ijstveld, o., *sawah*.
» » (droog), *ladang*.
» » (in 't gebergte), *oema*.
» **-wan,** *njiroe*.
Rijtuig, o., *kréta*.
Rijzen = Stijgen, *naïk*.
» (v. deeg), *moeai*.
Rijzig, *roendjau*, *tinggi*.
Rillen = Even beven (v. koude), *menggigil*.
Rillen (v. koorts), *gloegoet*.
Rimpel, *keroet*, *kedoet*.
ing, *tjintjin*.
» **om hals of been,** *gelang*.
» **-vinger,** *djari-manis*.
» **-worm,** *koerap*.
Rinóceros, *badak*.
» **-hoorn,** *tjoela-badak*.
Ritselen, *krosok*.
Rivier, *soengai*; *kali* (Jav.).
Rivier-arm, *simpang-soengai*; *tjabang-soengai*.
Rivier-visch, *ikan-soengai*.
» **-water,** *air-soengai*.
Robijn, *batoe-delima*; *jakoet*.
Rochel = Fluim, *dahak*.
Rochelen = Fluimen, *berdahak*.
Roede, *djoeran*.
» (mannelijke), *pelir*, *pesawat*.
Roeien, *berdajoeng* (met riemen); *berkajoeh* (m. pagaaien); *menjadau* (s., met lange riemen).
Roeipen = Dol, *kliti*.
» **-riem,** *dajoeng*.
» **-spaan = Pagaai,** *pengajoeh*.
Roemen = Prijzen, *poedji* (m.).
Roepen, *panggil*.
» **= Een roepend geluid maken,** *seroe* (nj.).
Roer, o., *kemoedi*.
Roeren, *katjau* (ng).
Roer-pen = Helmstok, *tangan-kemoedi*; *tjelaga*.
Roest, *karat*; *tai-besi* (ijzer—).
Roesten, *bekarat*.
Roet, o., *arăng-para-para*, *tjelaga*.
Rog, *ikan-pari*.
Rogge, *soeatoe bangsa gandoem Blanda*.
Rol, *goeloeng*.
» **-kussen,** *bantal-goeling*.
Rollen, overg. (oprollen), *goeloeng* (meng).
Rollen, overg. (voortrollen), *goeling* (meng).
Rollen, onov. *bergololèk-golèk*, *bergoeloeng*, *bergoeling*.
Romp, *batang*, *toeboeh jang soedah ilang kepala dan kaki-tangannja*.
Rond = Bol, *boentăr*.
» **= Plat-rond,** *boelăt-pipih*.
» **= Cirkelvormig,** *boelăt*.
Ronddraaien, onov. *bepoetăr*, *berpoesing*, *bekisar*.
Ronddraaien, overg. *poesing* (m); *poetăr* (m).
Ronde = Pátroelje, *ronda* (Jav.); *sambang*.
Rondóm, *keliling*, *berkeliling*.
» **-reizen,** *meïdar* (*idar*).
» **-schrijven** = circulaire, *soerat-beridar*.
Rond-venten, *djadjakăn* (men).
» **-zwerven,** *meoembara*.
Rondte, in de — *berkeliling*.
Rond-úit, *teroes-terang*.
Ronken = Snorken of snurken, *mendengkoer*.
Rood, *mérah*.
» **-achtig,** *kemérah-mérahan*.
Roode hond, *koedis-boeta*.

Roof = Korst op een wond, *kroeping.*
Roof = Diefstal of berooving, *pentjoerian; penjamoenan.*
Roofvogel, *boeroeng besar jang merampas héwan.*
Rook, *asăp.*
Rooken (rook afgeven), *berasăp.*
» (tabak, opium), *minoem.*
Room, *kepala-soesoe.*
Roos, *boenga-mawar; boenga-ros* (Jav.).
Roos (op 't hoofd), *klemoemoer.*
Roosten, *panggang.*
Rooven, *rampas* (me).
» (als roovers), *samoen*(nj)
Roover, *penjamoen* (te land); *perompak* (op zee).
Roskam, *penggaroek-koeda.*
» **-kammen,** *garoek koeda* (meng).
Rot, *boesoek.*
Rots, *batoe-goenoeng.*
Roze-water, o., *air-mawar.*
Rúchtbaar = Algemeen bekénd, *tenar; petjah kabarnja.*
Rug, *blakang.*
Rúgge-graat, *toelang-blakang.*
Ruig, *kasap; berboeloe.*
Ruigte (= slingerplant en onkruid), *semak.*
Ruiken, *tjioem* (men).
» **= In de neus krijgen,** *berbaoe.*
Ruiker = Boekét, *boenga sa djambak, boenga sa karang.*
Ruilen, *toekar* (n).
Ruim, *loeas, lapang.*
» (v. e. schip), *roeang, pétak.*
Ruischen, *mendesah.*
Ruit (figuur in stof), *rebak, tjatoer.*
Ruit (glasruit), *katja sa keping (boeat djenéla).*
Ruit-vormig, *géndjoet.*
Rukken, *sentak*(nj).
Rum, *arak-teboe.*
Rumoer, *gadoeh, gempar.*
Run = Looi, *samak.*
Rund = Koe of stier, *lemboe; sapi.*
Rundvleesch, *ikan-lemboe; ikan-sapi.*
Rups, *oelăt (jang kemoedian mendjadi koepoe-koepoe).*
Rust, *perentian; istirahat.*
» **-bank,** *bangkoe; balai-balai* (inlandsche).
Rustig, *sentosa.*
Ruw, *kasar, kesat; koerang aloes.*

S.

Sabel, *pedang.*
Saffier, *nilam.*
Sago, *sago.*
» **-palm,** *pohon-sagoe; pohon-rembia.*
Sagowéer of Palmwijn, *toeak.*
Saláde (fam. sla), *slada.*
Saláris = Traktement = Bezoldiging, *gadji.*
Salpéter, o., *sendawa.*
Samen, *bersama-sama, beserta.*
» **-binden,** *ikat*(me); *djalin* (men); *berkas*(mem, tot een bosje).
Samen-doen, *bersama-sama; berkoengsi, berpeséro.*
Samen-getrokken (door kramp), *ketoel.*
Samen-getrokken (v. e. spier), *gandjat.*
Samen-komst, *perimpoenan, koempoelan; pertemoean, perdjoempaän.*
Samen-spraak, *pertjakapan.*
» **-stellen,** *boeat*(mem); *karang*(ng, een opstel).
Samen-trekkend, *sebat, ketat.*
» **-voegen,** *samboeng* (nj).
Sandáal (v. hout), *tjerpoe, trompa.*
» (v. leer), *troempah.*
Sandelhout, o., *kajoe-tjendana.*
Sapanhout, o., *kajoe-sepang.*
Sappig, *berair.*
Sarren = Plagen, *oesik*(me).

Satan = **Duivel,** *sétan.*
Satíjn, onz., *atelas, seti.*
Saucíjs, *sosis.*
Saus, *koeah.*
Schaaf, *ketam.*
Scháakbord, o., *papan-tjatoer.*
» **-spelen,** *main-tjatoer.*
» **-stuk,** o., *boeah-tjatoer.*
Koning, *radja.*
Koningin, *mentri.*
Raadsheer, *gadjah.*
Paard, *koeda.*
Kasteel, *tèr.*
Pion, *bidak.*
Schaal = **Dop,** *koelit.*
» = **Schotel,** *basi.*
Schaamdeelen, *kemaloean.*
mannelijke, *dakar, pelir.*
vrouwelijke, *pardji, poekas, poeki.*
Schaap, o., *biri-biri.*
Schaar (om te knippen), *goenting.*
» (voor pinang), *katjip.*
» (troep), *kawan.*
Schaarde en **schaardig,** *soembing, rompis.*
Schaarsch = **Zeldzaam,** *djarang.*
Schade = **Nadeel,** *roegi.*
» **-vergoeding,** *ganti-keroegian.*
Scháduw, *bajang.*
» = **Lommer,** *naoeng.*
Schakel, *mata-rantai.*
Schákelen, geschakeld, *tjengkling.*
Schaken (meisje of vrouw), *larikăn* (me).
Schaken = **Schaak-spelen,** *main-tjatoer.*
Schamen (zich —), *bermaloe.*
beschaamd zijn voor, *maloeï*(me)
Schande, *maloe, aip.*
Schans, *koeboe.*
Scharen, rangschikken (van menschen), *atoer*(me).
Schat, *arta;* (liefkoozingswoord) *bidji-mata, tangkai-ati.*
Scháterlachen, *tertawa gelak-gelak, glakak.*
Schatten, *nilai*(me), *taksir*(n).
Schátting = **Belasting,** *tjoekai.*
» (takseering) *taksiran.*
Schaven, *ketam*(ng).
Schede, *saroeng.*
» (vrouwelijke) *pardji.*
Schedel, *tengkorak.*
Scheef = **Schuin,** *sérong.*
» = niet rechthoekig, *géndjang; géndjoet.*
Scheef van 't hoofd of een huis, *tèlèng.*
Scheef-getrokken = **Vertrokken,** *éroet.*
Scheel, *djoeling.*
Scheen (-been), *toelang-betis.*
Scheepsvolk, *anak-praoe; anak-kapal.*
Scheepvaart, *pelajaran; perdjalánan kapal-kapal.*
Scheermes, enz., *pisau-tjoekoer.*
Scheiden = **Van-éen-gaan,** *betjerai.*
Scheiden = **Afscheiden,** *asingkăn*(me); *lainkăn*(me).
Scheiden = **Vanéen doen gaan,** *tjeraikan*(men).
Scheikunde, *ilmoe-kimia.*
Schel = **Bel,** *genta; lontjèng*(Jav.)
Schel (van een geluid), *resik boenji-nja, njaring.*
Schélden, *maki*².
Schelp = **Schulp,** *sipoet.*
Schémerend (voor de oogen). *silau.*
Schémerend (van 't licht), zie 't volgende.
Schémering, *sendjakala; kaboet.*
avond — *ari samar-moeka.*
morgen — *terang-tanah.*
Schenken = **In-schenken,** *toeang*(n); *soelang*(nj).
Schenken = **Geven,** *beri*(mem); *kasih*(Jav.)
Schenken (aan aanzienlijken), *persembahkăn*(mem).

Schenken (door aanzienlijken), *keroeniakăn* (ng); *anoegrehá-kăn*(me).
Schépeling, *anak-kapal; orang-menoempang.*
Scheppen (doen ontstaan), *dja-dikan*(men); (water enz.) *siboer* (nj), *ambil*(me).
Schepper (de —), *Chalik-al-alam.*
» (om te scheppen), *si-boer*, *tjébok*, *gajoeng.*
Schepsel, enz., *machloek.*
Scheren, *tjoekoer* (men). geschoren worden (of zich —), *betjoekoer.*
Scherf, *tembikar.*
Schering, *loengsin.*
Schermen, *bersilat; mendikar.*
Scherp, *tadjăm.*
» **-ziend,** *awas.*
» **-zinnig,** *berakal-tadjăm.*
» o. (van mes enz.) *tadjăm.*
Scherpen, *tadjămkăn* (n).
Schertsen, *begoerau-goerau; olo-olo.*
Schets, *bagan*, *dinah.*
Schetsen, *boeat bagan*, — *dinah* (mem).
Scheur = **Spleet,** *tjelah.*
» (in doek enz.), *kojakan*, *soewékan.*
Scheuren, *kojak*(ng), *tjabikkăn* (men); *sojak*(nj).
Scheuren (stukje af-), *tjabir* (men), *tjarik*(men).
Scheuren (uitscheuren), *rabik* (me).
Schielijk = **Snel,** *tjepat.*
Schier (schrijftaal), *ampir* (= bijna).
Schier-eiland, *tanah-mean-djoer; djezirah.*
Schieten, *tembak*(n).
Schietlood, *o.*, *batoe-doega.*
Schiften, *pisahkan* (m), *pilih-pilih*(m).
Schiften (van melk), *petjah.*
Schijf, *pelarik.*
Schijf, (om op te schieten), *sasar*
Schijn, *roepa.*
» **-dood,** *mati-soeri*, *mati-beragan.*
Schíjten (plat = afgaan), *bérak.*
Schikken = **Ordenen,** *atoer* (me).
Schil = **Bast,** *koelit.*
Schild, o., *prisai.*
Schilderij, *pigoera.*
Schildpad (land—), *koera-koera.*
» (zee—), *penjoe.*
» (de stof), o. *sisik-koe-ra-koera.*
Schillen = **Pellen,** *koepas* (ng).
Schimmel, *lapoek.*
» (grijs paard), *koeda-daoek.*
Schimpen = **Schelden,** *maki²; èdjèk* (me).
Schip, o., *kapal.*
» **-breuk,** *kapal karam.*
Schipper, *nakoda; djoeragan.*
Schípperen, *bermaslahat; ber-pal-pal*, *berbéloek.*
Schítteren, *berkilat*, *tjemerlang*, *gemerlap*, *gilang-gemilang.*
Schoeiing, *embaroe.*
Schoeisel, o., *segala roepa kasoet dan sepatoe.*
Schoen, *kasoet*, *sepatoe.*
» **-borstel,** *sikat-sepatoe.*
» **-maker,** *toekang-sepa-toe; toekang-kasoet.*
Schoen-smeer, o., *obat-sepatoe.*
Schoffel, *soedoek*, *tadjak.*
Schoft (van een dier), *goemba;* (scheldwoord) *bangsat.*
Schómmelen, *meajoen (ajoen)*, *berboeai.*
Schommelen (zooals in een stoel), *bergojang*, *beroengkit-oengkit.*
Schommel-stoel = **Wipstoel,** *kroesi-oengkit-oengkit*, *kroesi-gojang.*
Schoof, *berkas.*
School, *sekolah.*

Schóon = **Mooi,** *élok; bagoes.*
» ('t tegenovergestelde van vuil), *bresih.*
Schoon = **Ofschoon,** *soenggoeh poen, maski.*
Schoonbroeder = **Zwager,** *ipar laki-laki.*
Schoonzuster, *ipar-prempoean.*
» **-dochter,** *menantoe prempoean.*
Schoonzoon, *menantoe laki-laki.*
» **-ouders,** *mentoea.*
» **-moeder,** *mentoea-prempoean.*
Schoonvader, *mentoea-laki-laki.*
Schoor, *sokong.*
Schoot, *ribaän.*
» op schoot houden, *riba* (me).
Schoot (bras), *kelat.*
Schop = **Tráp,** *tendang, sépak.* (dit achteruit).
» = Werktuig om droge dingen te scheppen, *soedoek.*
Schoppen, *tendang*(n).
» (achteruit), *sépak*(nj).
Schor = **Heesch,** *serak.*
Schorpioen, *kala-djengking.*
Schors = **Bast,** *koelit-kajoe.*
Schot = **Beschot,** o., *dinding.*
» (uit vuurwapen), *sa kali témbak; sa kali pasang; das.*
Schotel, *pinggan, basi.*
» (kleine), *tjèpèr.*
» (groote op een voet), *talam.*
» (van aardewerk), *tjoewèk*(Jav.)
Schouder, *baoe.*
» **-blad,** *blikat.*
Schraag, *koeda-koeda.*
Schraal = **Mager,** *koeroes.*
» v. d. wind, *sakal.*
Schram, *tjalar, goerïs.*
Schrammen, *retas*(me); *tjalar* (men).
Schrander = **Slim,** *tjerdik; pintăr* (Jav.).
Schrapen (bijeen —), *kaoet* (ng); *koekoet*(ng).
Schrapen = **Afkrabbelen,** *koekoer*(ng).
Schrapen (de keel), *berdeham.*
Schrappen, *goeris* (meng).
» = **Doorhalen,** *boenoeh*(mem); *parang*(m).
Schrede, *langkah.*
Schréeuwen, *betréak; mendjerit.*
Schreien (fam. huilen), *menangis*(t).
Schrift, o., *toelisan.*
Schrij(de)lings, *berkangkang; bertjelapak.*
Schrijven (e, e), *toelis.*
Schrijver = **Klerk,** *djoeroe-toelis, krani.*
Schrijver = **Auteur,** *pengarang; moekatip.*
Schrikken (o, o), *terkedjoet.*
Schroef, *sekróep; pelir-itik.* bankschroef, *ragoem.*
Schroeien, *selar* (nj).
Schroom, *maloe, kemaloean.*
Schub, *sisik.*
Schudden, *gontjang* (meng); *gojang* (meng).
Schudden (een drankje), *kòtjòk* (ng).
Schudden (heen en weer), *intjah, indang* (me).
Schuier = **Borstel,** *sikat.*
Schuieren = **Borstelen,** *sikat* (nj).
Schuilen (voor regen, zon of wind), *berlindoeng.*
Schuilen = **Zich verstoppen,** *bersemboeni.*
Schuim, o., *boeih.*
Schuimen, *berboeih.*
Schuin = **Hellend,** *tjondong* of *tjenderóng.*
Schuin = Niet recht, *sérong.*
» = **Afloopend,** *miring.*
» = Schuin toeloopend aan eene zijde, *sajoeng.*
Schuin = Schuin naar beneden,

afloopend onder een stompe hoek, *toeding.*
Schuit(je), *sampan.*
Schuitje tin, *bata-timah.*
Schuiven, *sòròng* (nj).
opzij schuiven, *singkap* (nj); *sélaḳ* (nj).
verschuiven, *sesar* (nj).
opium schuiven, *minoem madat; isap tingko* (me).
Schuld = Fout, verkeerde behandeling, *salah; kesalahan.*
Schuld = Geld-schuld, *oetang.*
» **-bekèntenis,** *soerat-oetang.*
» **-vòrdering,** *pioetang.*
Schuldenaar, *orang beroetang.*
Schuld-eischer, *orang-berpioetang.*
Schuldig, *salah.*
» (geld), *beroetang.*
Schunnig (fam.), *boeroeḳ, djahat.*
Schuren, *gòsòḳ* (meng).
Schurft, *koedis.*
Schurk, *doerdjana, bangsat.*
Schuur, *goedang.*
» **= Loods,** *bangsal.*
Schuw (van dieren), *liar.*
» (van menschen), *maloe.*
Schuwen, *takoet (akăn).*
Sedert = Sinds, *samendjaḳ; sedjaḳ.*
Segmént o., *tembèrèng.*
Sein = Teeken o., *alámat.*
» met vuur, *soear.*
Seizóen o., *moesim.*
Sekreet o., **= Zekere plaats,** *djamban; kakoes* (Jav.)
Sekse = Kunne, *djenis (laki-laki atau prempoean).*
Sekte, *sjiah.*
Servét, o., *serbèt.*
Servíes, o., *basi$_2$ dan pinggan$_2$ sa pranggoe atau sa soesoen.*
Sidderen, *gemetar, getar.*
Sieraad, o., *perhiasan.*
Sierlijk = Fraai, *éloḳ.*
Sigáar, *rokok.*
Sigarét, *seroetoe.*
Sigáre-koker, *tempat-rokoḳ.*
Simpel, *semboeloe.*
Singel (v. e. zadel), *amban.*
Sinjaal (signaal) o., *sembojan.*
Siroop = Stroop, *air-goela, goela tjair.*
Sissen, *mendesar.*
Sits, o., *kain-tjita.*
Sjaal, *sléndang.*
Sjouwer, *koeli.*
Slaaf, *boedaḳ-belian; amba.*
Slaan (b. v. met een stok), *poekoel* (m); *paloe* (m).
Slaan met de vlakke hand, *tampar* (n).
Slaan om de ooren, *tempiling* (n).
» met iets buigzaams, *sembat* (nj), *sesah* (nj).
Slaan op een slag-instrument, *taboeh* (n).
Slaap hebben, *meantoeḳ.*
» in de lédemàten, *kasemoet-semoetan.*
Slaap (deel van 't hoofd), *pelipis.*
» **-middel,** *penidoer; peantoeḳ.*
Slaapplaats, *ketidoeran; tempat-tidoer.*
Slaap-wandelen, *meïgau (igau), berdjalan sedang tidoer.*
Slachten, *sembelèh* (nj); *bantai* (mem).
Slachter = Slager, *pembantai; toekang-potong* (Jav.).
Slachterij, *perbantajan; pedjagalan* (Jav.).
Slag (v. d. klok), *boenji.*
» (met een stok), *paloe.*
» (met een karwats of zweep), *sembat.*
Slag (met de vlakke hand), *tampar*
Slag (in 't gezicht), *tempiling.*
Slág-ader, *oerat-pemboenoeh.*
» **-boom,** *sengkáng, palang.*
Slagen, *ditrima; djadi.*
Slág-tand, *taring;* v. e. olifant, *gading.*

Slak, *sipoet.*
» (v. gesmolten erts) *sanga.*
Slaken, een zucht —, *mengeloeh* (k).
Slaken (schrijftaal) = **Los-maken,** *oeraikăn* (me).
Slang, *oelar.*
» (van een spuit), *bomba.*
Slank, *lampai; ramping.*
Slap (touw a. a.), *kendoer.*
» (de borsten), *kempis.*
» (soep o. a.), *tjair.*
Slapelóosheid, *kedjaga-djagaän*
Slapen, *tidoer.*
» (van vorsten), *beradoe.*
Slaperig, *meantoek.*
Slecht, *djahat.*
Slechts (fam. maar), *sadja, tjoema.*
Sleep (v. e. kleed), *pantjoeng.*
Sleepen *èrèt* (me); *sèrèt* (nj).
Sleepend (ziekte), *sampoe.*
Sleep-net o., *poekat.*
Slénteren, *berdjalan lèngah-lèngah; melantjoeng* (Bat.)
Sleutel, *anak-koentji.*
» **-been,** o., *slangka.*
» **-gat,** o., *lobang-koentji.*
» **-ring,** *gelang-koentji.*
Slijk, o., *loempoer.*
Slijkerig, *lètjak; bètjèk* (Jav.)
Slijm, o., *lendir.*
Slijpen, *asah* (me).
» van edelgesteenten, *seroedi* (nj).
Slijp-steen (die draait), *grinda, tjanai.*
Slijten = Minder goed worden door 't gebruik, *mendjadi boeroek; mendjadi koerang baik.*
Slijten = **Overgaan,** voorbijgaan, *laloe, ilang.*
Slijten = In 't klein verkoopen, *djoeal sedikit-sedikit* (men).
Slikken, *telan* (n).
Slim, *tjerdik; pintăr* (Jav.)
Slinger (v. e. klok), *penggojang, boeajan.*
Slíngeren = **Schómmelen,** *meajoen (ajoen), berboeai.*
Slingeren = **Weg-slingeren,** *loetar, loentar* (me).
Slingeren, zich om iets heen slingeren, *melilit.*
Slip (van een hoofddoek), *tandjak, goentji.*
Slip anders: *pantjoeng.*
Slippen = **Glippen,** *loetjoet.*
Sloep, *sampan besar, skòtji.*
Slok, *tegoek.*
» **-darm,** *kerongkongan.*
Sloop, *saroeng-bantal.*
Sloopen, *rombak* (me).
Sloot, *parit,* (Java: *slokan*).
Slordig, *tiada tjermat, tjerabah.*
» afgewerkt, *gabas.*
» doen, maken, *karoet*(ng).
Slot (om te sluiten), o., *koentji.*
» = **Einde,** *peabisan; kesoedahan.*
Sluier, *tjadir, seloeboeng, toedoeng-moeka.*
Sluieren, *seloeboengkăn* (nj); *toedoengi* (n).
Sluipen, *endap-endap.*
Sluis, *pintoe-air.*
Sluitboom, *palang, sengkang.*
Sluiten, *toetoep* (n).
» met een slot, *koentjikăn* (ng).
Sluiten = **Dichtgaan,** *mengetap* (k).
Sluiten, zich sluiten (bloemen), *koentjoep.*
Sluiten = **Toedoen,** *katoepkăn* (ng).
Slurf (v. e. olifant = snuit), *belalai.*
Slurpen = **Slorpen,** *iroep* (me); *tjoetjoep* (men), *tjaroep* (men).
Sluw, *berdaja, aloes.*
Smaad, *tjertja; tjelaän.*
Smaak, *rasa.*
Smaden, *tjertja, tjela* (men).
Smákeloos = flauw van smaak. *ambar.*

Smaken, *rasa* (me).
Smakken, *ketjap* (ng); = neersmijten, *bantingkăn* (mem).
Smal, *sempit.*
Smáragd, *zamroet.*
Smart = Leed, *doekatjita; soesah-ati.*
Smeden, *tempa* (n).
Sméderij, *pertoekangan toekang-besi* of — *pandai-besi.*
Smeedwerk, *tempaän.*
Smeer = Vettigheid, *lemaḳ.*
» (oorsmeer), *taï-telinga; taï-koeping* (Jav.).
Smeer (huidvuil), *daki.*
Smeersel, *oerapan.*
» (verzachtend), *parăm.*
Smeken, *poehoenkăn* (m).
Smelten, *antjoer.*
» overg. *antjoerkăn* (me).
» (metalen), *leboerkăn* (me).
Smérig = Vuil, *tjemar.*
Smet = Vlek, *toempoeḳ.*
» = **Oneer,** smaad: *tjela, tjatjat.*
Smeulen, *malap.*
Smeulend, *malap.*
Smid, *penempa; toekang-besi* (Jav)
Smidse = Sméderij, *tempat-penempaän, pertoekangan pandai-besi.*
Smíjten (e, e), *tjampaḳ* (men); *banting* (mem).
Smokkelen, *bawa masoeḳ barang-getap* (mem).
Smokkelwaar, *barang-gelap.*
Smóren, *lemaskăn* (me).
Snaar (v. e. muziekinstrument), *tali.*
Snakken, *rindoe.*
Snauwen, *erdikkan* (me).
Snavel, *paroeh, tjotoḳ.*
Snel, *tjepat.*
Sneuvelen = Sneven, *mati.*
Sneven (schrijftaal) = **Sterven** *(dalam perang).*
Snijden, *potong* (m); *kerat* (ng).
Snijtand, *gigi-seri.*
Snikken, *tersedoe-sedoe.*
Snipper, *rédja.*
Snoeien, *toetoeh* (n).
Snoepen, *koedap* (ng).
Snoer, o., *sentagi, tali, oetas.*
Snoer (kralen b. v.) o., *goendjai, kaloeng.*
Snor, *koemis.*
Snorken = Snurken, *mendengkoer.*
Snot, *ingoes.*
Snuit, *soengoet.*
» **-vormig,** *montjong.*
Sódomie, *semboerit, adat Atjih'*
Soep, *sop, koeah.*
Soja, *kétjap.*
Soldaat, *seldadoe.*
Soldeeren, *patri* (m).
Soldij, *gadji-seldadoe.*
Som, *djoemlah.*
Sombèr, *soeram, moeram.*
Sommige, *ada jang, beberapa.*
Soms = Somtijds, *kadang-kadang.*
Soort, *matjăm, djenis.*
Spaak (hefboom), *toeil.*
» (v. e. wiel), *anaḳ-roda.*
Spaan, *soedip.*
» = **Schepper,** *tjatoek.*
Spaander, *tatal.*
Spaar-pot, *tjèlèngan* (Jav.), *tempat-simpan-wang.*
Spáarzaam, *himat.*
Spade, *tjangkoel; patjoel* (Jav.).
» poët. = laat, *lambat.*
Spalken (been-breuk), *bidai* (mem).
Span, o., *pasang, babat.*
» niet o. (v. d. hand), *djengkal.*
Spannen = Uitspannen, *bentang* (mem).
Spannen = stijf maken, *regang* (me), *tegangkăn* (n).
Spannen = strak maken, *kentjangkan* (ng); *rentang* (me).
Spar, *sa bangsa pohon-kajoe jang saperti tjemara roepanja.*

Sparen, *himatkan* (me), *simpan* (nj).
Spártelen, *kial-kial.*
Spat, *rendjis, rentjis, pertjik.*
Spatten, *tepertjik.*
Specerijen, *rempah₂;* Java: *boemboe₂.*
Specht, *belatoek.*
Speeksel = fam. **Spuug,** *loedah.*
Speer = **Piek,** *toembak.*
Speetje, *patjak, saté* (Jav.).
Spek, *babi, ikan-babi (jang-lemak)*
Spel, o., *permaïnan.*
Speld, *peniti.*
» (b. v. borstspeld), *semat.*
Spélde-werk (soort kant), *krawang.*
Spelen, *maïn, bermaïn-maïn.*
Spellen, *édja* (me).
Spelling, *édja, édjaän.*
Spenen, *sarak* (nj); *sapih* (nj, Jav.).
Spiegel, *tjermin; katja* (Jav.).
Spier, *oerat.*
Spier-naakt, *telandjang-boegil* of — *-boelat.*
Spies (werp-), *lembing.*
Spijker, *pakoe.*
Spijs, *makanan.*
» (van vorsten), *sentapan.*
Spijt, *sakit-ati; sesalan.*
Spikkel, *rintik.*
Spíkkelen, *rintik-rintikkăn* (me).
Spil, *kisi.*
Spin, *laba-laba.*
Spinázie, *sa bangsa bajăm.*
Spinnen, *pintal* (m).
Spínne-web, *sarang-laba-laba.*
» **-wiel,** *rahat; djantra.*
Spint, o., *goebal, koebal.*
Spión, *soeloe, soeloer, penjoeloeh;*
Spits, (bijv. n. w.), *landjip, roentjing.*
Spits = **Punt,** *poentjak.*
Spleet = **Reet,** *tjelah, renggang.*
Splijten, *belah* (mem).
Splinter, *soeban.*
Spoedig, *lekas, sigra.*
Spoel, *torak.*
Spoelen, *bilas* (mem).
Spons, *boenga-karang.*
Spook, o., *antoe.*
Spoor, o., = **Indruk,** *bekas.*
» (v. e. haan), *soesoeh, tagil.*
» (kunstspoor v. e. haan), *tjadi.*
Spoor = **Spoorweg** en **Trein.**
Spoorwagen, *kréta-api.*
» **-trein,** *kréta-api.*
» **-weg,** *djalan-kréta-api.*
Sport, *anak-tangga.*
» *permaïn-maïnan di loear.*
Spotten, *èdjèk* (me).
» (op bedekte wijze), *sindir* (nj).
Spouwen = **Splijten,** *belah* (mem).
Spraak = **Taal,** *basa.*
Spraakkunst, *ilmoe-saraf.*
Spreek-woord, *perbasaän, pribasa.*
Sprei, *gebar; sepré* (Jav.).
Spreiden, *amparkăn* (me).
Spreken (a. o.), *berkata, betoetoer; bitjara.*
Sprénkelen, *pertjikkăn* (m); *rendjis* (me).
Spreuk = **Leus,** *goerindam, sloka*
Springen, *meloempat;* = uiteenspringen, *meletoes, meletoep.*
Springtij, *pasang-poernama; pasang-bah.*
Sprinkhaan, *belalang.*
Sproeten, *tai-lalat.*
Spruit, *soeloer.*
Spruw, o., *siriawan.*
Spuiten (omhoog), *memantjoet* (p).
» (horizontaal of omlaag), *memantjoer* (p).
Spuiten (bij tusschenpoozen), *memantjit.*
Spugen (o, o), = **Spuwen.**
Spuug = **Speeksel,** *loedah.*
Spuwen = **Spugen,** *beloedah.*
Staaf, *batang.*
Staak, *djoendjoengan; djoeloek, pantjang.*

Staal, *badja;* = monster, *tjonto* (staaltje).
Staan, *bediri.*
Staart, *ékor;* Java: *boentoet.*
Stad, *kota, negri.*
» **-huis,** *gedong-bitjara.*
Stal, *kandang; setal* (Jav.),
Stálletje = **Winkeltje,** kraam, *kedai; waroeng* (Jav.).
Stam, *batang.*
» = **Ras,** *bangsa.*
Stámelend, *gagap.*
Stampen, *toemboeḳ* (n).
Stamper, *aloe, antăn.*
Stámpvoeten, *merentaḳ, berentaḳ-kaki.*
Standbeeld, o., *patoeng bediri.*
Stank, *baoe-boesoeḳ.*
Stap, *langkah.*
Stapel, *tonggoḳ.*
» (ordelooze hoop), *timboen.*
Staren (naar iemand), *renoeng* (me).
Staren zonder iets bepaald te zien, *mangoe-mangoe; inga-inga.*
Starend (wijd open), *belalaḳ.*
Steeds = **Altijd,** *selaloe, malar.*
Steel (v. e. bloem enz.), *gagang, tangkai.*
Steel (v. e. voorwerp), *tangkai.*
Stéels-gewijze, *tjoeri-tjoeri.*
Steen, *batoe.*
» **-kool,** *arăng-batoe* of *batoe-arăng.*
Steenpuist, *bisoel.*
Steiger, *pangkalan.*
Steigeren, *kerdjang* (ng).
Steil (eenigszins), *tjoeram.*
» (zeer), *terdjál.*
Stekel, *doeri,* groote: *oenaḳ.*
» **-varken,** *landaḳ.*
Steken (b. v. met een piek), *tikăm* (n).
Steken (m. e. naald a. a. = prikken), *tjoetjoeḳ* (men).
Steken (zooals insekten), *sengat* (nj).
Steken (als een zweer), *meëntaḳ.*
» (de hand ergens in), *seloeḳ* (nj).
Steken (naar vruchten), *djoeloeḳ* (men).
Stel, *pranggoe; soesoen, semberap.*
Stelen, *tjoeri* (men).
Stellen, *taroh* (n); *letaḳ* (me).
» = **Verònderstéllen,** *songka* (nj).
Stelling (voor metselaars), *panggoeng.*
Stem, *soeara.*
Stemmen (muziek-instrumenten), *tala* (n).
Stempel, *tjap.*
Stengel, *tangkai.*
Ster, *bintang.*
Vaste —, *bintang-tetap.*
Dwaal — = Planeet, *bintang-beridar.*
Staart —, *bintang-berasap* of *-berékor.*
Sterf-uur of **Stervens-uur,** *adjal.*
Sterk, *koeat.*
» (boter), *tengiḳ, amis.*
Sterk (als sterke drank), *keras.*
Stérre-kunde, *ilmoe-noedjoem.*
Sterre-kúndige, *ahli-noedjoem.*
Sterven, *mati, poetoes njawa.*
» (van vorsten), *mangkat, ilang.*
Steun, *toempoean.*
» = **Hulp,** *pertoeloengan.*
Steven, *linggi.*
Voorsteven, *aloean.*
Achtersteven, *boeritan.*
Stevig, *tegoeh, koekoeh.*
Stichten, *dirikăn* (men); *boeat* (mem).
Stiefkind, *anaḳ-tiri.*
» **-moeder,** *iboe-tiri.*
» **-vader,** *bapa-tiri.*
Stier, *lemboe djantăn.*
» (wilde), *seladang; bantèng* (Jav.).

Stijf, *kakoe.*
» = niet te buigen, *tegar.*
» = **Hard,** zooals koek a. a., *bangkar.*
Stijf = **Strak,** b. v. een touw, *kentjăng.*
Stijfsel, *kandji.*
Stijg-beugel, *rekap; senggoerdi* (Jav.).
Stijgen, *naik.*
Stijl, *tiang, djenang.*
« = manier van schrijven *djalan-karangan, djalan-basa.*
Stikdonker, *gelap katoep, — goelita.*
Stikken, *lemas.*
Stil, *diăm.*
(water) *tenang.*
(stad) *soenji.*
(weer of wind) *tedoeh.*
Stílletjes, *diăm-diăm.*
Stilstaan, *berenti;* (uurwerk) *mati.*
Stinken, *berbaoe-boesoek.*
» als een lijk, *kohong.*
» (pislucht), *pering; pesing* (Jav.).
Stinken (vischachtig), *anjir.*
» (als een riool), *bangar.*
Stip, *titik.*
» = **Vlekje,** *bintik.*
Stipt = **Nauwgezet,** *tjermai.*
Stoel, *kroesi.*
» **-gang** = **Afgang,** *boeang-air, ka-soengai.*
Stof (wat stuift), *deboe.*
» (weefsel), *kain, tenoenan.*
» (materiaal), *bakal.*
Stok, *toengkat.*
» = **Draagstok,** *gandar, pikoelan.*
Stoken, *oepak* (me).
» = opstoken door kwaadspreken, *asoet* (me).
Stolp, *penjoengkoep.*
Stom, *bisoe; keloe.*
Stomp = niet scherp, b. v. een mes, *toempoel.*
Stomp = zeer dom, *dengoe; tiada berbenak.*
Stomp = aan weerskanten zonder punt, *koentoel.*
Stomp = niet spits, *dempak.*
» door afkapping, *koedoeng.*
» van arm of been, *koetoeng.*
Stomp of stompje, *poentoeng.*
» (een stomp geven), *gotjoh* (meng); *tindjoe* (n).
Stoom, *oeap, asăp.*
» **-boot,** *kapal-api.*
Stooten, *toemboek* (n).
» van zich —, *tolak* (n).
» stompen, *santak* (nj).
» met de horens, *tandoek* (n).
Stop, *soembat.*
Stoppen, *toempat*(n); *soembat*(nj).
» (met een naald), *tisik* (n).
Storen, *lintangkăn* (me); *ganggoe* (meng).
Storm, *(angin-) riboet.*
Storten, *toempah* (n); (van een paard) *rebah.*
Stórt-règen, *oedjan lebat.*
Stotteren, *gagap.*
Stout (een kind), *nakal.*
» = **Moedig,** *brani.*
Stoven, *tangas* (n).
» in vet, *toemis* (n).
Straal (van licht), *sinar.*
» (v. e. cirkel), *djarak.*
Straat, *loeroeng, djalan.*
» = **Zeeëngte,** *selat.*
Straf, *siksa, hoekoeman.*
Straffen, *hoekoemkăn* (me); *siksa* (nj).
Strak, *kentjăng.*
» v. d. oogen, *legat.*
» v. e. lichaamsdeel, *kedjat.*
Straks = **Meteen,** *sabentár; nanti.*
Strand, enz., *pantai, tepi-laoet; pesisir* (Java).
Stranden, *terdámpar.*
Streek (v. h. kompas), *matapadóman.*

Streek = **List,** *tipoe*, *akal*, *daja.*
Streelen = **Liefkoozen,** *belai* (mem).
Streelen, anders, *selisiḳ* (nj).
Streep, *garis*, *sipat.*
Streng (bijv. n. w.), *kentjăng*, *keras.*
Streng (garen), *toekai.*
» (touw of draad), *lembar.*
Striem, *biloer*, *bilai.*
Strijd, *perang.*
In strijd, strijdig, *melawan*, *bersalahan.*
Strijken (over iets, bijv. met de hand), *sapoe* (nj).
Strijken = **Wrijvend drukken,** *oeroet* (me).
Strijken (met een strijkijzer), *setrika* (nj).
Strijken (riemen), *riang* (me).
Strik, *djerat.*
Stroef, *kesat.*
Stronk, *toenggoel.*
Stront (plat voor uitwerpselen), *taï.*
Stroo, o., *djerami; merang.*
Strooien, *taboer* (n); *amboer* (me).
Strook, *samboengan-kain; sembir; tepian; iris pandjang.*
Strooken, *berbetoelan.*
Stroom (v. een rivier enz.), *aroes.*
» **-af,** *meïlir (ilir).*
» **-op,** *moedik.*
» = groote rivier, *batang-air.*
Stroop = **Siroop,** *goela-tjair; air-goela.*
Struíf=**Eierkoek**=**Ommelét,** *dadar.*
Struik = **Heester,** *bloekar*, *pohon-kajoe jang rendah.*
Struikroover, *penjamoen.*
Struikelen, *tersandoeng.*
Struisvogel, *boeroeng-oenta.*
Stuifmeel, *serboek-boenga.*
Stuip, *sawan.*
Stuiten = **Tegenhouden,** *sangga* (nj).
Stuiten v. ziekten, *bantar* (mem).
Stuiven = **Stof afgeven,** *berdeboe.*
Stuiven (als stuifmeel), *semerboeḳ.*
Stuk, o., = **Deel,** *potong*, *kerat.*
» = **Gebroken.**
Stut, *sŏkong*, *toepang.*
Stuurman, *djoeroe-moedi; striman.*
Stuursch, *rengoes*, *peroes.*
Suffen, *meantoeḳ (antoeḳ).*
Sufferig, *meantoeḳ (antoeḳ); njanjoḳ.*
Suiker, *goela.*
poedersuiker, *goela-pasir.*
kandijsuiker, *goela-batoe.*
palmsuiker, *goela-djawa.*
Suikerriet, o., *teboe.*
Suizen, (v. d. ooren), *mendesing.*
» (v. d. wind), *sepoeï-sepoeï.*
Sukkelen, *tjeloemis; koeat sakit.*
Sul, *batjoel.*
Sussen, *oelit* (me), *diămkăn* (men).

T.

Taai = **Buigzaam,** *liat.*
» als leder, *lioet.*
» als lijm, *likat.*
Taal, *basa.*
» **-kunde,** *ilmoe-saraf*, *ilmoe-basa.*
Taalgeleerde, *ahli-basa.*
Tabak, *tembakau.*
Tabaks-pruim, *sepah*, *soesoer.*
Tachtig, *delapan-poeloeh.*
Tafel, *médja.*
» **-dienen,** *djaga-médja* (men).
» **-kleed,** *kain-médja.*
» **-laken,** *kain-médja; taplak* (Java).
Tak, *dahan*, *tjabang.*
» v. e. rivier, *tjabang.*
Talisman, *djimat.*
Talmen, *menalai* (t), *berlambat-lambat.*
Tam = **Mak,** *djinaḳ.*
Tamarinde, *asăm*, *asăm Djawa.*
Tamboerijn, *rebana.*

Tand, *gigi.*
» **-vleesch,** *goesi.*
Tang, *penjepit.*
» (kleine pincet), *tjoenam.*
Tante (jonger dan vader of moeder), *maķ-moeda.*
Tante (ouder dan vader of moeder), *maķ-toea.*
Tapijt, o., *permedani.*
Tapir, *tenoeķ.*
Tappen, *tjerat*(men).
Tasten, *meraba.*
» (in iets), *menjeloeķ*(s).
» (blindelings in 't rond), *merajau (rajau).*
Tasten (over iets = betasten), *djamah*(men).
Tatoeëren, *tjatjah; tjorèng*(men).
Te (voorzetsel), *di, pada.*
» (bijv.), *terlaloe, teramat.*
Teeder (= teer), *aloes.*
» = **Hartelijk,** *menjatakăn kasih.*
Teen, *djari-kaki.*
Teenen, *anjaman.*
» *ranting-anjaman.*
Teer (om te teeren), *tir.*
» (id. koolteer), *belakin.*
Tegemóet, *songsong.*
Tegen, *pada, kepada, melawan dăngăn.*
Tegendeel, *lawan.*
» **-gaan,** *tahan*(n), *tegah*(n).
» **-over,** *saberang, tentang.*
» » **elkaar,** *bertentangan.*
Tegenpartij, *lawan, tanding.*
» **-spoed,** *oentoeng-malang.*
» **-spraak,** *bantahan.*
» **-spreken,** *bantahi*(mem); *bantahkăn*(iets, mem); *lintangi perkataän*(me).
Tegenwerken, *rintang, lintang* (me).
Tegenwóordig (aanwézend), *halir.*
Tegenwóordig (van thans), *sekarang.*

Teeken, o., *tanda, alamat.*
Teekenen, *gambar*(meng); *toelis*(n).
Teekening, *gambar, peta.*
Telegraaf, *kawat.*
» **-kantoor,** *kantor-kawat.*
Telegram, o., *kabar-kawat.*
Teléurstellen, *beri ketjiwa* (mem); *beri ketjil-ati*(mem).
Teléurstelling, *ketjiwa.*
Teléur-gestèld, *awai, ketjil-ati.*
Telkens, *tiăp-tiăp; sabentar-sabentar; sabăn-sabăn*(Jav.).
Tellen, *bilang*(mem); *itoeng*(me, Jav.).
Temmen, *djinaķkăn*(men).
Tenger, *ramping, rèntjèng.*
Tepel, *poeting-soesoe; pentoel* (Jav.).
Terdége, *soenggoeh-soenggoeh.*
Tergen, *sakat*(nj).
Téring (ziekte), *bala-seni.*
Termijn, *ari jang tetap; témpo.*
Terstond, *sabentár.*
Terug, *kembali.*
» **-gaan = -keeren,** *balik, kembali.*
Teruggeven, *poelangkăn* (m); *kembalikăn*(ng).
Terugkeeren = -gaan.
» **-springen,** *mentjeroet* (elastiek, enz.); *memantoel*(p); *meamboel*(afstuiten); *membingkas*(veeren).
Terugweg, *djalan-balik.*
Terwijl, *sedang, sambil, samentara.*
Testamént, onz., *soerat-wasiat.*
Teug, *tegoeķ.*
Teugel, *tali-kekang; tom*(Jav.).
Tevens, *sekali, serta.*
Tevergeefs, *tjoema-tjoema; siasia.*
Tevréden, *senăng-ati.*
Teweegbrengen, *datăngkăn* (men); *sebapkăn*(nj).
Thans, *sekarang.*

Thee (drank, plant), *air-tèh*, *tèh*.
Tien, *sa poeloeh*.
» **-duizend,** *sa-poeloeh-riboe; sa-laksa*.
Tieren = Razen, aangaan, *bergadoeh; gègèr*.
Tieren (welig groeien), *soeboer*
Tijd, *masa; waktoe; tèmpoe* (Jav.).
Tijdens, *ketika*, *tatekala*.
Tijding, *kabar*, *warta*.
Tijd-stip, o., *ketika*, *saät*.
Tijger, *arimau*, *rimau; matjan* (Jav.).
Tikken op, *ketok*(ng).
» (klok), *meletik*.
Timmerman, *toekang-kajoe*.
Tin, o., *timah*.
» **-erts,** o., *bidji-timah*.
Tíntelen, *gelenjár; senjár*.
Titel, *gelár*.
Tjílpen, *mentjitjit*.
Tobbe = Kuip, *doelang; tahang* (Bat.).
Toch, *djoega*, *tah*.
wat toch, *apa tah*.
wil tóch niet, *tidak maoe djoega*.
Toebehooren, het behoort mij toe, *saja poenja*.
Toebehooren, o., met toebehooren, *dăngăn salengkapnja*.
Toegift, *imboeh*.
Toejuichen, *soeraki*(nj).
» = bijzonder goedvinden, *perkenankăn*(mem).
Toekennen, *keroeniakăn* (ng); *beri*(mem).
Toelaten, *biarkăn* (mem), *beri* (mem).
Toen (bijw.), *tatekala itoe; pada masa itoe; pada waktoe itoe*.
Toen (voegw.), *tatekala*, *serta*, *apabila*; spreekt. ook: *bila*.
Tóenemen, *bertambah*.
Tóereiken = Aanreiken, *oendjoekkăn*(me).
Toeréikend = Genoeg, *tjoekoep*, *sampai*.
Tóeroepen, *roeah*(me); *panggil*(m).
Tóerusten, *siapkan*(nj); *lengkapkăn*(me).
Tóerusting, *alat-pakajan*.
Tóespijs s., *sambal*, *laoek; laoek-paoek*.
(bij dranken), *tamboel*.
Tóesprèken, *tegoer*(n).
Tóestaan, *beri*(mem).
Tóestand, *hal*.
Tóesteken, *oendjoekkăn*(me).
» (de hand), *soróng*(nj).
Tóestel, o., *pekakas*.
Tóestemmen, *emboeh*(me); *beri* (mem).
Toetsen, *oedji*(me).
Toetssteen, *batoe-oedji*.
Tóe-vertrouwen, *tanggoengkăn*(n).
Tóevlucht, *tempat meoengsi*.
» **s-oord,** *tempat-belindoeng*.
Tol, *béa*, *tjoekai*.
» (speelgoed), *gasing*.
Tolk, *djoeroe-basa*.
Ton, *tong*.
Tondel of **Tondeř,** o.. *raboek*.
Tonen, *toendjoek*(n).
Tong, *lidah*.
Toom = Teugel, *talï-kekăng*.
Toorn, *kemarahan*, *kemoerkaăn*.
Toornig, *marah*.
Toorts, *soeloeh*, *obor*.
Top, *poentjak*, *kemoentjak*.
» (v. e. mast, kegel, speer), *poros*.
Top (v. neus of vinger), *oedjoeng*.
Topáas, *poespa-ragam*.
Tor, *nama bangsa binatang jang bergenting*, *saperti kombang*.
Toren, *menarah*.
Tornen, *retas*(me).
Tortelduif, *tekoekoer; boeroeng-poetăr*.
Tot, *sampai; akăn*. **Totdat,** *saïngga*, *sampai*.
Tótebel, *tangkoel*.

Touw, o., *tali.*
Tóover-formulìer, o., *djampi.*
Tooverij, *sihir; pemamboel.*
Tóover-middel, o., *obat. goena-goena.*
Tóover-spreuk, *mentra.*
Traag = **Lui,** *malăs, lambat.*
Traan, *air-mata.*
» (visch-olie), *minjak-ikan.*
Trachten, *tjoba* (men); *beróeseha.*
Traktement, o., *gadji*
Trakteeren, *perdjamoekăn* (mem).
Tralie, *kisi-kisi besi.*
Trant = **Wijze,** *tjara, djalan.*
Trap, *tangga.*
Trappen, *terádjang* (n); *tendang* (n); *sépak̤* (nj, achteruit).
Trechter, *tjorong.*
Tred = **Schrede,** stap, *djedjak̤, langkah.*
Treden, *djedjak̤* (men).
(op iets), *pedjak̤* (m); *tidjak̤* (n); *indjak̤* (me).
Treffen, *kena* (eigenlijk getroffen worden); *kenaï* (ng).
Trekken, *tarik* (n).
(achter zich aan), *éla* (me); *èrèt* (me).
Trekken (uittrekken), *tjaboet* (men).
Trekken (v. e. sabel enz.), *oenoeskăn* (me).
Trens, *sosok̤.*
Treurig, *mesegoel, sajoe.*
Trillen, *getar, gegar, gentar, menggelităr.*
Troebel, *keroeh.*
Troep, *pasoek̤, kawan, ketoembockan* of *ketoempoekan.*
Trog, *paloeng.*
Trom, *gendang, genderáng.*
(in de moskee), *bedoek̤.*
Trommel, *kotak̤ besi.*
Trommel-stok, *taboeh.*
Tromp v. e. geweer, *moeloet-senapang.*
Tromp = **Slurf,** *belalai.*
Trompét, *selomprèt.*
Tronk, *poenggoer.*
Troon, *tachta.*
Troosten, *iboerkăn* (me); *lipoer* (me).
Tros, *rangkai, goegoes.*
» (v. touw), *lingkar.*
» (v. pisang), *tandan.*
Trots (zelfst. n. w.), *kepoengahan; ketjongkakan.*
Trots (bijv. n.w.), *poengah; tjongkak̤.*
Trouw (zelfst. n. w.), *kesitiaän.*
» (bijv. n.w.), *setia, setiawan*
Trouwen, *kawin.*
» (overgank.), *kawinkan* (ng).
Tuig (v. e. schip), o., *tali-temali.*
» (v. e. paard), o., *pakajan-koeda.*
Tuig o. = slecht volk, *bangsat.*
» o., = slechte waar, *barang djahat.*
Tuimelen, *beroembalang.*
Tuin, *kebon.*
Tuinbouw, *hal berkebon, perkebonan.*
Tuinman, *toekang-kebon. djoeroe-kebon.*
Tuit, *tjerát, tjoerat.*
Tusschen, *antara.*
» **-ruimte,** -tijd, *selang, antara.*
Twaalf, *doea-belas.*
Twee, *doea.*
Tweeling, *anak̤-kembar.*
Twee-sláchtig, *bantji.*
Twijfel, *sjak.*
Twijfeláchtig, *radjan* of *ratjan.*
» = niet zeker, *tiada tentoe; tiada tetăp.*
Twijfelen, *menaroh sjak; tiada tetăp-ati.*
Twijg = kleine tak, *ranting.*
Twijnen of **Tweernen,** *pintal* (m); *sering* (nj).
(met een gewicht), *lanang* (me).
Twintig, *doea-poeloeh.*

Twisten, *betengkar*, *berbantah-bantah.*
Type, o., *lembaga*, *roepa.*

U.

U, *toean*, *engkau.*
Ui, *bawang.*
Uit, *deri*, *di-loear*, *ka-loear.*
Mijnheer is uit, *Toean pergi.*
Uit (vuur, licht), *mati.*
» (afgeloopen), *soedah.*
Uitbarsten, *metetóep*, *meletóes.*
Uitbotten, *meretjóep*, *berpoetjoek.*
Uitbreiden (zich, van planten), *merambak.*
Uitbreiden (zich, van vuur), *meroeak.*
Uitbreiden (zich, van ranken), *merambat.*
Uitbreiden (iets, = uitspreiden), *bentangkăn* (mem).
Uitbreken (van zweet), *terbit*, *keloear.*
Uitbreken (v. e. ziekte), *terebit.*
» = **Beginnen,** *moelaï.*
Uitdoen (kleeren), *boeka* (mem); *tanggalkăn* (n).
Uitdoen (licht), *boenoeh* (mem).
Uitdooven, *padămkăn* (m), *boenoeh* (mem).
Uitdrukken, *katakăn* (ng).
» = **Uitpersen,** *perah* (m); *perăs* (m, Jav.).
Uitdrukken (e. zweer), *patjoel* (m)
Uiteinde, o., *oedjoeng.*
» = **Dood,** *kematian.*
Uitermáte, *terlaloe*, *sangăt*, *terlampau.*
Uitgaaf, *blandja*, *biaja.*
Uitgaan, *keloear.*
» ('t vuur), *mati.*
Úitgepùt, *tenat.*
Uitgestrèkt (land), *loeas.*
» (beenen), *loendjoer.*
» (armen), *kedang.*
Uitgeven, *belandjakăn* (mem), *biajakăn* (mem).
Uitgeven (boek), *keloearkăn* (ng).
Úitgezònderd, *melainkăn*, *ketjoeali.*
Uitgieten, *tjoerah* (men).
Uitglijden, *gelasar*, *gelitjik.*
Uithéemsch, *asing*, *deri lain negri.*
Uithouden, *tahan*, *bertahan.*
Uithuwen, *doedoekkăn* (mem); *kawinkăn* (ng).
Uithuwen (een man) *perbinikăn* (mem); *peristrikăn* (mem).
Uithuwen (een vrouw) *perlakikăn* (mem); *persoeamikăn* (mem).
Uitjouwen, *njènjèn* (me).
Uitkammen, *gragas* (meng).
Uitkiezen, *pilih* (m).
Uitkijken, *tèngok* (n).
Uitkleeden, *boeka pakajan* (mem).
Uitkloppen, *kebas* (ng).
Uitkrabben, *kerok*, *kikis* (ng).
Uitlachen, *tertawakăn* (n); *tawaï* (n).
Uitleggen, *terangkăn* (n); *ta'birkăn* (men).
Uitlegging, *tafsir*, *ta'bir.*
Uitmúntend, *teroetama.*
Uitnoodigen, *persilakăn* (mem); *djempoet* (men), *adjak* (me).
Uitpuilen, *semboel*; *sempal.*
Uitrekken, *djèndjèt* (men).
(zich —), *bersenam.*
Uitrukken, *tjaboet* (men); *bantoen* (mem).
Uitrukken (de haren), *ragoet* (me).
Uitrukken (troepen), *berdjalan.*
Uitrusten, *perentikăn lelah* (mem).
Uitscheiden, *berenti.*
Uitschelden, *maki*, *nesta* (me).
Uitschudden, *kebas* (ng); *rampasi* (me).
Uitspannen, *bentangkăn* (mem); *rentangkăn* (me).

Uitspoelen, *koembah* (ng).
Uitspraak (v. e. woord), *lafal*, *boenji.*
Uitspraak (v. e. rechter enz.), *hoekoem.*
Uitspreiden, *bentangkăn* (mem); *amparkăn* (me).
Uitspreiden (onder 't werpen), *tébar* (n).
Uitspreken, *katakăn* (ng), *soearakăn* (nj).
Uitspruiten, *mentjoerat*, *melantjoer.*
Uitstaan = **Verdragen,** verduren, *derita* (men).
Uitsteken (boven iets), *meandjoer (andjoer).*
Uitsteken (uit een rij), *mendjoeloer.*
Uitsteken (oogen b. v.), *tjoengkil* (men).
Uitstĕkend = **Uitmuntend.**
Uitstel, o., *tanggoeh.*
Uitstellen, *tanggoehkăn* (n).
Uitstorten, *tjoerahkăn* (men); *toempahkăn* (n).
Uitstrekken (zich), *rentang diri* (me).
Uitstrekken (armen), *kedangkăn* (ng).
Uitstrekken (beenen), *loendjoerkăn* (me).
Uittrekken, *tjaboet* (men).
(uit de schede), *oenoes* (me).
(kleeren), *tanggalkăn* (n), *boeka* (mem).
Uitvallen, (haar), *loeroeh.*
» (zoo en zoo), *djadi.*
Uitvinden, *dapăt* (men).
Uitvinding, *pendapatan.*
Uitvlucht, *dalih.*
Uitwas, o., *gémbol.*
Uitwéndig, *lahir*, *di-loear.*
Uitwijken, *meélak (élak).*
Uitwringen, *poelăs* (m); *perah* (m).
Uitzetten (zich = dijen), *moeai.*
Unster, *datjin.*
Uur, *djam.*
Uw (bez. v. n. w.), *-moe*, *Toean.*

V.

Vaandel, *pandji*, *bendéra.*
Vaardig, *akas*, *pandai.*
Vaartuig, *praoe.*
Vaas, *djambang.*
Vacántie, *lenggáng.*
Vadem, *depa.*
Vader, *bapa*, *ajah*, *ajanda.*
Vaderland, *tanah-air.*
Vadsig = **Lui,** *malăs*, *tjelèh.*
Vàk, onz., *pétak.*
» (afdeeling a. a.), *bagian*, *bagian-ilmoe.*
Val, *perangkap;* = het vallen, *djatoh.*
Vallei = **Dal,** *lembah.*
Vallen (van een hoogte), *djatoh.*
» (omvallen, van iets dat staat of gaat), *rebah.*
Vallen (van zware voorwerpen als boomen), *toembang.*
Vallen (van iets dat vastzit), *loeroeh* (op tijd), *goegoer* (vóór de tijd).
Vallende ziekte, *sawan-babi*, *gila-babi.*
Valsch, *tjoelas*, *keroeh.*
» (muziek-instrument), *soembang.*
Valsch (gond enz.), *lantjoeng.*
Valsch = **Nagemaakt,** *tiroean.*
Valschheid, *ketjoelasan*, *ketjideraän.*
Van, *deri*, *deripada.*
dit is van mij, *ini akoe poenja.*
Vandaag, *ari ini*, *ari sekarang.*
Vangen, *tangkap* (n).
Vangst, *peroléhan*, *tangkapan.*
Varen (werkw.), *bepraoe*, *belajar.*
» (plant), *pakoe; pakis* (Jav.)
Varken o., = **Zwijn,** *babi.*
wild varken, *babi-oetan.*
Vast = **Stellig,** zeker, *tentoe.*
» = **Vastgesteld,** *tetăp.*

Vast = **Stevig,** *tegoeh.*
» = niet vloeibaar, *ki(m)pal, tetal.*
» van de grond, *erat.*
» = dicht ineen, *mampat.*
» = **Rustig** (v. slaap), *lelap, njedar.*
Vast v. e. knoop, *mati.*
Vastbinden, *ikat*(me); *tambat*(n).
Vasteland, *daratan.*
Vasten, *berpoeasa.*
» (zelfst. n. w.). *poeasa.*
Vasthouden, *pegang* (m); *pègang* (m. Jav.).
Vaststellen, *tetăpkăn*(n); *tentoekăn*(n).
Vastzetten, *sendal*(nj), *gandjal* (meng).
Vastzitten (= vastgeraakt zijn), *sangkoet.*
Vat, o., *tong.*
» (groot), *pipa.*
Vatten (= vangen, pakken), *tangkap* (n); = begrijpen, *arti*(me).
Vechten, *berkelai, beperang.*
» (v. dieren), *belaga.*
Vechthaan, *saboeng.*
Veder (spreektaal veer), *boeloe.*
Veel, *banjak.*
» **-voud,** *ganda.*
Veer (bijvoorbeeld v. e. horloge), *pegas* —; *liat* **Veder.**
Veertien, *empat-belas.*
Veertig, *empat-poeloeh.*
Vegen, *sapoe*(nj).
Veger, *sapoe, penjapoe.*
Veil, *djoealan, dapăt dibeli.*
» = **Omkoopbaar,** *dapăt disoeapi.*
Veilig, *sentosa.*
Veinzen = **Huichelen,** *moenafik, boeat-boeat.*
Vel o., = **Huid,** *koelit.*
» papier, *kadjang kertas.*
Velen = **Verdragen,** verduren, *derita*(men), *tanggoeng* (n).
Velerléi, *pelbagai, matjăm-matjăm.*

Vellen, *tebang* (n).
Venkel, *adas.*
Vénnoot, *rekan, pesére.*
Vénnootschap, *rawah, koengsi.*
Venster onz., in een Europeesch huis, *djenéla* of *djendéla.*
Venster in een inlandsch huis, *tingkap.*
Venten, *djadja*(men); *berdaja.*
Vénusheuvel, *toendoen.*
Ver, *djaoeh.*
Verre (wel verre van...), *djangankăn.*
Veráchten, *inakăn* (me); *abikăn* (me).
Veranderen, overg., *obah*(me), **verandering,** *perobahan.*
Veranderen, onov., *berobah.*
» (van plaats, onov.), *berpindah.*
Veranderen (van plaats, overg.), *pindahkăn*(m).
Verantwóordelijk, *tanggoeng.*
Verbaasd, *héran.*
Verbannen, *boeang*(mem); *toendoeng* (n).
Verbazen, *tjengangkăn* (men); *hérankăn*(me) en *héran.*
Verbazen, zich —, *tertjengáng.*
Verbérgen, *semboenikăn*(nj).
» zich —, *bersemboeni.*
Verbéteren, *baiki*(mem), *betoelkan*(mem).
Verbieden, *larang*(me).
Verbijsterd, *bingoeng, tertjengang-tjengang.*
Verbinden, *samboeng*(nj).
» (één maken), *djadikăn satoe* (men); *tambat* (n); *rakit*(me).
Verbleeken (stof), *malis.*
» (minder glans krijgen), *poedar.*
Verbleeken = bleek worden, *djadi poetjăt.*
Verblinden, *silaukăn*(nj).
» = blind maken, *boetakăn*(mem).

Verbluft, *gamam*, *lengoeng*, *tertjengang-tjengang.*
Verbód o., *larangan.*
Verboden, *haram*, *larangan.*
» (v. spijs of drank voor een zieke b. v.), *pantang.*
Verbónd o., *djandji*, *perdjandjian; persekoetoean.*
Verbranden, *bakar* (mem).
Verbrijzelen, *remoeḳkăn* (me): *antjoerkăn* (me).
Verdédigen (zich), *melawan.*
» overg., *lindoengkăn* (me) of *bantoe dăngan bitjara* (mem).
Verdeelen, *bagi* (mem).
Verdénken, *tampa* (n); *menaroh sjak akan.*
Verdienen (loon trekken), *makan oepah; makan gadji.*
Verdienen (waard zijn te krijgen), *patoet mendapăt*, *patoet kena.*
Verdienste, *oepah* (loon); *gadji* (traktement).
Verdienste, *kabedjikan*, *pehala.*
Verdienstelijk (werk), *djasa.*
» (man), *orang berdjasa.*
Verdoofd (lichaamsdeel), *lali.*
» (door lawaai), *bising.*
» (eenigszins versuft), *kebas.*
Verdoold = **Verdwaald.**
Verdord, *lajoe*, *poepoes.*
Verdraaid, *tjèngkong*, *pioeh.*
Verdriet, o., *soesah-ati*, *sakit-ati; doekatjita.*
Verdrietig, *bersoesah-ati*, *berdoekatjita.*
Verdrijven, *oesir* (me); *intjit* (me), *alau* (me).
Verdrinken, *lemaskăn* (me), *tenggelămkăn* (n).
verdronken, *lemas*, *tenggelăm.*
Verduidelijken, *terangkan* (n); *bajankăn* (mem).
Verdwaald, *sesat; kesasar* (Jav.)
Verdwijnen, *ilang.*
» uit het gezicht, b. v. op zee, *lenjap.*
Verdwenen, weg, *lelap; ilang.*
Veréenigen, *impoenkăn* (me); *koempoelkăn* (ng); *djadikan satoe* (men).
Vereeniging, *koempoelan*, *impoenan*, *persekoetoean.*
Vereeren, *hormati* (me).
Vereering, *hormat.*
Veréffend, *selesai.*
Veréffenen, *selesaikăn* (nj).
Verf, *tjat*, *tjèt.*
Verfoeien, *tjitjiḳ* (men).
Vergaan (schepen), *karam.*
» = **Verslijten,** *boeroeḳ.*
Vergáderen, onov., *berimpoen; berkoempoel.*
Vergáderen = **Vergáren** overg., *impoenkăn* (me); *koempoelkăn* (ng).
Vergankelijk, *faná.*
Vergélden, *balăs* (mem).
Vergelijken, *banding* (mem); *laksanakăn* (me).
Vergenóegd, *senăng-ati.*
Vergéten, *loepa.*
Vergéven, *ampoeni* (me), *ampoenkăn* (me).
Vergezéllen, *sertaï* (nj); *iringi* (me).
Vergieten, *tjoetjoer* (men); *toempah* (n).
Vergiffenis = **Vergéving,** *ampoen.*
Vergif(t) onz., plantaardig, *oepas.*
» delfstoffelijk, *ratjoen.*
» dierlijk, *bisa.*
Vergissen (zich), *salah kira*, *salah pikir;* **vergissing,** idem.
Vergoeden, *ganti keroegian* (meng); *silih* (nj).
Vergoeding, *silih*, *ganti.*
Vergruizen, *remoeḳkăn* (me); *antjoerkăn* (me).
Vergulden, *emasi* (me); *sepoeh* (nj).

Vergunnen = Toestaan, veroorloven, *beri* (mem), *idinkăn* (me).
Verhaal, onz., *tjerita*, *tjeritera*, *hikajat.*
Verhalen, *tjerit(er)akăn* (men).
Verheffen, *angkat* (me).
» (zich), *besarkăn diri* (mem).
Verheugd, *soeka-ati*, *soekatjita.*
Verhinderen, *tegah* (n).
Verhindering, *alangan*, *oezoer*, *aral.*
Verhooren (zooals de rechter), *periksa* (m).
Verhooren (een gebed), *kaboelkăn* (ng).
Verhuizen, *berpindah.*
Verhuren, *séwakăn* (nj).
Verjaardag, *ari-taoen.*
Verjagen, *oesir* (me), *alau* (me).
Verkeerd, *salah.*
Verklaren, *terangkăn* (n), *njatakăn* (me).
Verklaren = Zeggen, *katakăn* (ng).
Verkleeden (zich). *bersalinpakajan.*
Verkleefd = Gehécht, *roejoet* of *roejoe.*
Vekleuren, *malis; loentoer* (Jav.)
Verkondigen, *wartakăn* (me).
Verkoopen, *djoeal* (men)
Verkooping = Vendutie, *lélang*
Verkrijgen, *dapăt* (men); *beroléh.*
Verkwisten, *boros* (mem).
Verkwister, *pemboros*, *peaboer.*
Verlák, *sampang.*
Verlakken, *sampang* (nj).
Verlamd = Lam, *loempoeh.* (van armen of beenen), *lasa*, *tépoek.*
Verlangen (werkw.), *kaendaki* (ng).
Verlangen = verlangend zijn, *gemarkăn* (meng).
Verlangen, sterk —, *rindoekăn* (me).
Verlangen (zelfst. n.w.), *kaendak.*
Verlaten, *tinggalkăn* (n).
» (bijv. n. w.), *soenji; ketinggalan.*
Verlégen = Beschaamd, *maloe.*
» = niet goed meer door lang liggen, *kepam.*
Verlégen (vergaan), *moeboet* of *moemoet.*
Verlégenheid = Moeilijkheid, *soesah*, *kesoesahan.*
Verleiden, *goda* (meng).
Verleiding = Verzoeking, *penggodaän*, *oeas-oeas.*
Verlengen, *pandjangkăn* (m).
» (b. v. het leven), *landjoetkăn* (me).
Verlépt, *lisoet*, *ronjok.*
Verlichten, (= minder zwaar maken), *ringankăn* (me).
Verlichten (= minder lastig of pijnlijk maken), *lapangkăn* (me).
Verlichten (licht geven), *terangi* (n).
Verlies = Schade, *roegi.*
» (door sterfgeval), *kaïlangan; kematian.*
Verliezen, *kaïlangan.*
Verlóren, *ilang.*
Verloochenen, *sangkali* (nj).
Verlof, o., *idin; permisi* (Jav.).
Verloofde, *toenangan.*
Verlossen, *loepoetkăn* (me); *lepaskăn* (me).
Verlosser, *peloepoet.*
Verlossing, *peloepoetan*, *loepoet.*
Verloven, (zich), *bertoenangan.*
Verlooving, *pertoenangan.*
Vermaak, o., *permainan*, *kesoekaän.*
Vermaard, *termesehóer* of *mesehóer.*
Vermánen, *tegoer* (n); *adjar* (me); **vermáning,** idem of *peadjaran.*
Vermeerderen, (onov.) *bertambah.*
Vermeerderen, (overg.) *tambah* (n); *lebihkăn* (me).

Vermeerderen = zich verbreiden, toenemen, *meroeak̤*.
Verméngen, *tjampoer* (men).
Vermenigvúldigen, *poekoel* (m).
» zich (dieren), *peridi*.
Vermenigvúldigen, zich (menschen), *beranak̤-tjoetjoe banjak̤*.
Vermétel, *tjandang*, *tamboeng*.
Vermicélli, *laksa*.
Verminderen, *koerangkăn* (ng).
» (in prijs), *toeroen* (onov.) en *toeroenkăn* (n, overg.).
Verminderen (van schuld), *soesoet*.
Verminken, *koedoeng* (ng).
Vermoeden (werkw.), *sangka* (nj)
» (zelfst. n.w.), *sangka*.
Vermoeid, *lelah*, *penat; tjapik̤* (Jav.).
Vermógen onz. = **Fortuin,** *kekajaän*.
Vermógen = **Macht,** kracht, *koeasa*.
Vermógen = **Bekwaamheid,** *kepandajan*.
Vermógen = **Kunnen,** *dapăt*. Naar zijn vermogen, *se-dapăt-dapăt-nja*.
Vermolmd, *asai*, *boeroek; (gevélde boom) bangsai*.
Vermomd = **Verkleed,** *samar*.
Vermoorden, *boenoeh* (mem).
Vernielen, *petjahkăn* (m); *remoek̤kan* (me); *binasakăn* (mem).
Vernietigen, *tiadakăn* (n); *apoes* (me).
Vernís, *tjat-sampang*.
Veronderstéllen, *andaikăn* (me)
Verontréinigen = **Bevuilen,** *tjemarkăn* (men); *kotorkăn* (ng).
Verontrusten = in opschudding brengen, *gadoehkăn* (meng).
Verontrusten = ongerust maken, *beri choeatir* (mem).
Verontschúldigen, *oezoerkăn* (me).
» , zich, *minta maäf*.
Verontschúldiging, *oezoer*.
Veroorlóven = **Toestaan,** *beri* (mem); *k̤asih* (Jav.).
Veróorzaken, *datăngkăn* (men); *sebapkăn* (nj).
Veróveren (land) *ambil* (me); *alahkăn* (me).
Verplaatsen, *alih* (me); *pindahkăn* (me).
Verplicht, *perloe;* hij is verplicht: *wadjip lah ia*.
Verraad, o., *chianat*.
Verráden, *berboeat chianat akăn:* *béloet* (overloopen).
Verrader = **Overlooper,** *pembéloet*.
Vérrekijker, *teropong*.
Verrichten = **Uitvoeren,** *kerdjakăn* (ng).
Verrijzen, *bangkit*, *timboel*.
Verroeren, *gerak̤kăn* (meng).
» (zich), *begerak̤*.
Verrot, *boesoek̤*, *boeroek̤*.
Verruilen, *toekar* (n).
Vers (zelfst. n. w.), *baris saïr; saïr*.
Versch (= nieuw), *baroe*.
Verschaald, *malis*.
Verschansing, *koeboe*.
» (v.e. schip), *sandaran*, *boerdoe*.
Verscheuren, *kojak* (ng); *tjarik* (men); *tjabik̤* (men).
Verschiet = **Verte,** *kedjaoehan*.
Verschieten = **Verkleuren,** *moentah*, *malis*, *toeroen*.
Verschijnen (voor iemand), *adăp* (me).
Verschijnen = **Uitkomen,** *keloear*, *terbit*.
Verschíl o. (in hoedanigheid), *béda*.
Verschíl o., (in hoeveelheid of afmeting) *selisih*.
Verschillen, *berbéda*, *berselisih* (zie verschil).
Verschillen = niet kloppen, niet uitkomen, *bersalahan*.

Verschrikken, onov., *terkedjoet; sergáh.*
Verschrikken, overg., *kedjoetkăn* (ng); *sergah* (nj).
Verschuilen (zich), *bersemboeni;* = verbergen, *semboenikăn* (nj).
Versieren, *iasi* (me).
Versiersel, o., *periasan*, *dandan.*
Versléten, *boeroek.*
Verslikt, *tersedak.*
Versperren, *tebat* (n); *rebat* (me).
Verspreiden, *amboerkăn* (me).
» = **Verbreiden**, *rambatkăn* (me).
Verspreiden, een tijding, *petjahkăn kabar* (me).
Verstand, o., *boedi*, *akal.*
Verstándig, *berakal*, *boediman.*
Verstijfd, *bangkar*, *kakoe.*
Verstomd, *pegan.*
Verstooten, *tolak* (n), *toendoeng* (n), *talakkăn* (men).
Verstopt, *sendat; pepăt* (Jav.).
Verstrooien, *petjahkăn* (m); *amboerkăn* (me).
Vertálen, *salinkăn* (nj); *terdjemahkăn* (men).
Vertellen = **Verhalen**, *tjerit(er)akăn* (men).
Vertelling, *tjerit(er)a.*
Vertéren (geld), *belandjakăn* (mem); *keloearkăn* (ng).
Vertéring (uitgaven), *blandja.*
Vertoonen, *toendjoekkăn* (n).
» . (zich), *tampak*, *nampak.*
Vertrágen, *lambatkăn* (me).
Vertrék, o., *pergi*, *peninggalan.*
» o., = **Kamer**, *kamar; bilik* (in een inlandsche woning).
Vertrekken, *barangkat*, *pergi.*
Vertrouwelijk, *mandjak.*
» (in 't geheim), *rasia.*
Vertrouwen (werkw.), *pertjaja akăn.*
Vertrouwen (zelfst. n. w.), o., *kapertjajaän.*
Vervallen (een huis), *roeboeh*, *boeroek;* anders: *djatoh.*
Vervangen, *ganti* (meng).
Vervélen (zich), *kesăl.*
» (overg.), *roendoeng* (me); *beri kesal* (mem).
Vervéling, *kesăl*, *bosăn.*
Vervellen, *mengeloepas (keloepas).*
Verven, *tjèt*, *tjat* (men).
Verver, *toekang-tjat.*
Vervloeken, *koetoek* (ng).
Vervolgen, *ambat* (me); *kedjar* (ng).
Vervólgens, *laloe*, *kemoedian.*
Verwaand, *tjongkak*, *sombong.*
Verwaarloozen, *alpakăn* (me); *lèngahkăn* (me).
Verwachten, *nantikăn* (me).
Verward, *koesoet.*
» dooreen, *katjau-bilau.*
Verwarmen, *panaskăn* (me).
Verwarren (touw enz.), *koesoetkăn* (ng).
Verwarren = 't een voor 't ander houden, *katjaukăn* (ng).
Verwélkt, *lajoe.*
Verwérpen, *tampik* (n); *tolak* (n).
Verwijderen, *djaoehkăn.*
Verwijt, o., *pentjelaän.* (nj).
Verwijten, *tjela* (me); *salahkăn*
Verwijten (genoten weldaden), *bangkitkăn* (mem).
Verwisselen, *ganti* (meng), *toekar* (n).
Verwisselen van kleeren, *bersalin-pakajan.*
Verwoesten, *binasakăn* (mem).
Verwonderen (zich), *héran*, **verwondering**, idem.
Verwrongen, *tjèngkong.*
Verzádigd, *kenjang.*
Verzámelen, *impoenkăn* (me), *koempoelkăn* (ng).
Verzámeling, *perimpoenan.*
Verzénden, *kirim* (ng).
Verzoek, o., *permintaän*, **verzoeken**, *pinta* (m); *minta* (me).

Verzoenen, *damaikăn* (men).
» (zich), *berdamai.*
Verzoening, *perdamajan.*
Verzorgen, *peliarakăn* (m), *piara* (Jav.. m.); **verzorging,** *pemeliaraän.*
Vest, o.. *rompi.*
Vet (zelfst. n. w.), *lemak, minjak.*
» (bijv.n.w. = dik, en = vruchtbaar) *gemoek.*
» = **Dik** (van mensch of dier), *tamboen, gemoek.*
Véter, *tali-kasoet; tali-sepatoe* (Jav.).
Veulen, o., *anak-koeda.*
Vezel, *oerat.*
Vier, *empat.*
Vieren (een touw), *oeloer* (me).
» = een feest geven voor, *ari-rajakăn* (me).
Vierkant, *bersegi-empat; empat-persegi;* o.: *segi-empat.*
Vijand (persoonlijke), *setroe.*
» (lands-), *moesoeh.*
Vijf, *lima.*
Vijftien, *lima-belás.*
Vijftig, *lima-poeloeh.*
Vijl, *kikir.*
Vijlen, *kikir* (ng) of *kikirkăn* (ng).
» (de tanden), *daboeng* (men); *paparkan* (m).
Vijver, *kolam.*
Vijzel, *lesoeng-tembaga.*
Villen, *koepas* (ng); *koeliti* (ng).
Vin, *sirip.*
Vinden, *dapati* (men), *dapăt* (men)
Vinger, *djari.*
» **-glas** of **-kom,** *kembok; kobokan* (Jav.).
Vingerhoed, *bidal, didal, tjintjin-mendjaït.*
Vingerring, *tjintjin.*
Viool, *biola* (Europeesche); *rebap* (inlandsche).
Visch, *ikan.*
gedroogde visch, *ikan-kering.*
Vischkuit, *telor-ikan.*
Visschen, *tangkap ikan* (n), *ambil ikan* (me).
(met een hengel) *kaïl* (ng); *pantjing* (m).
Visscher, *pengail, pemantjing, orang meambil ikan.*
Vlag, *bendéra.*
Vlak (effen), *rata, datar, dampar.*
» onz., = **Oppervlak,** *moeka.*
» = **Platte kant,** *papar* of *kapar.*
Vlakte, *padang.*
Vlam, *njala.*
Vlammen, *bernjala.*
Vlechten, *anjam* (me).
Vlédermuis, *kelelawar; kamprèt* (Jav.).
de vliegende hond, *keloeang; kalong* (Jav.).
Vleesch, o., *daging.*
» **-nat** = **Bouillon (boeljon),** *kaldoe.*
Vleeschhouwer = **Slager** of **Slachter,** *toekang-potong, pembantai.*
Vleien, *tjoemboe* (men).
» = vleierig vragen, *boedjoek* (men).
Vleier, *pemboedjoek.*
Vleierij = **Vleitaal,** *boedjoek-boedjoek, tjoemboean.*
Vlek, *toempoek; noda* (Bat.).
Vlekje, o., spikje, *bintik.*
Vlerk = **Vleugel,** *sajap.*
Vleugel = **Vlerk,** *sajap.*
Vlieden = **Vluchten.**
Vlieg, *lalat.*
Vliegen, *terbáng.*
Vlieger, *lajang-lajang; lajangan* (Jav.); = vliegenier, *djoeroe-terbang.*
Vlies, o., *seloepat, selapoet.*
Vlijmen = zeer scherp zijn, *makan tatap.*
Vlijt, *keradjinan.*
Vlijtig, *radjin.*
Vlinder = **Kapél,** *koepoe-koepoe.*
Vloed, *aïr-pasang.*

Vloed = Overstróoming, *aïrbah;* Jav.: *bandjir.*
Vloeibaar, *tjaïr.*
Vloeien, *mealir (alir).*
(zacht —), *melilih (lilih).*
(tranen), *berlinang-linang.*
Vloeipapier, *kertas-penetap.*
Vloek, *la'nat, soempah;* **vloeken,** *bersoempah, l.* **vervloeken.**
Vloer, *lantai; oebin, roebin* (Java: *djobin).*
Vloermat of **-kleed,** *amparan.*
» **-mat,** *tikar.*
» **-steen,** *djoebin; batoe-oebin, batoe-djobin* (Jav.).
Vlot, onz., (zelfst. n.w.), *rakit.*
» (spreken b.v.), *lantjar.*
Vlot raken, *kambang.*
Vlotten = goed voortgaan, goed gaan, *djadi, lakoe, loeloes.*
Vluchten, *lari.*
Vlug, *pantăs, tjepat, gantjang.*
» (in 't leeren), *langkas.*
Vochtig, *basah.*
» = **Klam,** *lengas.*
» (de grond), *lembap.*
» (nog niet droog), *embál.*
Voeden, *beri makan* (mem).
Voeder, *makanan;* **voederen** (= voeren), *soeap* (nj); *beri makan* (mem).
Voedsel, o., *makanan.*
Voegen, *tampoeng* (n).
Voegzaam = Gepast, behoorlijk, *patoet.*
Voelen, *rasa* (me).
» = **Betasten,** *djamah* (men).
Voelhoren, *soengoet.*
Voering, *lapis.*
Voet, *kaki.*
» **-angel,** *randjau.*
» **-spoor,** *bekas-kaki.*
» **-stap,** *djedjak.*
» **-stap = Schrede,** *langkah.*
» **-zoeker,** *petasan; mertjon* (Jav.).

Voetzool, *telapakan-kaki, tapak-kaki.*
Vogel, *boeroeng.*
» **-kooi,** *sangkar, sangkaran*
» **-lijm,** *getah.*
» **-nest,** *sarang-boeroeng.*
» **-net,** *djaring.*
Vol, *penoeh.*
» = niet hol, *pedjal.*
» zijn = een inhoud hebben, *berisi (isi).*
Volbrácht = ten einde, voltooid, *abis, tamat.*
Volbréngen = Uitvoeren, *kerdjakăn* (ng); *lakoekăn* (me).
Voldóen, *pada* (m); *senăngkăn* (nj)
» = **Betalen,** *bajar* (mem)
» = genoeg zijn, *sampai, tjoekoep.*
Voldóende, *tjoekoep, sampai.*
Volgen, *toeroe* (n); *ikoet* (me).
Volk, o., *bangsa, kaoem.*
Volkómen, *genăp.*
» = **Volmaakt,** *sempoerna.*
Vollédig = Voltallig, *genăp.*
Vólmacht, *koewasa.*
Voltállig = Vollédig.
Voltóoien, *soedahkăn* (nj); *abiskăn* (me).
Vóndeling, *anak-poengoet.*
Vonk, *boenga-api.*
Vonnis, o., *hoekoem.*
Voogd, *wali.*
Voor (v. plaats), *di-adapan, dimoeka.*
Voor (v. tijd), *sabelóm, doeloe.*
» (dienende voor), *boeat.*
« (ten behoeve van), *akăn, kepada, begi, oentoek.*
Vooral, *istiméwa, apa lagi.*
Voorbárig, *lawas.*
» (ontijdig), *sabelom waktóenja.*
Vóorbeeld, o., *tjonto, toeladan.* bijvoorbeeld, *sa-oepama, oepamanja, misal-nja.*

Vóorbode = Vóorteeken, *tanda, bakat.*
Vóordeel, o., *oentoeng;* = voorste gedeelte, *adapan(nja).*
Vooréerst, *pertama-tama.*
Vóorgaan, *doeloeï* (men).
Voorhéen, *doeloe-kala.*
Voorhoofd, o., *daï.*
Voorhuid, *koeloep.*
Voorkomen = Uiterlijk, *roepa.*
Voornáam, *moelia.*
Vóornaam, *nama-baptisa, nama adapan.*
Voornámelijk, *istiméwa, jang terlebih.*
Vóornemen, o., *niat, maksoet.*
Voor-ouders, *nènèk-mojang.*
Voor-plein, o., *alaman.*
Vóorraad, *bekal, bekalan.*
» (wat er in voorraad is), *impoenan, simpanan.*
Vóor-schot, o., *tjengkerám.*
Vóor-schrift, o., *sart, peratoeran.*
Vóorspoed, *selamat, kaïdoepan jang baik.*
Vóortbrengen, *hasilkăn* (me); *keloearkăn* (ng).
Vóortbrèngsel, o., *hasil, keloearan.*
Vóortdrijven, *ataukăn* (me).
Voortdúrend, *selaloe, kekal.*
Voor-tréffelijk = Uitstékend, *teroetama.*
Vóor-trèkken, *lebihkăn* (me).
Vóort-rukken, *tampil.*
Vóorttrekken, *éla*(me); *tarik*(n).
Voortvárend, *gantjang, tjergás.*
Voorúitgaan, *mara; madjoe* (Jav.).
Voorúit-steken (als een boegspriet), *mentjoeat.*
Voorúit-steken (als een mond), *montjong, mantjoeng.*
Vóorwaarde, *djandi, sart.*
Vóorwèndsel, o., *dalih, lik.*
Vóorwerp, o., = **Ding,** *benda.*
Voorzíchtig, *ati-ati.*
Voos, *lodoh.*
Voos (ei), *boesoek.*
Vorderen = Eischen, *toentoet*(n)
Vore = Geul, *aloer, aloeran.*
Vork, *garpoe;* (iets gevorkts) *tjabang.*
Vorm, *roepa.*
Vouw, *lipat.*
Vouwen, *lipat* (me).
Vraag, *pertanjaän, tanja.*
» (v. koopwaar) = aftrek, *lakoe.*
Vracht, *moeatan.*
» aan een stok, *pikoelan.*
» = passage-geld, *tambang, belandja-kapal; séwa-kréta.*
Vragen (om te weten), *tanja* (n), *bertanja.*
Vragen = Verzoeken, *pinta* (m), *minta.*
Vrede, *perdamajan.*
Vreemd (v. andere landen), *asing.*
Vreemde (niet eigen, geen familie), *orang laïn.*
Vreemdeling, *orang-asing, orang deri laïn negri.*
Vrees, *takoet, ketakoetan.* bevreesd maken, vrees aanjagen, *takoet* (n).
Vrek, *orang-kikir.*
Vreten, *padjoeh*(m), *tjaroek*(men)
Vreugde, *kesoekaän.*
Vriend, *sobat, sahabat;* vrienden: *endai-tolan.*
Vriendelijk, *manis, ramah.*
Vrij, *bébas.*
» = onbelemmerd van 't gezicht, *lawas.*
Vrij = zonder bezigheid, *lapang.*
» = verlost, bevrijd, *loepoet, lepas.*
Vrijdag, *ari-djoemaät.*
Vrijen, *berkasih-kasihan.*
» naar, *pinang* (m).
Vrijkoopen, *teboes* (n).
Vrijpóstig, *megak, koerang-adjar.*
Vroedvrouw, *bidan, doekoen.*
Vroeger (bijw.), *doeloe.*

Vroeger (bijv. n. w.), *lama*.
Vroolijk = **Blij,** *soeka-ati*.
Vrouw, *perempoean*.
» = **Echtgenoote,** *bini*, *istri*.
Vrucht, *boeah*.
Vruchtbaar (grond), *berhasil*.
» (v. mensch of dier), *biaḳ*.
Vruchtboom, *pohon-boeah*.
Vruchteloos = **Tevergéefs,** *tjoema-tjoema*, *sia-sia*.
Vuil, *kotor*, *tjemar*.
» (vuil van woorden), *tjaroet*.
Vuilnis, o., *sampah*, *kotoran*.
Vuist, *genggam*.
Vulkaan, *goenoeng-api*.
Vullen, *isi* (me), *penoehi* (m).
Vulsel, *isi*.
Vunzig, *apăk*, *boesoeḳ*.
Vuren, *pasang* (m), *témbaḳ* (n).
Vurig (een paard), *langkas*.
» = **Hevig,** *sangăt*.
Vuur, onz., *api*.
» **-pijl,** *tjerawat*.
» **-rood,** *mérah-api*, *mérah menjala*.
Vuurvlieg, *konang-konang*.
» **-werk,** o., *boenga-api*.

W.

Waaien, *bertioep*, het waait, *angin*.
met een waaier, *kipas* (ng).
Waaier, *kipas*.
Waar, *betoel*, *benar*.
» (koopwaar), *dagangan*.
» (vragend bijw.), *di-mana*.
Waarde, *arga*, *nilai*.
Waardeeren, *nilai(kăn)*, me.
Wáardigheid, *pangkat*, *mertabat*.
Waarlijk, *sesoenggoehnja*.
Wáarnèmen, *pangkoe* (m).
Waaróm? *apa sebap*, *meapa*.
Waarschíjnlijk, *agaḳnja*.
Wáarschùwen, *beri ingăt* (men).
Wáarschùwing, *ingatan*.
Wáarzeggen, *tenoeng* (n).
Wáarzègger, *petenoeng*.
Wacht (menschen), *orang-djaga*.
» (het waken), *pendjagaän*.
Wachten, *tanti* (n), *nanti*.
» op, *tantikăn* (n), *nantikăn*, *toenggoe* (n).
Wachter, *penoenggoe*, *orang-djaga*.
Wachtgeld, o., *wang-boeta*.
» **-huisje,** o., *gerdoe* (Jav.).
» » = schilderhuisje, *roemah-monjèt*.
Wachtwoord, o., *sembojan*.
Waden, door, *aroeng* (me).
rondwaden, *merandai*.
Wagen = **Voertuig,** kar, *pedati*, *kahar* (Jav.); poëtisch: *rata*.
Wagen = **Rijtuig,** *kréta*.
Wagen = **Durven,** *berani*.
Waggelen, *moengoet*.
» = loszitten, *oengoeh-angih*, *onjaḳ-anjiḳ*.
Waken of **wakend,** *djaga*, *berdjaga*.
Wakker = **Wakend,** *djaga*.
Wal = **Land,** *darat*.
» = **Omwálling,** *témbok*, *tambaḳ*.
Walgelijk (van smaak), *memberi moeal*.
Walgelijk (van reuk), *tjengis*.
Walgen = misselijk worden, *moeal*, *loeat*, *moeaḳ*.
Walvisch, *ikan-paoes*.
Wan, *njiroe*.
Wand, *dinding*.
Wandelen, *berdjalan-djalan; makan angin; pesiar* (Bat.).
Wandluis, *pidjăt*.
Wang, *pipi*.
Wangúnstig, *dengki*.
Wánhoop / **Wanhópig** } *poetoes-asa*.
Wankelmóedig, *bimbang*.
Wannéer? *bilamana*, *bila-apa*, *manakala;* spreekt. ook *bila;* Jav. *kapan*.

Wannéer, *apabila;* spreekt. *bila*, Jav. *kapan.*
Wannen, *tampi* (n), *tinting* (n).
Wanórdelijk, *ropak*, *tiada beratoer.*
Wanstáltig, *djanggal*, *oedoeh.*
Want (voegw.), *kerana*, *karena*, *sebap.*
Want (scheepstuig) o., *tali-temali.*
Wapen o., *sendjata;* = geslachtsteeken: *alamat-bangsa.*
Wápperen, *bekibar-kibar.*
War (in de —), *koesoet.*
» » » » = verbijsterd, *bingoeng*, *tjertjengang-tjengang*
Warm, *panas*, *angăt.*
Warmen, *panaskăn* of *panasi* (m)
Was, o., *lilin.*
Wasch (gewasschen goed), *pakajan dibasoeh.*
Waschman, *penatoe*, *minatoe; dobi* (Singapoera).
Wasem = Damp, *oeap*, *koekoes.*
Wasschen, *basoeh* (mem); *tjoetji* (men, Jav.).
Wasschen, 't hoofd, *langir* (me); *kramas* (Jav.).
Wassen (stijgen, meer worden), *pasang*, *naïk;* = groeien, *toemboeh.*
Wat? *apa.*
Wat (= iets), *apa-apa*, *satoe-apa.*
Water, o., *aïr.*
» = **Uríne,** *aïr-kentjing*, *kemèh.*
Wáteren, *kentjing*, *berkemèh.*
Wáterhoos, *poeting-belioeng.*
» **-kruik,** *kendi.*
» **-leiding,** *saloer*, *pantjoeran; selokan* (Jav.).
Wáterlèlie, *serodja*, *teratai.*
» **-melòen,** *semangka.*
» **-passen,** *oenting* (me).
» **-pokken,** *djeloentoeng;* Java: *tjatjar-aïr.*
Wáterval, *djeram.*
» **-vat,** o., *tempajan*, *tong-aïr.*
Wáterzucht, *oentoet*, *boesoeng-aïr.*
Web, o., *sarang-laba-laba.*
Weder (spreekt. weer), *poela*, *sa kali lagi.*
Weder (spreekt. weer), = luchtgesteldheid, *ari.*
Wédergàde, *tanding*, *tara*, *banding.*
Wéderkèeren = Terugkeeren, *balik*, *kembali.*
We(d)erspánnig, *doeraka*, *ingkar.*
We(d)erstréven, *lawan* (me).
Wéd-ijveren, *berloemba*, *berlawan-lawanan.*
Wéduwe, *djanda* (ook vrouw die verlaten is door de man).
Wéduwe *baloe* (door de dood).
Wéduwnàar, *djanda laki-laki.*
» *baloe laki-laki* (zie weduwe).
Wéegschaal, *timbangan*, *tradjoe*
Week, *djoemaät; minggoe* (bij Europeanen).
Week = Zacht, *lemboet*, *gemboer; lembèk* (Jav.).
Weelde, *kekajaän*, *kabesaran.*
Weeken, *rendăm* (me).
Wéeklàgen, *meratap.*
Wéemoed, *kaïbaän.*
Weemóedig, *rajoe*, *iba.*
Weenen, spreekt, schreien, huilen, *menangis* (t).
Weergálmen, *bergaoeng.*
Wéerhaak, *roeit*, *toerah.*
Weerhóuden, *tegah* (n), *tahan* (n)
Wéerlicht, o., *kilat.*
Wéerskanten (aan), *sabelah-menjabelah.*
Weeshuis, o., *roemah-anak-piatoe*
» **-kind,** o., *anak-piatoe.*
Weg, *djalan*, *loeroeng.*
» = verloren, *ilang.*
» = ga heen, *intjit.*
Wegdrijven (op 't water), *teranjoet.*
» = **Verdrijven,** *oesir* (me).

Wegen, *timbang* (n).
Wegens, *oléh kerana, oléh sebap.*
Weggaan, *pergi; pigi* (Jav.).
» **-jagen,** *alau, oesir* (me).
» **-loopen,** *lari.*
» **-nemen,** *angkat* (me).
» **-slingeren,** *oemban* (me).
» **-werpen,** *boeang* (mem).
» **-wijzer,** *pandoe.*
Weifelend, *gondah, bimbang.*
Weigeren, *enggankăn* (me), *abikăn* (me); *tiada beri* (mem).
Weinig, *sedikit.*
Wekken, *djagakăn* (men); *bangoenkăn* (mem).
Wel, *baik, séhat.*
» = **Bron,** *mata-air.*
Wél-daad, *kabedjikan, perboeatan jang baik.*
Weldra, *sigera, tiada berapa lama.*
Wel-gemáakt, *tampan, baikroepa.*
Wel-gemaníerd, *taoe basa, taoe adat.*
Wel-gestéld, *kaja, artawan, mampoe.*
Wélgevàllen, *perkenanan, soeka*
Welháast, *ampir, sigera.*
Wélig, *soeboer.*
Welk? *mana, jang mana?*
Welk(e) = die, dat, *jang.*
Wélkom, *selamăt datăng.*
Wellicht, *kalau-kalau, barangkali.*
Wéllust, *sahwat.*
Welríekend, *aroem, wangi.*
Wélvaren, o., *salamăt.*
Wémelen, *bekeroemoeu.*
Wenden (zich), *berpaling, berbalik.*
Wenkbrauw, *kening.*
Wenken, *lambai* (me); *gamit* (meng).
Wennen = **Gewennen,** *djadi biasa; mandjak.*
Wennen (iemand), *biasakăn.*
Wensch, *kaendak-ati.*
Wenschen, *kaendaki* (ng).
» = verlangen, willen, *maoe, soeka.*
Wéntelen, *goeling* (meng).
» (zich, als een buffel in de modder), *berkoebang;* anders: *bergòlèk-gòlèk* of *bergoeling-goeling.*
Wereld, *doenia, alam.* **Wereld-deel,** *benoea, bagian-doenia.*
Werk, o., *pekerdjaän, kerdja.*
Werken, *bekerdja.*
» (iets) *kerdjakăn* (ng).
Werktuig, o., *pekakas.*
Werpen = **Gooien,** *lémpar, loetar* (me).
Werpspies, *lembing.*
Wervel, *kantjing.*
Wesp, *taboehan.*
West(en) o., *barat.*
noord—, *barat-laoet.*
zuid—, *barat-daja.*
Wet, *atoeran, oendang-oendang.*
Weten, *taoe, ketaoeï* (ng).
Wétenschap, *ilmoe, pengatoean.*
Wettig = **Geóorloofd,** *halal.*
» *berlakoe, menoeroet oendang-oendang.*
Weven, *bertenoen.*
» (iets), *tenoen* (n).
Wever, *toekang bertenoen, pandai tenoen.*
Wie? *siapa?*
Wie = **Degéne** die, *jang.*
Wieg, *ajoenan.*
Wiek = **Vleugel,** *sajap.*
Wiel (v. e. voertuig) o., *roda.*
» (anders), *djantra.*
Wierook, *doepa, oekoep, setangi.*
Wig, *badji.*
Wij (met insluiting v. d. toegesprokene), *kita.*
Wij (anders), *kami.*
Wijd (kleeren enz.), *longgar.*
» = **Breed,** *lébar.*
Wijk, *kampoeng.*
Wijken, *oendoer.*

Wijken (van zijn plaats), *berandjaḳ(andjaḳ).*
Wijlen, *marhoem.*
» poëtisch = **Vertoeven**, *tinggal.*
Wijn, *anggoer.*
Wijs, (bijv. n. w.), *boediman.*
» = **Manier**, *lakoe*, *djalan.*
» = **Zangwijs**, *lagoe*, *ragam.*
Wíjsvinger, *teloendjoeḳ.*
Wijzen, *toendjoeḳ* (n).
Wijzer (v. e. klok), *djaroem.*
» *penoendjoeḳ.*
Wíkkelen, *boengkoes*, *baloet* (mem).
Wil, *kaendaḳ*, *kemaoean.*
Wild = **Ongetemd**, *liar.*
» = **Woest**, *garang*, *galaḳ.*
» = **Onbebouwd**, *oetan.*
» = o., dieren waarop gejaagd wordt, *boeroean.*
Wíldernis, *hoetan-rimba.*
Willen, *maoe*, *endaḳ.*
» (iets), *kaendaki* (ng).
Wimpel, *oelar-oelar.*
Wind, *angin;* uit het lichaam: *kentoet.*
Wínd-as, *poetaran.*
Winden, *poetar* (m); *lilit* (me).
Wíndhoos, *taoeng.*
Windsel, o., *bebat.*
Wínd-stilte, *peloeang*, *katedoehanangin.*
Winkel, *toko*, *kedai.*
» **-haak**, *sikoe-sikoe.*
Winnen, *menang.*
» = winst hebben, *beroléh laba*, *dapăt oentoeng* (men).
Winst, *laba*, *oentoeng.*
Wippen (op en neer), *oengkang-oengkit.*
Wippen (opwippen), *djongkat.*
» als een wipplank, *djongkat-djongkit.*
Wipstoel, *kroesi oengkit-oengkit; kroesi-gojang* (Jav.).
Wiskunde, *ilmoe-handasat.*
Wispeltúrig, *rentjah*, *lintjah.*

Wisschen = **Afvegen**, *sapoe*(nj)
Wisselen (geld b. v.), *toekar*(n); *oeroep* (me).
Wisselen = **Verwisselen**, *ganti* (meng).
» = **Afwisselen**, *begilirgilir.*
Wisselen van kleeren, *bersalin pakajan.*
Wit, *poetih.*
Woelen (in de slaap), *gelisah.*
Woensdag, *ari-rebo* of *ari-arbaä.*
Woestíjn, *goeroen*, *oetan.*
Wol, *boeloe-biri-biri; kaïn panas.*
Wolk, *awan*, *méga.*
Wond, *loeka.*
Wonder, *moedjizah; hal jang mendjadikan héran.*
Wónder-kracht, *kesaktian.*
Wonen, *tinggal*, *diăm*, *beroemah*, *doedoeḳ.*
Woonplaats, *tempat-kediaman*, *tempat-doedoeḳ.*
Woord, o., *kata*, *perkataăn.*
Woordenboek, o., *kitap-logat*, *kitap-kata-kata.*
Worden, *djadi.*
Worm, *oelăt; tjatjing* (dit ook ingewands-).
Worst, *sosis.*
Wórstelen, *bergoemoel; bergeloet.*
Wortel, *akar.*
Woud, o., *rimba.*
Wrang, *sebat; sepăt* (Jav.).
Wrat, *koetil.*
Wreed, *bengis*, *lalim.*
Wreken, *balăs dendăm* (mem).
Wrijven, *gosoḳ* (meng).
» (hard), *sental* (nj).
» (tusschen de handen), *gelosoḳ* (meng).
Wrijven (over iets), *gèsèḳ* (meng); = scheuken, en hout tegen elkaar: *gèsèl* (meng).
Wrijven (knijpend), *loeroet.*
» (fijn wrijven), *pirik*(m).
» (masseeren), *pidjit* (m).
Wringen, *poelăs* (m).

Wroeten, *soengkoer* (nj).
Wrok, *dendăm djahat.*
Wrong, *koendai*, *sanggoel.*
Wulpsch, *gasang*, *biang.*
Wurgen, *koedjoet* (ng).

Z.

Zaad o., *benih;* menschelijk zaad: *meni.*
Záad-kòrrel, *bidji-benih.*
Zaag, *gergadji.*
Zaagsel o., *serboek-gergadji* of *taï-gergadji.*
Zaaien, *taboer* (n); *sebar* (nj).
Zaailing, *semai.*
Záai-bèdding, *persemajan.*
Zaak, *perkara.*
» = **Ding**, *bendá.*
» **-gelastigde** = **Gemachtigde**, *wakil.*
Zacht = **Week**, *lemboet.*
Zacht (v. d. grond), *gemboer.*
» (geworden b. v. koekjes), *lemau.*
Zacht (niet luid, niet hard), *pelahan.*
Zacht-áardig, *lemah-lemboet.*
Zachtjes, *pelahan-lahan; pelahan-pelahan.*
Zachtjes-áan, *sedikit-sedikit.*
Zadel o., *séla*, *pelana.*
Zagen, *gergadji* (meng).
Zak (in een kleedingstuk), *sakoe.*
» (anders), *kantoeng*, *karoeng.*
» **-doek**, *sapoe-tangan.*
» **-geld**, o., *wang-sakoe.*
Zakken = **Dalen**, *toeroen.*
» (het water), *soeroet.*
» = **Inzakken**, *teperosoḳ; tenggelăm.*
Zalf, *palèt.*
Zalig, *berbhágia.*
Zand, o., *pasir.*
» **-bank**, *beting.*
Zat = **Verzadigd**, *kenjang.*
» = genoeg gedronken hebbend, *poeas.*
Zat = **Dronken**, *maboeḳ.*
» = **Beu**, *djemoe*, *poeas.*
Záterdag, *ari-saptoe.*
Zédeloos, *djalang.*
» = onkiesch, onfatsoenlijk, *tjeroboh.*
Zedig, *maloe-maloean.*
Zee, *laoet*,
» **-ègel**, *djanik.*
Zeef, *ajaḳ*, *peajaḳ; saringan* (Jav.)
Zeep, *saboen.*
Zeepachtig, *ganjoet*, *kenjal.*
Zeer (bijw.), *amat*, *sangăt*, *sekali.*
» o. = **Pijn** en **Pijnlijk**, *sakit.*
Zeereis, *palajaran di laoet.*
» **-roover**, *perompaḳ.*
» **-wier** o. (eetbaar), *agar-agar.*
Zeeziek, *maboek-laoet.*
Zegel, o., *tjap.*
» **-ring**, *tjitjin-chatam; tjintjin-tjap.*
Zegen, *berkat.*
» (soort net), *poekat.*
Zeggen, *kata(kăn)*, ng.
Zeil, onz., *lajar.*
Zeilen, *belajar.*
Zeker, *soenggoeh*, *tentoe.*
Zelf, *sendiri*, *diri.*
Zelfde (de), *itoe* of *ini djoega.*
Zelfde = **Gelijke**, *sama.*
Zelfs, *lagi*, *saïngga.*
Zémelen, *boesi; dedaḳ* (Jav.)
Zenden, *kirim* (ng).
» (iemand = sturen), *soeroeh* (nj).
Zéndeling, *soeroehan.*
» v. e. vorst = afgezant, *oetoesan.*
Zéndeling = missionáris, *pandita-soeroehan.*
Zengen, *lajoer* (me).
Zénuw, *oerat.*
Zes, *enăm.*
» **-tien**, *enăm-belas.*
Zestig, *enăm-poeloeh.*
Zetten, *taroh* (n); *boeboeh* (mem).
» (letters), *atoer* (me).
Zeven (telw.), *toedjoeh.*

Zeven = **Ziften**, *serkai* (nj); *ajak* (me).
Zéventien, *toedjoeh-belas*.
Zéventig, *toedjoeh-poeloeh*,
Zich, *diri*.
Zichtbaar, *keliatan*, *tampak*, *nampak*.
Ziek, *sakit; gering* (een vorst).
Ziekte, *penjakit*.
Ziel, *djiwa*, *njawa*.
Zien, *liat* (me).
Zij (enkelv.), *ia*, *dia*.
» (meerv.), *dia-orang*, *ia*, *merika-itoe*.
Zijde (b. v. van een driehoek), *segi*.
» = **Kant**, *tepi*, *sisi*.
Zijgen = **Filtreeren**, *tapis* (n); *saring* (nj, Jav.).
Zijn (aanwezig zijn), *ada*.
» (bezittelijk), *nja*.
Zíj-wèg, *simpangan*.
Zilver o., *pérak*.
Zíndelijk, *apik*, *bresih*.
Zingen, *menjanji (njanji)*.
Zink o., *sèng; timah-sari*.
Zinken, *tenggelăm*.
Zíntuig o. (de vijf), *pantjèndria*.
Zitten, *doedoek; semajam* (vorsten).
Zitten van vogels, *inggap*.
Zoeken, *tjari* (men).
Zoenen = **Kussen**, *koetjoep* (ng), *tjoetjoep* (men); *tjioem* (men, op inlandsche wijze).
Zoet, *manis*.
Zog o., *aïr-soesoe*.
Zolder, *lòtèng*, *atas-roemah jang dipakai boeat simpăn barang-barang*,
Zon, *mata-ari*.
» = **Zonnewarmte**, *panas*.
Zóndag, *minggoe; ahat* (inlandsch).
Zonder, *tiada dăngăn; dăngăn tiada* (dit bij een werkw.).
Zónlicht o., *terang-mata-ari*.
Zónne-schèrm (= parasól) o., *pajoeng*.
Zonne-straal, *sinar-mata-ari*.
Zoo, *begitoe*, *begini; demikian* (schrijftaal).
Zoo = **Indien**, als, *djikalau*, *kalau*, *djika*.
Zooáls, *saperti*, *sebagai*.
Zoodát, *sampai*, *saïngga*.
Zoodrá, *serta*, *satelah*.
Zooéven, *tadi*.
Zoogen, *soesoeï* (nj).
Zoogbroeder (en —zuster), *soesoean*.
Zoogkind, *anak-soesoe*.
Zoom, *kelim*.
» = **Rand**, kant, *tepi*, *soesoer*.
Zoomen, *kelim* (ng).
Zooveel, *sebegini*, *sabegitoe; sekian banjak*.
Zoowél ... als, *baik* ... *baik*.
Zoon, *anak-laki-laki*.
Zorg, *soesah*.
» = **Verzorging**, *pemeliaraän*.
Zórgeloos, *alpa*, *lèngah*.
Zorgen (voor), *peliara* (m).
Zorgvúldig, *tjeremát*.
Zout o. (stof), *garăm*.
» (smaak) *masin; asin* (Jav.)
Zóutachtig (brak), *pajau*.
Zuchten, *berketoeh*.
Zuid(en o.), *selatan*.
zuidóost, *tenggara*.
zuidwést, *barat-daja*.
Zuiderkrúis o., (gesternte), *bintang-pari*, of *bintang-tohok*.
Zuigen, *isăp* (me).
» (aan de borst), *soesoe* (nj).
Zuinig, *himat*.
Zuiver, *soetji*, *bresih*.
Zulk, *jang begini*, *begitoe; jang demikian* (schrijftaal).
Zullen, *endak*, *kelak*, *akăn*.
Zuster, *soedara-perempoean (sa-iboe sa-bapa)*.
Zuur, *masam; asăm* (Jav.); ingemaakt zuur: *atjar;* het zuur: *serdawa asăm*.

Zuurzak, *nangka Blanda.*
Zwaaien, *melimbai, melènggang.*
Zwaar(te), *berat.*
Zwaard o., *pedang.*
Zwachtel, *bedoeng lilit*, *baroet.*
Zwager, *ipar laki-laki.*
schoonzuster, *ipar perempoean.*
Zwak, *lemah.*
Zwáluw, *boeroeng-lajang-lajang.*
Zwam o., *raboeḳ.*
» = kleine paddestoel, *tjendawan.*
Zwanger, *boenting; hamil*(voorname menschen).
Zwart, *ităm.*
Zwartsel o., *djelaga.*
Zwavel, *belirang.*
Zweep, *tjaboek*; *tjamboeḳ.*
» = **Karwáts**, *tjemeti.*
Zweer o., *peloeh; kringăt* (Jav.).
Zweetdroppel, *djamdjam*, *titiḳ-peloeh.*
Zwelgen, *tjaroeh* (men).
Zwellen, *mengglemboeng.*
» (ziekelijk), *bengkaḳ*, *kemboeng.*
Zwellen (v. e. rivier), *senaḳ.*
Zwemmen, *berenáng*,
Zweren (een eed), *bersoempah.*
» (zooals een puist), *bernanah*, *djadi bisoel.*
Zwerm, *kawan.*
Zwermen, *meoembara*(*oembara*); *melarat* (Bat.).
Zweven (in de lucht), *melajang.*
Zwichten, *tiwas*, *alah.*
Zwijgen, *diăm.*
Zwijn o. = **Varken**, o., *babi.*
wild —, *babi-oetan; tjèlèng*(Jav.)

89059058081
b89059058081a

